Päewaleht

PÜHAPÄEVAL HINNATA KAASANDED
PILKE- JA NALJALEHT „KRATT“ JA KUNSTI ERILISA „KUNST JA KIRJANDUS“

Toimetus ja talitus: Pikk tän. 2. Kontor avatud 9—5. Ärijuhatuse kõnetunnid 9—11. Aadress: „Päevaleht“ Tallinn, postkast 433.

Telefonid: Keskjaama väljakutse nr. 428-83 igal tööpäeval kella 8—17. Kella 17-nest alates kuni kella 8-ni teisel hommikul ja pühapäeviti on kasutada järgmised numbrid: nr 428-84 lehe kontor, uksehoidja ja Pika t. raamatukauplus; nr 428-85 lehe ekspeditsioon; nr. 428-86 trükikoja kontor; nr. 428-87 peatoimetaja Tammer; nr 428-88 toimetuse kaugekõned ja nr. 428-89 ärijuhatus Pärnu m. ja Suur Karja tän. nurgal asetseva raamatukauplus tel. nr. 446-11 ja 479-25

Peatoimetaja H. TAMMER

Üksik number 7 sen
Jimub 7 korda nädal
TELLIMISHINNAD:

1 kuu postiga	1 kroon 80 senti.	1 kuu postita	
2 kuud „	3 „ 60 „	2 kuud „	
3 kuud „	5 „ — „	3 kuud „	

Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 50 s. Välismaale 4 kr. kuus.
Üle 3 kuu ko järgneva kuu Aadressi m

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 6 senti, t ja teksti sees 17 senti mm veeru laiuses. Kobaot kuni Kr. 3.— poole hinnaga.
Kuulutuste koha valikut ei kindlusta. Kuulutusi võetakse vastu lehe jooksvasse numbrisse i laupäeval kl. 10-ni.
Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. Need saad vastav postmark on lisatud.

Nr. 30 — Esmaspäeval, 31. jaanuaril 1938 — XXXIII

Uuendage aegsasti PÄEVALEHE tell 1. ve

GLORIA PALACE
KUULUS KARL MILLÖCKERI HELIOPERETT
2. NÄDALAKS
MARIKA ROKK
JOH. HEESTERS
LINASTAMISE AEGA PIKENDATUD SUURE MENU TÕTTU
„GASPARONE“

TANTS
H. K
Vene tä
Kavas kõik
Uue
algajaile
edasijõud
Viini val
ERATUNNID — ae
Nõudmisel vilunud soliidset
mine maakoh
Vastuvõtt kog

Weel 4 kandidaati wälja langenud

Kümne esitamiskirja kohta lõplik seisukoht võtmata

Neli protesti saadeti riigikohtusse

Valimiste peakomitee pidas Riigivolikogu liikme kandidaatide esitamiskirjade läbivaatamiseks järjekorralise koosoleku pühapäeva õhtul. Läbi jõuti vaadata materjalid kõigi 80 valimisringkonna kohta. Lisaks seni väljalangenud kümnele kandidaadile tunnistati seaduse nõuetele mittevastavateks veel järgmised kandidaatide esitamiskirjad: Rein Eliaser 3. ringkonnas, Johannes Lagge 22. ringkonnas, Boris Roždestvensky 29. ringkonnas ja Karl Siilivask 78. ringkonnas. Nõnda on senini välja langenud kokku 14 kandidaati.

Ligi kümne esitamiskirja suhtes valimiste peakomitee ei jõudnud võtta veel lõplikku seisukohta.

Kohe pärast esitamiskirjade läbivaatamise koosoleku lõppemist valimiste peakomitee astus samal õhtul kokku teiseks koosolekuks, kus tulid läbivaatamisele selleks ajaks peakomiteele esitamiskirjade tühistamise puhul esitatud kaebused. Kaebusi oli saabunud viis, millest neljale peakomitee andis kohe seaduses ettenähtud käigu. Teatavasti Riigivolikogu valimisseaduse põhjal kaebused kirjutatakse riigikohtu administratiivosakonna nimele ja esitatakse valimiste peakomiteele, kes neile vastavad materjalid juure lisab ja riigikohtule edasi saadab.

Oma järgmise koosoleku peakomitee peab esmaspäeva õhtul kell 8.

Edasi saadeti järgmised kaebused: Joh. Mihkelson'i esitamiskirja esindaja Aleksander Adermann'i, Evald Heinsoo esitamiskirja esindaja Arvet Heinsoo, Eduard Arnovere esitamiskirja esindaja Johan Kaera ja P. Nõmmik'u esitamiskirja esindaja Joh. Raudsepp'a kaebus. Viies kaebus jäi edasi saatmata kohtulõivu puudumise tõttu.

Peipsi wahejuhtumi juurdlus lõpetati

Piririkkujaiks osutusid venelased

Meie piiriwalwe wõimud on lõpetanud Peipsi jääl asetleidnud wahejuhtumi uurimise. **Koos Nõukogude Liidu piiriwalwe esindajatega konstateeriti, et sündmus on toimunud Eesti pinnal, millega on tehtud tõeks, et Nõukogude Liidu piiriwalwurid on tunginud Eesti wabariigi territooriumile.** Märgates Eesti piiriwalwureid, on nad püüdnud põgeneda. Hoolimata hoiatuspaukudest ei jäänud nad peatuma, waid awasid tule meie piiriwalwuritele. Seepeale olid meie piiriwalwurid sunnitud awama tule piiririkkujaile, mille tagajärjel mõlemad Nõukogude Liidu piiriwalwurid said surma.

Juurdlus, mis kirjeldab kogu sündmuse üksikasju, on piiriwalwe wõimudelt antud üle wälisministeeriumile, kes saadud informatsiooni põhjal astub wajalikke samme N. Liidu wõimude ees, et takistada niisuguste piiririkkumiste kordumist.

Hollandi troonipärijanna sünnitas tütre

Soestdijk, 31. 1. (ETA) (Reuter) Printsess Julianal sündis tütar. Ema ja laps on terwed. Printsessi sündimisest kuulutati kogu maal 51 suurtükipauguga.

Amsterdam, 31. 1. (ETA) (DNB) Kell 9.59 teatati ametlikult, et kroonprintsess Julianal on sündinud tütar. Amsterdamis ja teistes linnades walitseb kirjeldamatu juubeldus. Rahwahulgad täidawad tänawaid. Lastakse terwituspauke.

Printsess Juliana oma abikaasaga

Natside võimuletuleku 5. aastapäev

Berliin, 30. 1. (ETA) (DNB) Kogu Saksamaa piihitses eile rahwussotsialistide wõimuletuleku 5. aastapäewa. Kõik linnad ja alewikud on ehitud lippudega. Täna ennelõunat oli Berliinis pidustuste keskpunktiks Saksa propagandaministri dr. Göbbelsi raadiokõne noorsoole, milles ta käsitles rahwussotsialistliku liikumise wõitlust enne wõimuhaaramist.

Ühenduses selle aastapäewaga Hitler on loonud n.-n. truuteenistuse-aumärgi. See aumärk antakse ametnikele ja töölistele, kes pikaajalise töö kestes on olnud ustawad.

Prantsuse lehtede hindu tõsteti

Pariis, 31. 1. (ETA) (DNB) „Jour“ teatab, et suurema osa Pariisi ajalehtede müügihindu tõstetakse alates 1. veebruarist 40 santiimilt 50 santiimini. Hinnatõstmise on põhjustanud paberihinna ja lehe valmistamiskulude suurenemine.

A. H. Tammsaaret külastamas

käisid eile enne lõunat W. Päts, E. Wender, Chr. Kaarna ja pr. Susi, E. Wender andis juubilarile üle Tallinna seltskonnalike organisatsioonide nimel auaadressi. W. Päts andis edasi tšeki walitsuse poolt määratud summale. Samuti andis juubilarile tšeki Chr. Kaarna majanduslikelt organisatsioonidelt. Pr. Susi wiis juubilari abikaasale lilli. Istuti lõigemale tund aega kirjaniku kodus ja meenutati westluses möödunud aegu ning juubilari koostöö kõlastajatega ajakirjanduses.

N.-Jõesuu välismaailmast eraldatud

Laupäewal oli Ida-Eestis haruldaselt tugew lumesadu ja tuisk. Kõik teed ja rajad ajas tuisk umbe. Nii kaitses otseühendus juba laupäewa õhtul Narwa ja N.-Jõesuu wahel. Kunnordi poisti jäi seetõttu wälja saatmata. Pühapäewal aeti tee lahti ja N.-Jõesuu sai jälle ühenduse wälismaailmaga.

Egiptlaste protest Inglismaale

Kairo, 30. (ETA) (Reuter) 53 rahwasaadikut ja kolm senatorit kõigist Egiptuse poliitilisist erakonnist saatsid Briti siinsele suursaadikule kirja, milles nad seletawad, et Briti walitsuse poliitika Palestiinas ähwardab araablaste olemasolu ja individualiteeti. Kirjas arwustatakse terawalt Briti erkorralisi abinõusid, iseäranis aga araablaste juhtide wangistamisi Palestiinas. Suursaadikut palutakse esitada see protest Briti walitsusele ja anda walitsusele tungiwalt nõu, et see probleem, mida egiptlased peawad weriseks haawaks islami kehas, lahendataks õõbralikult.

Koolimaja põles raadiotunni ajal

Sadakond last pääsid vigastusteta

Laupäewal siittis põlema seni selgitamata põhjustel Wõrumaal Urwaste walla 6-klassilise algkooli maja parajasti sel ajal, kui klassiruumides kuulati kooliraadio tundi. Õpetajate kõlmawerelisuse tõttu toimus umbes 100 lapse wäljatoimetamine klassiruumidest paniikata.

Kooliraadio tunni tõttu oli koolimaja juure tulnud rohkesti lastewanemaid, kes ühes tuletõrjujatega ajusid kustutustöödele. Tuul oli aga wäga tugew ning hoone päästmine osutuks wõimatuks. Poole tunniga maja põles maha.

Tekkinud kahju hinnatakse 30.000 kr-le. Hoone ehitati hiljuti, kuna 7 aastat tagasi wälk süütas maja põlema. Uus maja walmis 1932. aastal.

Tulle jäid koolijuhataja J. Jaegi, õpetajate A. Salumaa ja E. Kulli wallaswarad.

Tult sai alguse kooli internaadiruumi kõrwal asetsewast lühjast toast. Tule tekkimise põhjused on selgumata.

Laulupeo üldjuhid rahvariidesse!

Mõni päev tagasi saatis Kohtla-Järve põlevkivitööstuse segakoori juhatus Eesti Lauljate Liidule kirja, milles juhtis tähelepanu sellele, et eelseisval laulupeol peaksid ka laulupeo üldjuhid olema rahvariides, kui tahetakse, et rahvariide tarvituselevõtt meil muutuks kõigi ühiseks auasjaks. Senini on aga olnud olukord teatavasti nõnda, et laulupidudel maakoore tahetakse meeleldi näha küll rahvariides, kuid samal ajal linnalaulukoorid ja juhid ei mõtlegi kanda rahvariiet.

Mürgeldajad restoran „Talveaias“

Öösel vastu pühapäeva lärmitsesid ja mürgeldasid Nõmmel, restoran „Talveaias“ Tallinnas, Tatari tän. nr. 44 elutsev Nikolai Kimmel, Tallinnas Lembitu tän. nr. 13 elutsev Johan Visnamets ja kindla elukohata Nikolai Tani. Selle juures Visnamets haaras taskust pussi ning seda paljustades ja vehkides ähvardas tungida kallale teistele restoranis viibijatele.

N.-Jõesuu rannahoone laiendatakse

Ehitustööd wiiakse läbi warakewadel

Narwa linnawalitsus on otsustanud laiendada Narwa-Jõesuu rannakohwikut. Kohwiku alla wõetakse mõlemast ehituse tiiwajt üsna rohkesti ruumi. Rannahoone mõlemates tiibades asetsewad riietuskabiinid, mille järele nõudmine on wõrdlemisi tagasihoidlik. Seepärast ei taheta seda ruumi jätta kasutamata, sest kohwikuruum on olnud ebamääraselt koormatud. Kawa kohaselt tahetakse wõtta kohwikuruumi alla nii palju ruumi, et wõiks mahutada weel 150 kooli lisaks. Seni oli kohwikus ruumi ümmarguselt 600 tootlile.

Kohwiku laiendamise tööd tahetakse wiia läbi warakewadel, et hooaja awamisel ei tuleks takistusi kohwiku awamisega. Kogu ehitustöö ei minewat palju maksma, waid suuremaks kuluks olewat mööbli muretsemine, mis tahetakse osta kõigiti moodne.

Narvas kadus kaks kooliõpilast

Narwas läks kaduma 4. algkooli 4. klassi 13-a. õpilased Nikolai Grigorjew ja Herbert Miri. Mõlemad poisikesed olid käinud hommikul kooli, kuid sinna neid ei ilmunud. Wanemad on toimetanud otsimist, kuid seni pole lapsi kuskilt leitud. Nagu wanemad käisid koolis kõnelemas, olewat poisikesed lubanud minna salaja üle piiri Nõukogude Wenemaale. Küsitaw on aga, kas nad jõudsid ühte piirini. Mõlemad olid üsna kehwalt riides, ja kuna nad olewat tahtnud minna üle piiri Skarjatina kaudu, siis on tekkinud põhjendatud kahtlus, et poisikesed wäsisid jõgawas lumes ja külmasid. Õpilaste wanemad toimetawad energiliselt laste otsimist.

Kino AMOR
OODATUD HOOAJA SUURIM MUUSIKAFILM! NAUDING
Kinolina ideaalseim armastajapaar, teie laulvad lemmikud
JEANETTE MAC DONALD ja NELSON EDDY kütkestavas
„MAIPÄEVAD
Armastusekuu — mai. Armastuse, õnne ja lillede üllas aeg! Kui meeldis t siis „Maipäevad“ vaimustavad teid, teisse hoovab sellest filmist soojust ja ma Sigmund Rombergi muusika. Vene ooper Tschaikovski 5. sümfoonia kasakate koor — Teie lemmikud selles filmis ületavad kõik senised filmi
II EESTI KULTUURFILM. ALGUS KELL ½5, P

KINO „Mars“ Hospidali 2-a.
OLGA TSCHEHHOVA, KARL LUDVIG DIEHL, KA
kiskuvas ja põnevas suurfilmis „Armastus käib im
Põnevus kasvab iga minutiga saladusliku kahepalgelise stseen pakub kõditavaid ootusi.
2) „UNGARI“ — Film imekaunist maastikust ja temp muusikast.

Veel on piiratud arvul müügil
eesti kõige suurema levikuga naiste ja kodude kuukirja
Maret
mustri- ja lõikelehega. Hi
Rutake ost

Horthy 5. veebr. Poolas

Varssavi, 30. 1. (ETA) (PAT) Ametlikult teatatakse, et Ungari riigihoidja admiral Horthy saabub 5. veebruaril Poolasse, kus ta veedab viis päeva. Krakovis on käimas praegu suurejoonelised ettevalmistused Ungari riigihoidja vastuvõtuks.

Kuningas Zogu abiellumine kindel

Tirana, 30. 1. (ETA) (DNB) Siin leiavad kinnitust teated Albaania kuninga Zogu kihlumisest Ungari krahvinna Geraldine Apponyi'ga. Arvatakse, et juba parlamendi erakorralisel istungil esmaspäeval avaldatakse vastav ametlik teadaanne. Krahvinna vanemad kui ka lähemad sugulased on saabunud juba Tiranasse, et osa võtta kihlusepidustusist.

Hästi ja kiiresti ö
tantsukursustel H. PÄÄS
Uute ku
teisipäeva
8 õhtul,
edasijõud
Kursuse
hän
daa
Valsikursuste algus
pühap. kl. 6 p.
Registreerimine kursus

Eksperdid jõudsid Moskwast

Lahkuminekuid hindades

Täna hommikul jõudis Moskvast tagasi ekspertide erikomisjon, kellele majandusministri poolt oli tehtud ülesandeks pidada eelläbirääkimisi uue Eesti-Nõukogude Liidu kaubalepingu sõlmimiseks. Komisjon viibis Moskvas nädalapäevad, pidades selle aja kestes läbirääkimisi väliskaubanduse komissariaadi esindajatega. Tutvuneti vastastikku ettepanekutega ning püüti saavutada tasakaalu tulevase kaubalepingu alustes. Seejuures olevat selgunud, et Moskva tingimused uue kaubalepingu suhtes on võrdlemisi rasked. Suuremaid lahkuminekuid on tekitanud hind tõttu on rida küsimusi

Tallinna tagasi jõud meeris Moskva läbirääk majandusministrit, kell juhtnööre. Komisjoni Reinart jäi Moskva, kell jandusministri juhtnöör veel Moskva tagasi sõi vatavasti juba homseks.

Peale dir. A. Reinar joni majandusministeer juhataja ins. Leetberg, Käbin ja agr. O. Lõvi.

Wenemaal laieneb GPU teg

Lasti maha 6 talupoega ja 3 ametnikk

Moskwa, 30. 1. (ETA) (DNB) Leningradi ringkonna GPU ülem Sakowski on nimetatud siseasjade rahwakomissari asetäitjaks. Seega on GPU ülemjuhil Jeshowil wiis asetäitjat, kuna teistel rahwakomissaridel on kõige rohkem kolm asetäitjat. Sakowski nimetamine siseasjade rahwakomissari asetäitjaks on ühenduses GPU ülesannete ja tegewuse laiendamisega. Siinseis poliitilisis ringkonnis arwatakse, et Sakowski, keda peetakse asjatundjaks salakuulamise alal, on määratud GPU wastuluure ja salakuulamise keskosakonna juhatajaks.

Moskwa, 30. 1. (ETA) (DNB) Põhja-Kaukaasuses on maha lastud 6 talupoega, keda süüdistati kontrrewolutsio Nowosibirskis on surma ametnikku, keda süüdis teostamises.

Postihobune va

Kuressaare, 31. 1. on muutunud wäga halwaks muutunud rabedaks. Nii kuk hobune, kes aga päästeti. läbi wee inimeste jõul, kuna kogu reesolewa posti.

Halwad jääolud on ka ning Kuressaare wahel.

Rahvaarvu tõusu- ja languseajad

Awaldame mõtteawahetuse korras.
Toim.

Meie rahwaarwu minimaalne juurekasw ja koguni paigutine allakäik iseseiswuse kahel esimesel aastakümnel on tekitanud rahwuslikult mõtlewais kodanikes põhjendatud ärewust ning rahutust. Ajakirjanduses kuuldub hääli, mis awaldawad tagasihoidmatult muret kõikide nende olukordade pärast, kuhu meid iseseiswuse pidurdus paratamatult wiib. Tarwitajaskonna wähenemisega jääb kängu majanduslik elu, kuiwawad kokku riiklikud sissetulekud, mandub waimne looming, kaob kultuuriline ja poliitiline iseseiswus. Tuleb tõusetada küsimus, kas eesti rahwatõug on elujõuetuks muutumas.

Kuigi wanemal ja uuemal ajal üksikud arstid, nagu näit. Fr. R. Kreutzwald ja J. Luiga, on pannud tähele kidurust, kõhetust ja närwinõrkust oma patsientide keskel, ei kahtle kaasaegne arstkond nii palju, kui nad selleſt awaliikuse ees on kõnelnud, ülbiselt eesti rassi elujõus ja elutahtes. Sügawamas perspektiiwis oma rahwatõu olemusele waadates saame temast nagu sõme hõimudestki witaalselt sitke, paindumata ja kadakase rahwa mulje. Eestlased ei ole sõjimiswõimet kaotanud. See noor ja terwe rahwatüwi wõib, kui selleks on soodsaid eeldusi loodud, küllalt rohkesti auda priskeid wõrseid. Meil on ainult tarwis ta kaswutingimusi teada ja neid täita, et sel teel sündiwuse ajutist seisakut kõrwaldada. Seda lohutawat ja julgustawat teadmust kinnitab põgus pilk eestlaste minewikku, mis ühtlasi aitab selgitada praeguse muretõõratawa wäikese juurekaswu põhjusi.

Mulle näib, et nagu üksikolewuste elutee sageli mäest üles ja alla käib, nõnda ka igal wäikerahwal tuleb üle elada arwulise kõõlsiku suhtes tõusu- ja languseaegu, mille kordamist põhjustawad wälised majanduslikud, sõtsiaalsed, hügieenilised, poliitilised ning sisemised individuaalsed ja psühholoogilised tegurid.

Eesti esimese iseseiswuse lõpul, s. o. XIII sajandi esimesel weerandil, millal maarahwal oli kajutada haritud põldu 21—22000 adramaad, wõis meie ajaloolaste arwestuse järele eestlaste üldine arw tõusta umbes 150—180000 hingele. Sel ajal domineeris elatumisalana Eestis põllundus, mis nõudis rohkel arwul tugewaid töökäsi. Rahwa juurekasw oli wäga hinnatud, toimus otse hädajunnil. Naisele, kes majja toodi, waadati nagu warale ja tööjõule, kelle eest tarbekorral tuli maksa lunaraha. Rahwaarwu wõisid mõjuwalt tõsta liignaised, kelleks kasutati muuseas sõjawangidena kaasatoodud naisorje. Kõiki mittesoowitud tiitarlapsi suureks ei kaswataatud, nagu seda tõendaiwad rahwalauluid „Tiitar wettel" teemal. Et naitunud pojad harilikult oma wanemate juure jäid elama ja nendega ühenskoos moodustasid suurpere, oli laste edasikaswatamine ka siis kindlustatud, kui nende wanemad warakult surma said. Suurperede sõõlimist soodustas ühistöödel põhjenew põllumaade majandamine.

Mutsine wabaduswõitlus, milles eestlastel tuli kõõlu puutuda seitsmest rahwusest waenlastega, kestis üle 20 aasta. Wastaste hästirelwastatud ülekaalukas hulk, sakslaste poolt arendatud wallutussõja taktika ja eestlaste sõjaliste jõudude keskenduse puudus soodustas suurel määral sugurahwa wõitluswõimeliste meeste mahatapmist, takistas kauemaks ajaks perekonnaelu arengut ja wähendas noorsoo juurekaswu. Neid tagasiminekuid rahwaarwus ei ole wõimalik kindlaks teha. Orduajal awaldas meie rahwas wõõrale wõimule wastupanu passiiwselt. Põgeneti metsadesse ja puustustesse elama, sel teel suurendati seniseid ajutusalasid. Tagajärjeks oli rahwaarwu järk-järguline mitmekordistumine. Seega oli ajaloos siseko lonisatsioon tähtsaks teguriks rahwaarwu tõstmisel. Ehk küll eestlaste suur wabaduswõitlus 1343—1345 rahwa enese werre uputas, eestlaste lootusetus, peitumus ja enesensalduse kaotus maad wõttis, koormiste kaswamise tõttu rahwas waesemaks jäi, sunnimaisus ja mõisahärrade kõõlukari talupoegi sundis maapaku minema, arwutawad meie ajaloolased Eesti kogurahwastikku orduaja lõpul 250,000-pealiseks, kellest ümmarguselt 20000 hinge elas linnades ja alewites. Waatamata määratule inimelude kaotusele, mille põhjustasid wabaduswõitlus ja selle sunnuntamine, on rahwaarwu juurekaswu soodustanud orduaja lõpul ajel leidnud wälispoliitiliselt rahulik olukord kahe inimpõlwe kestes. Talupoja elustandard näitas sageli suurt tõusu.

Ordu päranduse jagamise pärast tekkisid eestlaste maa-alal naaberriikide, Wene, Rootsi ja Poola, wahel kauakestwad sõjad, mis lõppesid alles 1645 kõikide eestlaste ühendamisega Rootsi walitsuse alla. See sõdade ajastu oli hirmsaim järk meie rahwa minewikus. Häwis wähemalt ⅔ eesti rahwast. Tühje talusid leidus Eestis siis üle 75%. Elama oli jäänud kõigest 12000 perekonda, nii et rahwaarw kõikus 60000 kuni 70000 hinge. Nii wäikeseks polnud eestlaste arw ajaloolisel ajal weel kunagi kõõlu sulanud. Orduajal oli eestlaste arw soomlaste omaga peagu wõrdne. Pärast tähendatud sõdade ajastut pole meie enam kunagi soomlastele järele jõudnud. Rootsi ajal koloniseeriti meie maad wõõraste rahwaste juuretõõmbamisega. Uudisasunikke toodi Wenest, Lätist, Soomest, Poolast, Leedust ja kaugemaltki. Harjus tõusis soomlaste suhtosa 12%, Wirus üle 20% rahwastiku üldarwust. Wõõraste kõõlusulamine eestlastega toimus wõrdlemisi kiiresti, sest kolonistide juuretoomine ei leidnud aset korraga, waid aegamööda ja neid pillati laiali üle kogu maa. Koloniste meelitas meie maale parem äraelamise wõimalus. Kolonisatsiooni puhul on eriti ka sakslased, kelle elamiskond moodustas tol ajal umbes ¼ kõigist eestlasest, massiliselt siirdunud maandrile, Rootsi aja lõpul, eriti kuningas Karl XI walitsuse ajal, millal kindlaks määrati talupoja maksud wakuraamatute kaudu, wõisid eestlased koguda kaunis suuri waranduſsi ja isegi sellist luksust lubada, et priiskamise piiramiseks tuli määrusi wälja anda. Lahedamate elutõõlude tõttu näitas Eestis rahwaarw Rootsi aja lõpul kiiret tõusu. Maa oli täitunud rahwaga seewõrra, et ei leidunud enam tühje talusid. Rahwaarw oli 1696. aastaks ühe sajandi kestes kaswanud umbes 350000 hingele.

Rootsi aja lõpul tabas meie rahwast wiljaikaldusest tõõsnud suur näljahäda, mille tõttu surnuid tuli wõõsja ja kalmetesse ilma puusärkideta auku ajada. Mõiteks koguti Wiru-Jaagupis laipu kewadel metsadest ja põldudelt kõõlu koormate wiisi. Wõõnus mactud 939 surnust 789 ilma õpetaja teadmata. Näljahädadele järgnes Suur Põhjasõda. Pärast Narwa lahingut laskis tsaar Peeter Eestimaad kawakindlalt riiüstata. Ta wäejuht Scheremetjew tegi põhjalikku laastamistöõd Wirumaal, pööras siis lawiinina Järwamaale ja sealt suundus üle Põltsamaa Wiljandi alla. Sealt toimus tagasimarsſ Wenesse läbi Tartu- ja Wõrumaa. Et rootslastele moona saamist teha wõimatuks, riiüstati 1708 Lõuna-Eesti äärmise põhjalikkuse ja barbaarsusega. Isegi aiateibaid ega kaewuposte ei jäetud püsti, rääkimata wilja mahatallamisest põldudel. Talupojad otsisid ulualust metsades ja rabades. Keda tabati, neid weeti kaasa sõjawangidena. Inimelude häwitus oli Põhjasõja ajal küll hirmus, kuid seda jõuti läbi wiia ainult osaliselt, sest kuhu wene riiüstereteked ei ulatanud, seal jäi rahwas elusse. Paiguti olid waesus ja wiletsus kirjeldamata. Kuid leidus neid talupoegi, kes olid oma elu päästmiseks pagenud kas Petseri poole, üle piiri Wenemaale, Soome ja Rootsi. Sõja kannul järgnes Eestis wiimne ja wäga raske kaitstaud.

Wene walitsuse alguses tõstis Eesti ala rahwaarwu jälle sisserändamine wäljastpoolt. Põhja-Eestisse on siis tulnud 491 soomlast ja 61 ingerlast, Lõuna-Eestisse lätlasi, poolakaid ja rootslasi. Sel ajal saabus pärisorjus meie rahwa keskele kogu oma raskuses. On otse tähelepanu ärataw see tõik, et pärisorjuse tulekuga meie rahwa loomulik juurekasw on olnud wäga suur. Ei olnud mitte erandiks, waid ennemini reegliks, et perekondades leidunud kahekka, kõõme ja weel rohkem last. Olude stabiliseerumise ja wälise surwe tõttu käändis rahwa hing isendasse, pääsis maksuwusele loodusliik kompensatsioonil seadus. Wäline surwe rahwa oleskelule kutsus esile instinktiiwse enesekaitse, nagu israeliitides Wana-Egiptuses; mida rohkem neid waewati, seda rohkem neid sai. 1782. aastaks olid Põhjasõjast tekkinud lüngad eestlaste ridades juba ammugi täidetud. Selle aja oludes, mida määras kehtiw majandussüsteem, wõis paiguti kõnelda juba rahwastiku äramahutamise kriisist, mille kutsus esile liigrahwastumine. Tuli ette wõtta talupoegade ümberpaigutusi ühest mõisast teise. Hakkame sagedamini saama ajaloost teateid talupoegade müümisest ja wahetamisest kõõluoomade wastu. Seejuures kaswas olenewus mõisahärrast aegamööda nii suureks, et see rõõwis rahwalt loomuliku elurõõmu ja perekonna ajutamiseks tarwiliku optimismi. Seetõttu tuli XVIII sajandi lõpul rahwaarwu juurekaswus seisak, mis kestis kuni pärisorjuse kaotamiseni. 1816. aastaks oli 32 aasta kestes rahwastik kaswanud 13792 hinge wõrra ehk 2%, tõustes nüüd kogusummas 476428 indiwiidile. Selgub, et pärisorjuse aja lõpul oli meie rahwaarwus 32 a. kestes weel suurem seisak kui praegu. Nagu A. W. Hupeli kirjadest järgneb, pidurdasid tol ajal sigiwust üliwiletsad majanduslikud olud. Oma wäikese kaswu, kõhnuse ja wähelise kehaliku jõuga, mis kõik tuleb alatoitulusest, jättis selleaegne eestlane halestusäratawa mulje. Eriti lühikese kaswuga olid naised. Laiskus, tuimus, hooletus ja ühepõõgwelamise meeleolu on pikalbase orjaelu tagajärjed. Nekrutite wõtmise tõttu osutus siis sulaste arw nii wäikeseks, et kogukonnakohtutele anti õigus järelejäänud sulaseid tarbejärgi talude wahel jagada.

Talurahwa wabastus pärisorjusest pani rahwa meeleolus liikuma tugewa optimismi laine. Kuna pärisorjuse ajal sulaseid ja tüdrukud oli weerewateks kiwideks, püüsid nad pärast priiskelemist rohkem paigal, sest une maa-korralduse järele anti abielulistele sulastele töötaſuks maad. See oli põhjuseks, miks sulaseid hakkasid massiliselt perekondi asutama. Teoorjuse päewil wajasid talunikud rohkel arwul sulaseid mõõsatee kohustuste täitmisele. Saabunud isiklik priius wõimaldas perepoegade kooselu isatalus ja soodustas nii suurperede tekkimise kaudu rahwahinges kindlustustunnet. Rahwaarw tõusis sellise hooga, et 1850. aastaks oli juure tulnud 140—150% ja tõusnud umbes 700000 hingele.

Teoorjuse lõpetamine ja üleminek raharendile ning talude pärisesostmisele moodustawad ettewalmistawa ajajärgu kapitalistlikule korrale. Maarendi alatise tõstmise tõttu jäi palju talunikke ainelisesse kitsikusse. Niipea kui 1867 uus passikorraldus rahwale wõimalikuks tegi üle kodukubermangu piiride walguda, algas meil wäljarändamistuhin Samarasse, Krimmi, hiljem ka Kaukasusse ja Siberisse. See werelaskmine rahwa elujõonest on meid wäga nõrgestanud. Rahwaarwu juurekasw 1881—1897. aastaks oli Liiwimaal 139000 hinge, samal ajal rändas aga wälja 146000. Praegu arwestatakse wõõrsil ajuwaid eestlasi umbes 200000, kuid meie ei wõi neid ega nende lapsi oma rahwastikku luge-

Matieseni
ÕUNA MAHL
LUSCHER & MATIESEN

da. Aastast 1870 peale märkame algawat kanakestwat ja järjekindlat sündimuse wähenemist ja ühes sellega meie rahwaperes wõõrdlemisi wäikest juurekaswu. Rahwalugemise järele oli eestlasi 1881. a. 881500, 1897. a. 945100, 1922. a. 999500 ja 1934. a. 1012055 hinge. Wiimasel aastakümnel õõgub rahwa loomulik juurekasw — 1,0 ja + 2,6% wahel. Selgaste awalikult, et see on meie lahedates oludes otse nutuwäärt tõõsasi.

Peale wäljarändamise on meie rahwastiku juurekaswu mõjuwalt pidurdanud see suur kaotus inimelude poolest, mille tõid enesega kaasa Wene-Jaapani ja maailmasõda sellele järgnew Eesti Wabadussõjaga. Tol ajal sai eestlastest lahinguteſ ja haiguste tagajärjel surma wähemalt 30000 noort, elujõulist meest, kes olekſid wõinud kas perekonnaelu jätkata wõi weel ajutada.

Arwestades igal mehe peale läbistiku ainult kaks järglast, oleme sõdade tõttu kaotanud juba esimeses inimpõlwes 90000 hinge. Neil oleks olnud nüüd juba teine põlw järele kaswamas. Sõdade ajastu lõi meie meeskodanike ridadesse tuundwa lünga, mille tõttu tekkis arwulisett naiſsuſ ülekaal ja sündiwuste tagasiminek. Meie praeguses rahwastikus on wanaduskihtide suhe weel ebaloomulik. Rahwastiku koosseisu ei tule enne normaalne wahekord tagasi, kui juba on elust lahkunud need kihid, kes sõja ajastul sattusid ülekaalu. Rahuaja saabudes on meil eestlastest koostatud mitu uut wäikest kogudust, kelle külge liitusid normaalsed perekonnad. Neisse ei tulnud üle palju üksikuid wanu leski ja wallalisi. Nüüd äratab tähelepanu see tõik, et neis noortes kogudustes sündiwus ületab surewuse tihti kahe- ja kolmekordselt. Kuid need wäikekogudused ei jõua kuigi palju tõsta sündiwuse üldarwu.

Weel tõõsemalt kui sõjad suudawad rahwaarwu kaswamist pidurdada muutused rahwa meelsuses. Materjalistlik elutunne ja kaukakultus, mis ärkas kapitalistliku majandussüsteemi tulekul, saatis seda korda, et just Eesti jõukamates maanurkades sugulased ei tahtund enam midagi teada sugulastest, wanematel ei olnud rõõnu lastest ega lapsed ei hoolinud oma wanematest. Algas perekondades psühholoogiline nõrkumine, sest kus raha wallatseb, seal ei ole enam armastust. Kehwematele sünnib seal weel lapsi, rikastele wanematele ainult üks wõi kaks ja paljud suurtalunikud jääwad poiſsmeesteks.

Nagu tõendawad ajaloolaste tähelepanekud rahwaste minewikust, wõib sündimuse tagasiminek olla ka kõige waimukultuurilise arengu tagajärg, kui see toimib liberalismi tähe all ja õhutab egoistlikku meelsust. Liberalistlik maailmawaade algas oma wõidukäiku Eestis juba mõõdunud sajandi wiimasel weerandil ja kuondas eriti iseseiswuse tulekul suure osa haritlasist oma pooldajate hulka. Sellele tõõsajale wihjab ka „Eesti rahwa ajalugu" lk. 1563 järgmiselt: „Mida rohkem sõõsiaalne, majanduslik ja ka poliitiline kord lähenes abſoluutsele liberalismile, mida rohkem wäljawaateid on wõitluse teel üksikuil isikuil sõõsiaalsele tõõsule, seda enam energiat kulub rahwal edasiküükimisele sel alal, ja sageli ka ebaproduktiiwseks wõitluseks — enamasti sündiwuse piiramise arwel." Kahtlemata on mõõdukas liberalism lõdwendanud neid küütseid, mis niihästi isiklikus kui ka sõõsiaalses elus meie arengut kammitsas hoidsid, majanduslikku ja waimset kulturielu takistasid. Aga kus liberalism astendus radikalismiks, seal on ta edu asemel põõsustanud tagasiminekut. Liberalismiga on läbi imbunud meie pedagoogiline mõttewiis. Kooliuoorte sõõkindla juhtimise asemel näeme sageli hooletut minnalaſsmist. Õpetuse eesmärgiks ei ole mitte haridus seesugusena, waid haridus muutub jahiks diploomidele ja rakendatakse esijoones majanduslikku tulu teenistusse. Diploomide saamise hõõbustamiseks awatakse täiskaswanute õhtugümnaasiumid, jagatakse küpsuseksam mitmeks osaks, et ka nõrgaandelised ja mahajäänud wõiksid saada diploomitud haritlasiks. Kui siis kas õnnekanpa wõi äärmise pingutuse tõttu on dokument kõrgema hariduse kohta omandatud, on ülesrühtijal juba parem eluiga selja taga ja perekonna-asutamisest järglaste kaswatuseks ei saa enam olla tõõsiselt juttu. Sajast akadeemilisest naisest, kellele ülikoolidiploom wõimaldab enam-wähem kindla majanduslikku iseseiswuse, ei abiellu pooledki. Isegi need neiud, kes on omandanud algkooliõpetaja kutsetunnistuse, peawad enamikus wallalisi põlwe abiellumisest paremaks. Arwatakse, et wähema diploomiga mees ei ole wastuwõõtaw.

Liberaalitsemise wiljaks-Eesti elus wõikline nimetada neid broschüüre, mis 1905. a. peale rüükiwabaduse tulekuga selgitawad igale kiilapoisile ja tiidrukule elu edasiandmise tinginusi ja sigiwuse pidurdusi. Kui neid saladusi weel ei teatud, sündis igal noorel abielupaaril, nagu wanadest kiriku personaalkirjadest näha, lapsi harilikult kahe ja kolme aasta tagant: Naised kaitsesid endid tol ajal liiga sageda rasedaksjäämise eest sel teel, et imetasid lapsi 1—1½ aastat. Sel ajal tõusis peagu igas perekonnas nii peremeestel kui wabadikkudel lastearw 5—7. Sigiwuse teadliku pidurduse abil on siis niiid olukord põhjalikult muutunud. Paljudes perekondades algab ühe- ja kahelapseſüsteem.

Liberalistliku elutunde mõjustusel on juurel määral madaldunud ka noorte abieluliste mentaliteet. Abielu loomulikuks eesmärgiks ei ole neil sageli mitte lapsed, waid hoidumine suguhaigustest. Tahteliselt steriilseid abielusid on meil niiid rohkesti. Siinjuures on märkimiswäärt see asjaolu, et tühje hälle ei poolda mitte eriliselt meespooled abielus, waid noorikud. Wiimased naerwääristawadki endisi prouasid, kelle huwialad on koondunud peamiselt laste, köögi ja kiriku ümber. Meie moodsatel daamidel on nende asemel niiid neli huwikeskust: kino, kabaree ühes jazziga, kohwik ja sigarett. Linnades areneb nooremate inimeste hulgas majanduslik ülejõuelamine ja lõbukultuur. Tuntakse wajadust rõõwastuda toredasti, kulutada raha ja waba aega elunautimisele. Wälismaa tubaka nauding neelab meil hiiglasummasid. Ekstrawagantsed ja terwisewastased harjumused närtsitawad neil elujõu, nende juurtest ei tõõse uusi wõrseid.

Ehk küll eestlased, nagu kõik teised rahwad, on sajandite kestes läbi elanud mitmeid arenguaſtmeid, teisenemid ja muutunud nii kehaliselt kui waimselt, wõime eesseiswast ajaloolisest tagasiwaatest siiski eritella üldisi elutinginusi, mis meiegi ajal weel wõikſid soodustada eesti rassi püüsimist ja juurekaswu. Kokkuwõõtes tehes olekſid need minu arwates järgmised:

Rahwaliikmete warustamine maaga läbi wiia kawakindla sisekolonisatsiooni teel. Koloniseerimisel juhtida linna agulitesse ja alewikkudesse kogunenud elanikke maale ja wõtta arwesse ka wäliseestlaste kodumaaletoomist. Suuremate talude juure ehitada sulastekortereid, kusjuures igale sulasele määratakse rahapalga kõrwal töötajuks ka tiikke maad. Riigi- ja omawalitsuse wähemate ametnikke töötaju tõsta. Kõrgemapalgaliste kohtade täitmisel eelistada perekonnaimesi, kui neil on ametipidamiseks wajalik kwalifikatsioon. Haridusolude lõplik stabiliseerimine seniste juhuslike katsetuste asemel. Õppekawust et ningil tinginusel mehhaniseerida, waid wainuarenduse ja rahwa kaswatuse huwides kooliolu korraldada pedagoogilistel printsiipidel. Gümnaasiumidesse ja ülikoolidesse pääsmiseks tuleb kindlaks teha nõõtawa wanaduse ülemmäär. Üliõpilastele wene ajal moodi läinud abiellumist mitte lubada, kui nad ei tõenda, et omawad wajalikke elatuswahendeid muretu perekonnaelu asutamiseks. Kui ühest perekonnast käib koolis kolm wõi rohkem last korraga, siis nende õppemaksu wähendada. Materjalistliku elutunde tagasitõõmamiseks jeada noorsoole elueesmärgiks mitte esiplaanile tõstetud majanduslik hüwang ja rahakogumine, waid õilsa iiksuse ja tahtewõimelise teo- ja tööiniimeje wäljaarendus hariduse teel, millel on juba omaette wäärtus. Mitte kawalalt kokkuaetud rikkust ei pea kuulutatama mingiks kodanikuwoorusekſs, waid aus ja kwalifitseeritud töö, millest pole kasu mitte ainult tegijal, waid ka üldsusel. Sisendada rahwale meelsust, mis pooldab ja taotleb praktilise idealismi mõõtesuunda, ilma milleta ei tõõse inimhinges elujaatawat, optimistlikku meeleolu, religioosset hardumust, rahwuslikku ühistunnet ega isamaa-armastust. Wõitlust joomise ja prassimise wastu alustada kõigepealt nende seaskes, oma seisuse ja kutse poolest peaksid rahwale pakkuma head eeskuju. Sõõndsate määruste kaudu panna piir ülejõuelamisele ja luksuslike elukarwetelewikule.

Kellele eelmised sihitaotlused paistawad liiga karmid ja nõõdlikud olewat, need tuletagu eneste meele, et meie rahwuslikud hädad ja kitsikused olenewad juurelt osalt sellest, et meie arw on weewäike.

Spectator.

Tartus awati karskusnädal

Kõnega esines prof. Jaan Tõnisson

Piihapäewa õhtupoolikul oli korraldatud Eesti Karskusliidu poolt algawa karskusnädala puhul ülikoolihoone suures auditooriumis Aia tänawal suurem karskuskoosolek. Awar auditoorium oli rahwast kiilutult täis, kusjuures kõik wabad kohad olid okupeeritud püstiseisjate poolt.

Peale Karskusliidu peasekretäri E. Kubjase awasõnu ja Karskusliidu läkituse ettelugemist astus kiiduawalduste saatel kõnetooli prof. Jaan Tõnisson, kes pikemas kõnes walgustas neid hädaohte, mis waritsewad meie riiki ja rahwast alkoholi tagajärjel. Ta ütles, et alkoholi paremateks soodustajateks on majanduslik häda, sotsiaalne wiletsus ja poliitiline surwe. Otsitakse muustust alkoholist, kuid kahjuks on see alkoholi mõju ainult üürike ja wiletsus peale alkoholinima lahkumist on seda masendawam. Kõneleja näitas arwudes, millise kohutawa kiirusega on meil wiimastel aastatel kaswanud alkoholimüügikohtade arw ja alkoholitarwitamise hulk.

Teisena kõneles prof. A. Waldes meie perekonnakultuurist. Igale inimesele on kõige kaunimaks ja kõige õilsamaks paigaks tema kodu, mida ta püüab ilustada ja sisustada, teha mugawaks endale ja oma perekonnale. Samas näitas ta, millist laastawat mõju awaldab alkohol meie perekondades ja kodudes häwitades riigi alusmüüri — perekonda. Koosolekut kaunistasid „Karskuse Sõbra" segakoor hra Kiwi juhatusel ja ühislaulud laululehtedelt.

Harjumaa rahwaülikool sihtasutuse ülalpidamisele

Põhjapanewaid uuendusi rahwaülikooli elus

Neil päewil peetud Harjumaa Rahwaülikooli Seltsi juhatuse koosolekul toimus ametite jaotus hiljutisel peakoosolekul waliind juhatusliikmete wahel. Jaotuse kohaselt jäi seltsi esimeheks edasi senine esimees P. Männiik, esimehe abideks dr. E. Terasmaeel, J. Kruusement ja pr. E. Samariütel, laekuriks J. Juhandi ning sekretäriks A. Meikop. Kuna juhatuses on üldse 13 liiget, siis jäid ülejäänud 7 neist ametita juhatusliikmeiks.

Edasi peeti soowitawaks praegu seltsi ülalpidamisel tegutseva Harjumaa rahwaülikooli otstarbekohaseimaks ülalpidamiseks ellu kutsuda wastawat sihtasutus, kuhu ka Harjumaa Rahwaülikooli Selts liikmeks astuks, ning moodustada nii Harjumaa rahwaülikooli kui ka Rawila aiandusküooli majandamise juhtimiseks ühine kuratoorium. Teatawasti tegutsewad mõlemad eelpool tähendatud õppeasutused praegu ühtse asupaigas ja omawad ka ühise juhataja.

Peaeesseelle peeti soowitawaks rahwaülikooli juure ellu kutsuda ka õpilaste toetuslaenufondi ning määrati 7 õpilasele rahwaülikoolis seltsi poolt stipendiumideks kokku 260 kr.

Kuna hiljutisel seltsi peakoosolekul tõsteti üles rahwaülikooli-seltside liidu ellukutsumise küsimus, siis arutas nüüd ka juhatus seda küsimust oma koosolekul põhjalikult. Tunnistati liidu asutamine tarwilikuks ning otsustati selleks wajaliste eeltöödega algus teha.

Et jääda Ilusaks
SIMON'KREEM
(CRÈME SIMON)
"Tervishoiu-ja terwise kreem"
SIMON'KREEM M. A. T.
(CREME SIMON M. A. T.)
"Iluduse kreem"
SIMON' PUUDRID
SIMON' SEEP
SIMON'KREEM - PARIS

Sidney Horler'i kriminaalromaan

Nr. 1 Saladus

6

„Eelistasin oma käe peal järele waadata, mis koht see õieti on, kus te olete wangis; ma olen pööraselt uudishimuline olewus — tõhan alati kõike ja põhjalikult näha saada. Kas te teate juba, et maja ümbrus on piiratud kõrgpingeliiniga?" küsis ta järsku.

„Ei, ma ei teadnud. See ehk oligi põhjus, miks mulle kategooriliselt keelati minna pargist kaugemale."

Foyle wõttis Sylvia käe.

„Kas lubate mulle, et olete ettewaatlik?" küsis ta anuwalt. „Kõige meelsamini wõtaksin teid otsekohe endaga kaasa, mu auto seisab pargi nurga juures.

Neiu surus wapralt alla tekkinud hirmutunde. Naisena mõtles ta enne oma sõbrale ja siis wast endale.

„Muidugi on kõrgpingeliin wajaline," ütles ta ja püüdes Foyle'i weenda, moonutas tõde: „Mulle meenub, mr. Biddingham ütles kord, et olewat wajaline, et ükski elusolewus ei pääseks maja juure. Pealegi on see koht nii üksik, et siia ei satugi kedagi."

„Ja kui mõni satub, siis peab ta küll arwestama üpris piinarikka surmaga," kommenteeris Foyle. „Minagi leintasin selle üsna juhuslikult. Läheb teil siin muidu kõigiti hästi?"

„Jah, täiesti," wastas Sylvia, weelkord moonutades tõde.

„Well, kuid lubage mulle uuesti, et kui teile ei meeldi siin miski, siis teatate mulle."

„Kuid te ei taha ju, et mr. Biddingham teaks meie tutwusest ja — kõik kirjad waatab ta läbi. Ma tean, see kõlab autokraatlikult, kuid ta selgitas mulle täiesti, miks ta seda nõuab."

„Mul on idee! Kas te teate „Eloise" äri — seda, kust Elaine Herrington ostab oma kübarad? Ma teatan sinna, et kui te kunagi tellite sealt musta kübara, siis tähendab see, et teile on juhtunud midagi halba ning wajate minu abi. Kas teete nii? Ma tean, et mu kõne tundub hiisteerilisena, kuid, — hüwa, mulle ei meeldi teie siinolemine. See koht on nii põrgulikult kõle."

„Jah, aga miks usute, et midagi juhtub?"

Foyle oleks meeleldi öelnud, et ta armastab teda ning seetõttu hoolitseb nii wäga, kuid ta leidis, et esialgu on targem leppida sõõprusega, mida neiu talle osutas.

„Ma niiwõrd ei arwa, et midagi juhtub, — olgugi, et see on juba elukoht ühele tiitarlapsele, — kuid ma tahaksin olla kindel, et kui midagi juhtub, siis saan sellest teada niipea kui wõimalik. Nagu teate, olen wäga energiline inimene."

„Jah, nii see näib küll olewat!" naeratas Sylvia. „Well, luban seda kindlasti."

„Hästi! Kuid teil pole mantlit seljas ning õhk on jahe. Ma sõidan parem jälle ära."

Neiu waatas talle järele kuni mees kadus pimedusse ning pöördus siis koju minema. Raamatukogu kell näitas, et ta oli wäljas wiibinud pool tundi, kuid see oli küll kõige lühem pooltundi ta elus.

Waewalt sulgenud ennist lahti jäänud akna, kuulis ta samme enda taga ning pööris ümber.

Seal seisis jälle armiga mees.

„Tohin ma loota, et olete järgmine kord mu wastu sõõbralikum?" küsis ta pilkawalt.

„Kuidas te julgete —" algas neiu.

„Olete praegu jumalikult ilus. Tahaksin suudelda neid kauneid huuli." Ta ligines neiule himuralt naeratades.

Sylvia nööris hirm kurku. Mehe käed põimusid ta ümber, julm suu otsis ta huuli...

„Sapristi!"

Keegi wandus. Siis järgnes kiire sõõnadewaling Sylviale tundmatus keeles, mida ta siiski pidas itaalia keeleks.

Mehe käed, kes tahtis teda wägistada, wallandusid. Ta oli waba.

Oma imestuseks nägi ta Benjamin Biddinghami.

Löödult lahkus wõõras toast.

Kui uks langes kinni ta taga, astus Biddingham neiu juure.

„Palun südamest wabandust, miss Fowke. Ma hoolitsen selle eest, et ei juhtuks enam niisugust asja. See mees —"

„Kes ta on? March poleks tohtinud teda sisse lasta. Mul oli kohe niisugune tunne, et tema läbi sünnib siin miski pahandus. Ma oleksin hoiatanud teid —"

„Selleks polnud tarwidust, miss Fowke," segas Biddingham wahele; „tunnen seda meest hästi, ta on mu Ameerika tuttawaid. Tal on juba kord see nõrkus: ta ei suuda wastu panna ilusa naisenäo wõlule. Kuid ma luban teile, et teinekord niisugust asja enam ei juhtu."

„Ja kui juhtub, siis lahkun siit majast otsekohe, mr. Biddingham!" ütles neiu otsustawalt.

Biddingham naeratas.

7. peatükk.

Lulu Foyle leiab jälgi.

Waadates järele mehele, kes möödus temast Regent-streetil, said Lulu Foyle'i mõtted uue suuna: ta unustas hetkeks Sylvia Fowke'i ja mõtles millestki muust...

See miski muu oli Paul Bivanti.

Foyle kogus end kiiresti. Ta oli päris kindel, et kohtab warem wõi hiljem „Harley tänawa kuradit", nagu seda meest nimetati warem. Ja mehes, kes äsja möödus, tundis Lulu omaaegse Bivanti liitlase. Pidi see tähendama...

Ta tahtis järgneda läbi Regent-streeti rahwahulga. Oli tee-aeg ning rahwast palju liikumas, kuid Lulul õnnestus siiski näha, et mees astus taksosse Oxford Circuse esisel platsil.

„Järgnege sellele sõidukile! Saate kahekordse hinna, kui te ei kaota teda silmist!" ütles Lulu kõrwalasuwale taksojuhile.

Autonurgas istudes juurdles Lulu, kas sel praegusel ettewõttel on mõtet wõi mitte. Thompson — wist selle nime all jooksis ringi see mees minewikus — wõis teatawal määral juhatada õigele jälile ja wõis ka mitte. Lulu lootis nimelt, et saab kuidagi kindlaks teha, kas Bivanti on jälle Londonis. Kui ta oli, siis poinud kindlasti waja mujalt otsida selle üle kogu maailma ulatuwa kurjategijatejõugu juhti.

Ta waatas wälja autoaknast. Taksо pöördus Fleet-streetilt idasse

Limehouse!

Mees, keda ta jälgis, oli minewikus üks peakelme.

Limehouse... Noh, see oli tõesti sobiw peidupaik maailma suurimaile roimareile.

Iubedustunne kaswas, kui nad mööduſid ka Aldgate'ist ja pöördusid kitsasse põiktänawasse. Siis peatus auto ja Lulu surus autojuhile naela pihku.

„Eelmine auto, isand, peatus seal selle laternaposti juures ja siis sõitis jälle ära. Ma usun, et ta läks esimesse majja sealpool posti," ütles autojuht.

„Tänan teid. Arge oodake mu tagasituleku."

Juht kummardus.

„Kas teil on rewolwer kaasas, isand? See siin on niisugune ümbrus, kus seda wõib iga hetk tarwis minna. Wõtke mu hoiatust tõsiselt!"

„Saan hakkama!" wastas Foyle ning jalutas edasi.

Seistes maja ees, kuhu juht ütles kaduwat eelsõitja, mõistis Foyle, kui wähe oli schansse teada saada, mida ta tahtis. Kõigepealt: ta oli relwastamata ja kui ta milgil moel pääseks urkasse, siis keerataks tal kael kahekorra ilma igasuguse südametunnistuse piinata. Kuid ta siiski oli nõus riskeerima, kui ainult kuidagi saaks teada, kas nende akende taga asus Bivanti.

Ta waatas wiletsasti sillutatud tänawale. See oli inimtühi. Maja uks, inetu, wiltuwajunud, määrdunud, oli suletud.

Foyle püüdis ettewaatlikult ust sisse rõhuda, kuid see oli asjata.

Paremalt poolt liginesid sammud.

Politseinik waatas noormeest wõõristades.

„Kas wõite mulle öelda, kes elab selles majas?" küsis Foyle kohe.

Konstaabel peatus ja waatas weel-kord wõõristades.

„Matthews'i nimelised," wastas siis aeglaselt. „Sadamatööline — kui ma ei eksi. Wõlgnewad nad teile raha?"

„Ei — kuid mul oli põhjust küsida. Ma mõtlesin, et siin peaks elama teise-nimelisi."

„Ooh!" ohkas teine. „See ümbruskond siin on koguni omapärane. Pole tark siin liiga palju küsida."

See oli hea nõuanne, mida Foyle otsustas ka tarwitada.

„Tegin wea. Palju tänu teadete eest. Head ööd, konstaabel."

„Head ööd," wastas ka teine.

Foyle needis oma ebaõnne, kui jalutas tagasi läänepoole. Et mees, kellele ta järele kihutas, oli Thompson, endine Bivanti jõugu liige, see oli wäljaspool kahtlust — Lulul oli põhjusi teda mäletada — kuid informatsioon, mille ta sai politseinikult, oli kindlasti ka õige. Ja kui see oli — well, ta teooria oli lihtsalt kokku warisenud.

Kaks tundi hiljem, lõunatades, tärkas tal uus idee.

Ta läks magamistuppa ning rõiwastus oma wanimaisse ülikonda. Kuuetaskusse libistas wäikese rewolwri.

„Ma jään täna kauaks wälja, Dommett," ütles ta lahkudes; „ärge mind oodake." Ta teadis, et kui ta kawa seekord õnnestub, siis jääb ta kauaks wälja.

Ö. E. S. kultuurpidustused Tartus

Vabariigi valitsuse delegatsioon ja välismaa 32 teadusmeest pidustustel. — Tartu kogu päev lipuehtes. — Rohkeid tunnustusavaldusi Õpetatud Eesti Sel

Suurejooneline juubeliaktus ülikooli aulas. – Juubelikingiks 1622. a. ilmunud ja seni tundmata Eesti, Läti ja Poolakeelne raa

Õpetatud Eesti Seltsi 100-aasta juubelipidustused, mis algasid Tartus juba laupäeva lõuna paigu, jõudsid haripunkti pühapäeval. Pidustuste suurpäevaks saabus Tartu lõunase kiirrongiga vabariigi valitsuse delegatsioon koosseisus: sõjaväged ülemjuhataja kindral J. Laidoner, haridusminister kol. A. Jaakson ja haridusministeeriumi teaduse- ja kunstiosakonna direktor J. Vasar. Peale vabariigi valitsuse delegatsiooni jõudis Tartu veel rohkesti teisi haridus- ja kultuuritegelasi Tallinnast ja teistest kodumaa linnadest. Harukordsete sündmuste puhul oli ka Tartu lipuehtes.

Pühapäewased pidustused algasid seltsi ajaloolise näituse awamisega kunstikooli „Pallase" ruumes. Awamise puhuks oli näitusesaal kogunenud publikut punpüsti täis. Peale külalisti oli kohal kohalik teadusmeeste, kultuur- ja haridustegelaste ning seltskonna esindajate eliit peagu täielises koosseisus. Näituse awamisel terwitas kokkutulnuid seltsi esimees prof. H. Moora ja palus sõjawägede ülemjuhatajat kindral J. Laidoneri, awada näitus.

Peale näituse awatseremooniat tutwustas seltsi esimees külalisi näituse sisulise küljega.

Pidustuste meeleolukamaks ja pidulikumaks sündmuseks kujunes peale lõunat kell 6 peetud

pidulik koosolek ülikooli aulas.

Ülikooli aula oli seatud seks puhuks pidurüüsse. Samuti oli ta warustatud tugewajõuliste proshektoritega, kuna pidulik koosolek kogu ulatuses filmiti Eesti Kultuurfilmi poolt. Samuti anti pidulik koosolek edasi raadio ringhäälingu kaugu. Pidulikule koosolekule oli kogunenud aulatäis rahwast. Kohal oli endastmõistetawalt rida meie tähtsamaid riigi-, kultuuri- ja hariduselu-tegelasi ning seltskondlike organisatsioonide ja kohalike sõjawäe ja tsiwiilwõimude esindajaid, samuti ülikooli õppejõude, üliõpilasnoorsugu jne., jne.

Täpselt akadeemilise weerandiga saabus aulasse wabariigi walitsuse esindajana sõjawägede ülemjuhataja kindral J. Laidoner saadetuna Õpetatud Eesti Seltsi esimehest prof. H. Moorast, ülikooli rektorist prof. H. Kahost ja teistest. Sõjawägede ülemjuhatajaga koos tulid aulasse ka haridusminister ja ministeeriumi kunstining teaduseosakonna direktor J. Wasar. Aukülaliste istet wõtnud, kõlas kohe Akadeemiliselt Meeskoorilt R. Ritsingu juhatusel A. Läte meeleolukas „Pilwedele". Laulu lõppedes asus proshektorite hiigelwalguse saatel kõnetooli Õpetatud Eesti Seltsi esimees prof. H. Moora, kes terwitas sõjawägede ülemjuhatajat, haridusministrit ja teisi kõrgesti austatud külalisi ning kõiki pidulisi.

Seejärele pidas seltsi esimees prof. H. Moora pikema aktusekõne, milles ta huwitawate seikadena walgustas Õpetatud Eesti Seltsi tegewust sajandi wältel ja kriipsutas alla seda, mis on eriti hinnataw Eesti rahwa ja riigi seisukohalt selle seltsi tegewuses. Esimees ütles:

Nagu paljud kestwad ja wiljakad algatused, on ka ÕES-i algus olnud wäike ja tagasihoidlik. Oma algusaegadel oli seltsi tegewus sisult kaunis kirju. Sel ajal oli endastmõistetaw, et teaduslikku laadi wäljaannete kõrwal awaldati ka rahwalik-õpetlikku kirjandust. üks ülesanne kerkib aga peagi üle teiste kõrgemale ejile, see on

„Kalewipoja" lugude kogumine,

nendest eesti rahwa suure minewiku oletatawa epose restaureerimine ja wäljaandmine, mis Fr. R. Fählmanni poolt juba 1839. a., 1 aasta pärast seltsi asutamist, täie rõhuga tõsteti päewakorda. Kuigi selts terwikuna pole olnud selle lugulaulu kujundajaks, siis jääb seltsi olemasolule ometi see teene, et ta selle kawatuse esimese teostaja, Fählmanni, surma järele ei lasknud „Kalewipoja" mõtet mitte furra, waid selle edasi alal hoidis ja teise mehe, Kreutzwaldi, selle ette rakendas.

„Kalewipoja" ilmumisega, selle kaua seltsi teeseks huwi- ja arutusalana olnud küsimuse lahenemisega 1860. aasta ümber lõpeb ka seltsi esimene iseloomulik tegewusjärk. Seks ajaks oli palju muutunud seltsis ja ümbruskonnas.

Kuna seltsis juhtiwal kohal olewad sakslased mehed poleks suutnud järgneda eesti haridusele püüdlustele, siis oli õnneks, et seltsis peagi sellest aru saadi ja selle alatised wiljatud taotlused lõpetati ja rahwahariduse edendamine ÕES-i töökawast hoopis wälja jäeti, mis toimus juba 60-date aastate keskpaiku. Siit peale koondab selts oma jõu peamiselt akadeemilisele tööle ja siin võtas teda suur ja wiljakas ajajärk ees.

ÕES eriti pikaajalisel prof. Leo Meyeri juhtimisel (1869—1899) taotles teadlikult

teaduslikke ülesandeid

ja seda järku tuleb ses suhtes pidada, nagu seda on rõhutanud ka üks selle aja agaramaid kaastöölisi, Willem Reiman, üheks kõige wiljakamaks ajaks seltsi elus. Sel ajal ononudab selts oma tööhulga ja -kaaluga, samuti kogudega mitmel alal, nagu muinasteadus ja keeleteadus, esiksha teiste samalaadsete ühingute hulgas Baltimail. On märkimiswäärne, et ka lähikäimine wälise teadusmaailmaga, seltsi wäljaannete wahetus, on elawam ja suurem kui ühelgi teisel balti teaduslikul seltsil. Nii oli Leo Meyeri aeg tulemusrikkaks ja koostöölisteks töönajärguks.

Käesolewa sajandi alul, eriti 1905. a. järel, wõib märgata seltsi tegewuses teatud loidumist, mis arenes maailmasõja eelaastaiks

terawaks kriisiks.

Selle peapõhjuseks tuleb pidada Tartu ülikooli wenestamise tagajärjel seni seltsi juhtinud balti-sakslaste teadusmeeste ja literaatide arwu wähenemist. Nähes oma arwu kahanemist ja lootes selle pärast seltsi juhtimise äralangemist enese kätest, kuna just samal ajal eesti akadeemiline haritlaskond kiiresti oli kaswamas, saksa enamus 1910. a. paiku ei wõtnud enam seltsi eesti liikmeid Seltsis oli endiste tõsiste teadusmeeste üle saanud ülekaalu poliitilisel mõtlew tegelaskond. Maailmasõja pealetuleku pandigi wene wõimu poolt seltsi tegewusajutiselt seisma.

Uuesti äratati selts ellu 1919. a. sügisel

eesti ülikooli kuraatori P. Põllu algatusel,

äratati hoopis muutunud olukorras. Kõik need kodumaised teadusalad, mille uurimisemine waremini oli olnud ÕES-is ja weel mõnes teises harwas ühingus erawiisilisel waid sallitud, olid nüüd korraga Eesti riigi ja ülikooli rajamisega asutatud meie maa teaduselu huwikeskuse, olid saanud kõmajärgulisels tarwiduseks. Osa ülesandeid wõttis loomulikult eesti ülikool üle. Sellest hoolimata oli tõepoolest ühe hoobiga määratult laienenud nii, et ÕES ütsi parimalgi juhtumil poleks suutnud selle üle walitseda. Seepärast oli loomulik, et ülesandeid tuli jagada uuesti asutatawate akadeemiliste ühingutega nagu Emakeele Selts, Ajalooselts, Kirjandusühing j. t. Kuna samal ajal olid tekkinud riiklikud muuseumid ja arhiiwid, kuhu töö seisukohalt osutus otstarbekohaseks kogu sellekohase ainestiku koondamine, kust tagajärjekamalt kui muidu wõidi teha edaspidist kogumistööd, siis andis ka ÕES oma kogud neile hoiule. Et see ümberorienteering otstarbekalt toime tuli, selle eest selts wõlgneb tänu nagu palju muugi eest oma elawale ühendusele ülikooliga, kelle õppejõud on juhtinud tema tööd ja sunnitusi kooskõlas meie laialdasema teaduselu wajadustega. Ma nimetan siin neist seltsi endiseist juhatusliikmeist, kes määrawalt osa wõtnud nue tööstuuna andmiseest, eriti meie ülikooli endiseid õppejõude prof. Tallgreni Soomest, prof. Wasmeri Saksast, prof. Wiegetit Schweitsist ja meie praeguseid ülikooli professoreid W. Anderson ja Jul. Mark. Waatamata tõsala kitsenemisele on seltsi tegewus Eesti iseseiswusaastail kiiresti kaswanud ja ühtlasi siiwenenud.

ÕES-i ajalugu on pikk tükk eesti akadeemilise haritlaskonna ja haridusе mitmekäärulisi tõusuteed. Alates ajal, kus kõrgem haridus oli identne wõõra keelega, ja kus ka siinnipärased eestlased endid pidid awaldama muis keeltes ja kus nad seepärast paratamatult sulasid muukeelsesse ümbrusse, näitab ÕES-i teekond seda pikka aega ja wisa tööd ning wõitlust, mille on pidanud läbi käima eestikeelne haridus, et lõplikult pääseda makswusele omal maal.

ÕES-i tööd on, nagu see omal ajal oli paratamatu, palju aastaid juhtinud saksa teadusmeed ja teinud siin palju kõrgewäärtuslikku loowat tööd. See töö, mida saksa teadus ja meie saksa naasmaalased on eriti seltsi algajal ja Leo Meyeri ajajärgul ÕES-i kaudu teinud, kuulub nende kõige positiiwsemate ja hinnatawamate lisandite hulka, mis nad on annud eesti kultuurile.

Me anname neile selle eest wäärilist tunnustust ega kahtle tunnistamast, et osa ÕES-i saawutisist kuulub sakslasile. Aga ÕES on siiski olnud ka eesti selts oma sünnimõttelt, oma nimelt, oma tõõpõllult ja sellelt ofalt, mis sia annud meie kultuurielu kandwamad mehed ning mitte kõige wiimati ka sellelt toetuselt, mis talle suuremeelselt on annud Eesti riik ja rahwas. ÕES-i ei saa lahutada eesti kulturiloost ja eesti kultuurilukku kuulub ka tänane tähtpäew.

Astudes täna üle oma olemasolu teise sajandi läwe, loodab ja usub ÕES, et see wanade eesti kalewlaste geenius, kellelt saja aasta eest lootsid meie rahwale tugewust ja tõusu seltsi asutajad, ja kes on meie rahwast ja haridust aidanud ning edasi wiinud üle kõigist raskustest, et seesama hea geenius eesti teadust ja meie seltsi ikka edasi kannab ja kaitseb.

Oma poolt lubab ja töötab ÕES jatkata oma tööd endises truuduses ja kohusetundes meie isamaa, meie Eesti wastu, kohusetundes nende töömeeste põlwede mälestuse wastu, kes enne meid siin ja siitkaudu on kannud walgust meie maale; ühtlasi tahab ÕES jatkata oma tööd üha suurenewas nõudlikkuses iseenda wastu — pandiks meie teaduse elule ja tõusule. ÕES tahab edasi koondada enda ümber kõik temas wiljelduwate alade töömehi, eriti ka meie järeljõude ja ühendades ning toetades nende püüdeid kaswatada ja edendada eesti waimset loomingut ja kauda nagu seni selle wilja üle meie kodumaa ning edasi laia maailma — rikkuseks ning õnnistuseks meie rahwale, kasuks rahwastewahelisele teadusele ja auks Eesti nimele.

Järgnes wabariigi walitsuse esindaja kindral Joh. Laidoneri sõnawõtt, mis on toodud meil teisal.

Meeleolukaimaks ja elewusrikkaimaks oskas kujunes aktusel seltsi au- ja kirjawahetajaliikmete walimise teatawakstegemine seltsi esimese poolt.

Mitmed äsjawalitud seltsi au- ja kirjawahetajad-liikmed olid isiklikult kohal, kes said siis ka kestwate kiibuawalduste osaliseks. Eriti temperamendikalt ja tormiliselt awaldati owatiioone ülikooli endisele rektorile professor J. Köpule. Kohalwiibiwad auliikmed tõusid kohtadel püsti nende nime nimetamisel ja tänasid weile üles näidatud austusawalduste eest. Auliikmele kindral J. Laidonerile anti kiibuawalduste saatel üle auliikme diplom. Nagu teada, walis selts juubeli puhul endale 25 au- ja 18 kirjawahetajat-liiget.

Erikapitali aluswaraks 20,7 tuh. krooni

Dir. J. Piiroja esitas teadaande Õpetatud Eesti Seltsi juures loomisel olewa rahwuslike teaduste alal uurimistöö toetamise erikapitali kohta. Nimetatud kapitali sihis on kapitali protsentidest anda stipendiume ja toetusi teaduslikele uurimistöö teostamiseks. Selle kapitali asutamiseks on kutsutud osa wõtma meie majanduselu tegelasi ja organisatsioone.

Kapitali asutajaina on määranud sele kapitali aluswaraks järgmised asutused ja isikud järgnewaid summasid: 1500 krooni — Eesti Pank; à 1000 krooni — Eesti Paheri a.-ü., a.-ü. A. M. Luther, dir. M. Luther Tallinnast, Tallinna Eesti Kirjastuse Ühisus „Päewaleht", riigikohtu esimees K. Parts, Tallinna Laewaühisus, riigitrükikoda (numismaatika kabineti heaks), Eesti Tarwitajate Kesküühisus, Kreenholmi Puuwillakaaduste Manufaktuuri o.-ü. ja Tartu Pank; à 750 krooni — Balti puuwilla kõrgemise ja kuduwabriku a.-ü.; 500 krooni — o.-ü. Wiru, e.-ü. G. Scheel ja Ko, a.-ü. Tuberg ja Ko ühistegeline kindlustusselts „Eesti" ja a.-ü. Eesti Tulekindlusmonopol; à 300 krooni — Eesti kunstiaurwetehased O. Kersen ja Ko, tegelja liige L. Riitli, k.-ü. „Loodus", a.-ü. Eesti Lihaekspport; à 250 krooni — ühistegeline kindlustusselts EESTI-Maja, Sindi tekstiilwabrikute ühisus, Eesti kindlustus-a.-ü. „Polaris", tööstur A. Tõnisson Tallinnas, a.-ü. Krediit Pank, Tallinna Majaomanikupank, kindlustusselts „Eesti Lloyd", o.-ü. K. Mattiesen trükikoda, Eesti Kirjastajate ja Raamatukaupluste ühing kaubandus-tööstuskoda, Merilaid ja Ko, Tartu telefonivabrik, Pitalaemi Pank, a.-ü. Esimene Eesti Pälewkaru tööstus, Eesti Hüpotecipank; 200 krooni — a.-ü. Laforme"; 150 krooni — Eesti Wõimlekspport; 100 krooni — The Timber Company, Eesti Muuseekspport, a.-ü. Eesti Turbatööstus, Kauba Pank, Eestimaa kindlustus-a.-ü. EKA; 50 krooni — a.-ü. Jõuwõrkandi Behased, a.-ü. Eesti Mesiatööstus ja Kartulisõhingute Liit.

Kokku on määratud tänaseni aluswaraks 20.700 kr. Sellele summale on lubanud lisaks weel toetusi terve rida asutusi, nagu: Eesti Rahwapank, Tallinna Linnapank, Eesti Maapank j. t. Kapitali hulka arwatakse seltsi eelnõu kohaselt ka toetajate liikmete: siseministri abi A. Tuulse, dir. J. Sihweri, dir. J. Richtigi, konsul J. Lille, dir. A. Kõwa ja teiste liikmemaksud.

Peale wõõmustawate teadete suurenemisele erikapitali rajamisest üllatas koosolejaid oma erakordse teadaandega dir. F. Pukloo, kuigi mõte majanduslikul alal, tweid just sellelt alalt, mis Õpetatud Eesti Seltsile kõige lähemal on seisnud, see on meie waimuelu uurimispõllult. Nimelt on ülikooli raamatukogu assistent dr. O. Freymuth Braunsbergi linnas Ida-Preussimaal saatnud

raamatu jälile, mis on trükitud 1622. a. Braunsbergis ja milles leidub seni tundmatuid eestikeelseid tekste.

Läinud aasta warasuwel külastas ülikooli raamatukogu assistent O. Freymuth Braunsbergi linna Ida-Preussimaal, et kohapeal järeleuurimusi ühe kauaotsitud raamatu järele jatkata, millisest raamatuks on Wilhelm Bucciuse „Institutiones Esthoniae", mis teatawasti 1622. a. Braunsbergis trükitud olewat. Need järeleuurimused osutusid kahjuks asjatuks, „Institutiones"i" raamatut ei leidunud Braunsbergis.

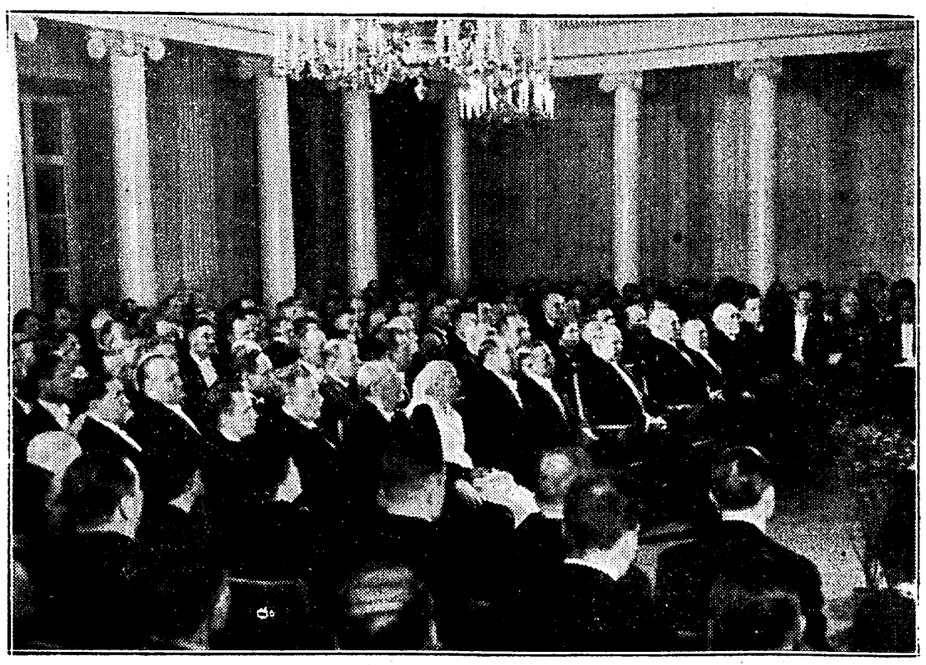

ÕP. EESTI SELTSI JUUBELIAKTUSELT: Ees istuvad paremalt vasakule piiskop H. B. Rahamägi, Õp. E. Seltsi auliige prof. H. Koppel, riigikohtu esimees K. Parts, linnapea A. Tõnisson, haridusminister A. Jaakson, Õ. E. Seltsi esimees prof. H. Moora, ülikooli rektor H. Kaho, Õp. Eesti Seltsi esimese esimehe Geheve vennapoja tütar prl. Geheve Riiast, prof. Jaan Tõnisson, prof. J. Köpp, prokurör E. Roots j. t.

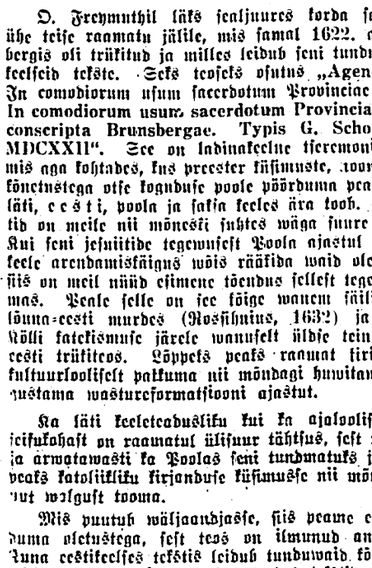
AGENDA
PARVA.
IX Bc
13234
In commodiorem vsum Sacerdotum Prouinciæ Liuoniæ conscripta.
I. Corinth. XIIII.
Omnia autem honestè, & secundùm ordinem fiant in vobis.
BRVNSBERGÆ,
Typis Georgij Schönfels,
ANNO M. DC. XXII.

O. Freymuthil läks sealjuures korda sattuda ago ühe teise raamatu jälile, mis samal 1622. a. Braunsbergis oli trükitud ja milles leidub seni tundmata eestikeelseid tekste. Seks teoseks osutus „Agenda Parva. In comodiorum usum sacerdotum Provinciae conscripta. In comodiorum usum sacerdotum Provinciae Livoniae conscripta Brunsbergae. Typis G. Schonfels. A. MDCXXII". See on ladinakeelne tseremoniaalagenda, mis aga kohtades, kus preester küsimuste, loomituste wõi kõnetustega otse kogudusе poole pöördumа peab, tekste ka läti, eesti, poola ja saksa keeles ära toob. Need tekstid on meile nii mõnesti suhtes wäga suure tähtsusega. Kui seni jesuiitide tegewusest Poola ajastul eesti kirjakeele arendamisküsimus wõis rääkida waid oletuste näol, siis on meil nüüd esimene tõendus sellest tegewusest olemas. Peale selle on see kõige wanem säilinud trükiline eesti-saksa murdes (Rossihnius, 1632) ja Wanradt-Kõlli katekismuse järele wanuselt üldse teine hoidunud eesti trükiteos. Lõppeks peaks raamat kirikuline kui ka kultuurloolisele pakkuma nii mõndagi huwitawat ja walgustama wastureformatsiooni ajastut.

Ka läti keeleteaduslikku kui ka ajaloolise uurimise seisukohast on raamatul ülisuur tähtsus, sest ta on Lätis ja arwatawasti ka Poolas seni tundmatuks jäänud ning peaks katoliikliku kirjanduse küsimuse nii mõneski suhtes uut wõlgust tooma.

Mis puutub wäljaandjasse, siis peame esialgu piirduma oletustega, sest teos on ilmunud anonüümsena. Kuna eestikeelses tekstis leidub tunduwaid kõrwalekalduusi wõrreldes teistes keeltes toodud tekstidega, siis pole liig julge oletada, et wäljaandja nähtawasti on kasutanud mõnes osas erinewat eestikeelset eeskuju, mille pärast küsimus muutub weelgi huwitawamaks. Edaspidine uurimine peab siin weel selgitama lähemaid üksikasju.

Mitte-ladinakeelsed tekstid ilmuwad lähemat ajatrükist faksimile-wäljaandes wastawa sissejuhatuse ja eesti ning läti sõnade registriga analoogiliselt „400-aastane eesti raamat" wäljaandele. Raamat pidi ilmuma Õpetatud Eesti Seltsi juubeliks, kuid wäljaandja hõigus on kahjuks põhjustanud wiiwituse, nii et seltsile saadi juubeliks esitada waid eesti tekste sisaldawate lehekülgede reproduktsioone.

Kirjanik A. H. Tammsaare 60. juubelipäeva puh
K. Mihkla

A. H. Tammsaare elutee ja l

Raamat sisaldab 144 lehekülge teksti ja 39 huvitavat pilti
Hind, broš. Kr. 2.75, paremal paberil Kr. 3.—, köites Kr.
Selles rahvalikus monograafias valgustatakse kogutud andmestiku va saare ja ta vanemate elukäiku, kusjuures tõstetakse esile need võitlu omal ajal „tõe ja õiguse" nimel kirjaniku kodukohas.
Käsitelles üldjooneliselt juubilari loomingu kujunemist, tehakse ka kat joont tema toodangu mõttekujutusliku ja tõsielulise ainestiku vahel.
O.-Ü. „NOOR-EESTI KIRJASTUS"

„Kultuurita on ka relw wõ

„Eesti teadlaste noorem generatsioon peab kasvata iseteadvust"

Pidulikul aktusel Tartu ülikooli aulas

prof. H. Moora pidukõne järele võttis sõna sõjawägede ülemjuhataja, keda tervitati kestvate ovatsioonidega. Kindral J. Laidoner ütles oma pool tundi kestnud kõnes:

„Kõigepealt on mul edasi anda Õpetatud Eesti Seltsile meie riigihoidja südamlikumad tervitused Seltsile meie riigihoidja südamlikemad tervitused kõiki seltsi tegelasi, seltsi juhatust ja tuletab tänutundega meele kõiki neid isikuid, kes 100 aasta kestel seltsi tegevusväljal on viljakalt töös seisnud

Meie teame, et

iga indiviid on rohkem mineviku kui oleviku produkt.

Kui see on õige üksikisiku suhtes, kuipalju rohken see maksab siis ühe rahva kohta. Üksik rahvas ei saa ilmuda ajaloo näitelavale järsku, selle eel peavad läbi tehtud olema teatud arenemisperioodid, teatud eeljärgud. Niisugused eeljärgud on olnud ka Eesti rahval, enne kui ta jõudis oma ühiskondliku arengu tipule — iseseisvuseni.

Oli aeg, kus ajaloo uurijad ühe ühiskondliku organisatsiooni arengut, ühe rahva elukäiku vaatlesid peamiselt võimuelemendi seisukohalt. Kui arvame, et riiklik organisatsioon koosneb kolmest tegurist — maast, rahvast ja võimust, siis ei oleks õige vaadelda ühe rahva minevikku ainult ühe, nimelt võimuelemendi vaatevinkli kaudu. Niisuguste ühekülgsete vaatluste kaudu meie ei selgitaks selle rahva ajalugu. Nüüd on ka nooremad teadlased asunud seisukohale, et ei saa ainult võimutegurite vaatevinklilt asuda jälgima ühe rahva minevikku. Kuid ühiskondliku ajaloo valgustamisel on tihti tarvitatud niisuguseid uurimismeetodeid.

Tänase juubilari, Õpetatud Eesti Seltsi, endist tegevust jälgides nähtub, kuidas selle seltsi tegelased võtsid kohe algusest peale oma uurimistöös nagu instinktiivselt uue suuna. Vanad Balti-Saksa ajaloolased on meie maa minevikku käsitanud peamiselt võimufaktorite seisukohalt. Siin hakati arendama teisi uurimismeetodeid,

hakati valgustama meie maa ja rahva vanu kultuuritraditsioone,

vanu vaimseid pärimusi. Selles mõttes on Eesti Õpetatud Selts määratu suure töö teinud. Tema tegevuses ilmneb veel üks omapärasus: siin tekkis koostöö tahe Eesti haritlaste kui kahe kohapealsete saksasoost kodanike vahel. Tarvitades ütlust saksasoost Eesti riigi kodanikud, meile selgub mitmel viisil, kuidas kaugemas kui ka lähemas minevikus meie rahva hulgast palju Eesti elementi on üle läinud teistesse kihtidesse, keda tunneme saksasoost kodanike nimetuse all. See definitsioon ei ole aga õige. Ühe rahva ja maa kõrgem kiht on ka mujal teatud aegadel tarvitanud teist keelt. Keskaegadel selleks on mitmel pool olnud ladina keel. Kui niisugused probleemid päevakorrale kerkivad, siis meie tihti ei julge tunnistada, et kogu meie maa ja rahva ajaloolisest arengust, tema kultuurilisest ja majanduslikust kujunemisest kogu Eesti rahvas palju suuremal määral on osa võtnud, kui sellest harilikult väidetakse.

Meie noored teadusemehed hakkavad meie rahva minevikku nüüd hoopis teisiti valgustama. Hiljuti me lugesime ühe meie noorema teadlase uurimust, kuidas Rootsi aeg uute andmete põhjal hoopis uues valguses esile kerkib. Uuesti avastatud materjalid selgitavad, kuidas

vana Rootsi armee ei ole koosnenud üksnes Eesti lihtsõdureist, vaid ka Eesti ohvitseridest.

Ajajooksul ses suunas uurimistööd jatkates meie näeme kindlasti, kuidas Eesti rahva osa tema maa mineviku kujundamisel järjest suureneb. Õpetatud Eesti Seltsil on selles mõttes kustumatuid teeneid, et ta oma ajaloolisi uurimusi hakkas suunama selles sihis.

Oma kodumaa ajaloo vaatlemisel on vist kõigile jäänud mulje, nagu oleks meie minevikus olnud üks ajajärk, kus Eesti rahvas nagu kadus ära: peale muistset vabadusvõitlust, kus alla jäime, tuli võõras võim; Eesti rahvas suikus unne, kuni ta viimaks äratati oma äärsamate rahvapoegade poolt. Nüüd selgub ikka kindlamini, kuidas niisugused kujutlused on täielikult väärad. Eesti rahvas ei ole kunagi kaotsis olnud. Eesti rahvas elas edasi ja võttis osa kõigest sellest tööst ja tegevusest, mille tulemusena meie praegu tunneme oma kodumaad. Küll on aga õige, et väga palju puht eesti elementi üle läks maad vallutama tulnud võõrkihtidesse, hakates tarvitama teist keelt.

Eesti teadlaste noorema generatsiooni

Õp. E. Seltsi esimees prof. H J. Laidonerile üle a

uurimiste töö tulemus salt kasvatama kogu eriti meie noorus

Üks rahvas võib ju ka ajal ole tarvilik kogeda niisugust meie taga seisab suur ja siin

Meie kodumaa pinnal on selles vormimistöös on Eesti mapaistvat osa. Eesti noore töö jatkudes kaotame kindlas tühiku, millest eelpool kõne rahvas kunagi ajaloo näitel Õpetatud Eesti Selts saab ki jatkama. Siin on veel suu toovad esile uusi kultuurivä alusel kasvatame edasi oma

Just see, et Õpetatud E Tartu ülikooli juures ja tegu kümneid, on annud sellele stabiilsuse. See koostöö jatku kasuks nii seltsile kui ka üli amskma uus rigihoidja pool dus. Neile päevil riigihoidj tähtsale seadusele, mis raja Akadeemia.

Kui niüud mõned küs asutus ei võta tööd duslikkudelt seltsidel lasti vastata

Eesti Teaduste Akadeemia mitmekülgseks arendamiseks dugi, et Eesti kui väike ri Akadeemia alusel midagi ö Eesti Teaduste Akadeemia davaks lüliks kahe kõrgema koondub meie teadlaste pa duste etendamise alal teevad sed teaduslikud organisatsio ülesandeks on noori ette teaduslikuks tööks.

Ülikoolide seadust on mu ülikooli teadusliku tegevuse vus peab laienema ja laien

Kindral J. Laidoner ütles rahvas tahab iseseisvalt el indu ja hoogu võitluseks ig vaga käes lahinguväljadel, võistlusrinnetel.

Kui meie ei suuda võ vastega oma kultuur arengu poolest, siis o relvaga oma isese

oleme võimetud tulevikus. niisugust võitlust läbi elama Vabadussõjas. Õpetatud Ees likaks, kust voolab kõrgem vatagu see selts ka tulevi uhkusetundeid. Jäägu tem meie kultuuri raudvaradeks. juhte. Koondugu seltsi ür noori teadlasi."

Ülemjuhataja kõnele sa avaldused.

Järgnesid terwitused.

Tartu linnawalitsuselt andis auaadressi üle linnapea. ülikoolilt ütles tunnustusi seltsile tehtud töö eest rektor H. Kaho ja andis üle auaadressi. Tallinna tehnikaülikoolilt soowis seltsile tulewikus edu ja wiljakust prorektor W. Paawel ja Loodusuurijate Seltsilt prof. H Paris. Seejärele oli sõna wälismaade esindajail.

Eriti impoosantset pilti pakkusid Soome esindajate terwitused Helsingi ülikoolilt. Soome Kirjanduse Seltsilt ja teistelt kultuurseltsidelt ning uurimisinstituutidelt. Kõik 10 aktusel wiibiwat wennasrahwa teadusmeest riwinesid üheс auaadressidega publiku ette, kuna nende nimel kõneles Õp. Eesti Seltsi auliige prof. Wiljo Tarkiainen. Ta tegi muuseas teatawaks, et Soome Kirjanduse Seltsi poolt on kingitud juubilarile 30 köidet Soome rahwalaule, mis olgu mälestuseks ühisсoome aegadest. Samuti andis ta üle auaadressi Helsingi ülikoolilt. Seejärele andsid auaadressid üle ka teised foomlaseд. Neile said osaks tugewad owatsioonid.

Omamoodi tähelepandawaks kujunes ka 4 Saksamaa esindaja terwitus. Riwistunult publiku ette nad terwitasid hitlerlikult kätt wäl föneles Brausbergi katoliiklik duskonna dekaan prof. Kleme gitagu, et wälismaa esindajate alfabeedi järele). Läti pool prof. Balodis ja Leedu poo Galaune. Tormilise aplaus seltsi auliige K. Nielsen, kes terwitusi seltsile rõhutades, kui tähtsama kultuurorganisa tuttawad mitte üksi Eestis, ja on aidanud rajada alusei tuurhoonesse. Ta awaldas tus seisaks tõelise rahwuswa saitsewallina. Poola poolt Warsawi ülikooli rektor W. tunrasutiste terwitused andis prof. J. Kjellin, kes märkis, tagasi waadata oma tehtud Tšechhoslowakkia Bratislan seltsi nimel prof. Silberstein.

(Järg 5-dal leheküljel).

Teised lehed

Klaasitõstmise järelhelid

Läti telegraafiagentuur teatawasti õiendas ametlikult, et Läti wälisminister Munters olewat Roomas esinenud Abessiinia juhtes ainult Läti, mitte kõigi Balti riikide nimel, ja et kõigest sellest tegewusest olewat Eestit ette informeeritud. Sellel puhul wõtab jälle sõna „Postimees“ ja kirjutab:

„Siin on jälle tegemist katsega selgeid asju segamini ajada.

Kõigepealt tuleb kategoorilisélt tagasi tõrjuda mulje, nagu oleks Eesti ajalehed käesoleval korral midagi ise wälja mõtelnud. Munterisi osast Balti riikide wolinikuna õneles Havasi telegramm Roomast, ja selle telegrammi äratoomise pärast ei saa keegi Eesti ajalehtedele etteheiteid teha.

Teiseks tuleb selles, mis puutub Läti telegraafiagentuuri õiendusse, teha reservatsioon. Eestis wõetakse teadmiseks kinnitus, et Läti wälisminister Roomas on õnelnud oma riigi nimel. Kuid, nagu meie juba waremalt oleme tähendanud, ei seisa raskuspunkt wormilises külges, mis wõis korras olla, waid selles, kelle poolt Roomas lewitati informatsiooni, mida Havasi agentuur pidas niiwõrd tähtsaks, et ta tegi selle teatawaks kogu maailmale. Kas selle informatsiooni-allikas ei peitunud härra Munterisile lähedal seiswates ringides, ja kuidas juhtus Läti wälisminister selle informatsiooni lewitamisele, selle kohta ei ole meie kahjuks seni autoriteetset selgitust Läti saanud.

Kuid wahepeal tekib küsimus, kuiwõrd on korras isegi wormiline külg. Wähe aega pärast Leta õiendust awaldamist andis härra Munters Läti walitsusele lähedalseiswa ajalehe „Brīwa Zeme“ Rooma kirjasaatjale intervjuu, milles ta täitsa awalikult haukab kõigi Balti riikide huwide hoolsajaks.

Nii on meie silmade ees konkreetne tõendus sellest, et sealpool nähtawasti ei tunta piiri, millest rahwuswaheliste esinemiste ei wõi üle minna.“

Tarbetu

Ülemiset eraldi toome „U. Eesti“ järele põhjenduse, miks pani maha oma wolitused Balti pressiliidu Eesti rahwuskomitee — kuigi sellel pole midagi tegemist Roomaga:

„Balti pressiliidu Eesti rahwuskomitee on teinud oma otsuse, arwestades seda, kuidas Läti wälisminister Munters Balti wälisministrite konwerentsi ajal Talinas wihjides on alahindawalt iseloomustanud Balti pressiliidu Eesti rahwuskomitee tööd Eesti-Läti wahekordade arendamisel. Selle tõttu on Eesti rahwuskomiteele tundunud, nagu peaks Läti wälisministri praegused juhid Balti pressiliidu tööd üldse tarbetuks. Eesti rahwuskomitee liikmete ametiite mahapanek wõimaldab seega ka pressiliidu üldist olukorda selgitada.“

Soome salapolitsei ülem vabastati kohalt

Algamas „puhastustöö“

Helsingi, 31. 1. (ETA) Möödunud nädalal toimus Soome riikliku salapolitsei ülema kohal isikute wahetus, mis on äratanud suurt tähelepanu. Nimelt wabastati oma kohalt salapolitsei kauaaegne (1923. aastast) ülem Esko Riekki ja nimetati tema asemele Lahti linnawalitsuse juht E. Säipa. Seda politseijuhtide wahetst utõlgitsetakse wastasrinna poolt kui walitsuse kawatsust asendada walitsussuunaga mitteühtuwaid ametnikke walitsustruude isikutega.

„Uusi Suomi“ awaldab kartust, et see samm tähendab „puhastustöö“ algust. Samas mõttes waidleb ka tänane „Ajan Suunta“ walitsusmeelse „Suomen Sosialidemokraattiga“, kes on piiudnud ümber liikata neid südistusi walitsuse wastu.

Türi-Paide-Tapa kõrgepingeliin

kiirele wäljaehitamisele

Pühapäeval toimus Paides ühistegewuskoja kokkutulel Järwamaa ühistegewuspäew, millele kogunes osawõtjaid 120 ümber. Peale üldkoosoleku peeti ka erikoosolekuid sektsioonide kaupa. Referentidena esinesid ühistegewuskoja ja ühisigelike keskasutuste tegelased A. Erbaum, J. Põdram, K. Reinaste j. t.

Wastu wõeti rida resolutsioone. Kiires korras tunnistati wajalikuks Türi-Paide-Tapa kõrgpingeliini kiire wäljaehitamine, mis wõimaldaks Järwamaa ulatuslikumat elektrifitseerimist. Piimarahade arwestamisel peeti wajalikuks ühtlase koarra maksmapanemist üle riigi. Ühistegewuskojale tehti ülesandeks astuda samme waldade tõõstusmaksu kaotamiseks.

Soomest esinduskoor Eesti laulupeole

Nagu Helsingist teatatakse, tuleb eelseiswale laulupeole Soome Lauljate Liidu esinduskoor, kuhu seni juba on registreeritud 200 lauljat tuntud muusikamehe Heikki Klemetti juhatusel.

Wäliskoore on oodata weel Lätist, Leedust, Rootsist, Norrast ja Taanist.

„Ega ta nii kergesti pääse!“

Sünniwald walis A. H. Tammsaare oma aukodanikuks

Albu vallavolikogu pidulik koosolek kirjaniku sünnipäeval. „Tõe ja õiguse“ looja austusaktus „Vargamäe“ kõrtsis

Meie kirjanduse suurmeistri A. H. Tammsaare 60. sünnipäevale pühapäeval elas eriti kaasa kirjaniku sünnivald Albu, kes valis „Tõe ja õiguse“ looja oma aukodanikuks, milline austusavaldus kirjaniku suhtes meil esmakordne.

Valla suurima poja austamiseks toimus pühapäeval kell 12 Albu vallavolikogu

pidulik koosolek,

mille päevakorras oli kolm punkti: Albu valla jõgede süvendamise küsimus, A. H. Tammsaare Albu valla aukodanikuks valimine ja krediidi määramine A. H. Tammsaare ausamba kulude lõpuosa korraldamiseks. Koosolekut juhatas juba 17 a. vallavanemaks olnud J. Valtmäe, protokollis vallasekretär J. Parts.

Esimesena tuli arutusele Albu valla jõgede süvendamise küsimus. Tammsaare oma „Tõe ja õiguse“ 5. köites käsitab Vargamäe jõe süvendamise algatamist ja teostumist. Tegelikkuses aga nii kaugele ei ole jõutud ja käimas on alles veeühingu asutamiseks eeltööd, kes asuks jõge süvendama.

Vallavolikogu soovides, et tervele Albu vallale kui soode- ja rabaderikkale alale nii tähtis töö lähemas tulevikus ette võetakse, eriti just selle mõtte esimese algataja — kirjanik A. H. Tammsaare — 60. sünnipäeva puhul, otsustas ühel häälel esineda sooviavaldusega põllutööministeeriumile, et Albu valda läbistavate Jägala jõe harude süvendamine riikliku krediidiga võimalikult lähemal ajal ette võetaks.

Teise päevakorra punkti all võeti vastu järgmine otsus:

Meie tuntumaid ja rahvalikemaid kirjanikke Anton Hansen-Tammsaare, sünd. 30. jaanuaril 1878. a. Albu valla Vetepere külas Tammsaare talus, saab tänasel päeval 60-aastaseks. On teada, et sel puhul lugupeetav kirjanik saab paljude õnnitluste ja tervituste osaliseks meie kodumaalt kui ka väljaspoolt. Eriliselt on aga põhjust käesolevat päeva välja tõsta just Albu vallal. A. H. Tammsaare niihästi oma suurromaanis „Tõde ja õigus“ kui ka teistes teostes on oma peategelasina võtnud selleaegseid Albu valla elanikke ja inimesi, samuti ka esile tõstnud piltlikult ja tõetruult selleaegse põllumehe elu tema raskustes ja rõõmudes. Lugupeetud kirjaniku loomingu tõttu on ka Albu vald kirjaniku sünnikohana ja tema teoste kujude andjana ning tegevuspaigana Põhja-Järvamaa n.-n. kõrvenurga vallast muutunud meie kodumaa üheks tuntumaks ja tähelepandavamaks omavalitsusüksuseks.

Albu vallavolikogu, üldiselt lugupeetud ja austatud kirjaniku 60-nda sünnipäeva puhul pidulikuks koosolekuks kokku tulles ja soovides oma valla suurimale pojale nii sügavaid jälgi jätva elutöö eest väärikat lugupidamist ja austust avaldada, otsustab valida Anton Hanseni, kirjaniku nimega A. H. Tammsaare, Albu valla esimeseks aukodanikuks austuse ja lugupidamise avaldamiseks koduvalla poolt lugupeetud kirjanikule tema teenete eest kultuurilisel alal üleriiklikus kui ka koduvalla piiride ulatuses.“

See otsus võeti vastu kinnisel hääletamisel kõigi 15 hääle pooltolekul. Viimase päevakorra-punktina otsustati võtta Tammsaare ausamba kulude veel tasumata osa 200 kr. Albu valla kanda. Ausammas püstitati teatavasti 1936. a. Albu vallamaja juure.

Koduvalla austusavalduste sarjas A. H. Tammsaarele toimus järgnevalt õhtupoolikul Järva-Madise seltsimajas, mis on ümber ehitatud „Tõest ja õigusest“ tuntud kõrtsihoonest, kontsert-aktus. Ülevaate Tammsaare elust ja loomingust andis kirjandusloolane K. Mihkla Tallinnast. Esitati ka katkendeid Tammsaare teostest. Üldise aplausiga kviteeriti ettepanekut, saata aktusest osavõtjate poolt kirjanikule õnnitlus.

Õhtul kanti kohalikelt tegelastelt ette dramatiseering Tammsaare „Kõrboja peremehest“. Liialdamatult võib märkida, et pühapäeval elas kogu Albu vald, eriti aga selle keskus Järva-Madise alevik, Tammsaare tähe all. Vaatamata halvale ilmale kogunes üle valla Järva-Madisesse rohkesti inimesi. Rohkesti peatuti Albu vallamaja juures vanikuis oleva kirjaniku ausamba ümbruses. Ühtlasi koguti pühapäeval ka allkirju Vargamäe jõe asjus põllutööministeeriumile saadetavale märgukirjale.

Peale Albu tähistati ka veel mitmel pool mujal Järvamaal A. H. Tammsaare tähtpäeva. Kohalikest oludest tingitult toimuvad aktused mitmes kohas hiljem, nii Paides, kus vastavad ruumid olid kõik pühapäeval kinni, jne.

Hääle kähisemise puhul
Formintol tabletid „Ephag“
Saadaval apteekidest.
A-S. EPHAG'i farm. lab. Tallinnas.

Tammsaare juubeliaktus Nõmmel

A. H. Tammsaare 60-da sünnipäewa puhul korraldas üEsti Nõmme osakond pühapäeval, 30. sk., kino „Victoria Palace'i“ saalis piduliku juubeliaktuse, millest wõttis osa runnika saali täis nõummelasi.

Aktuse awas kaitseliidu Nõmme malewkonna orkester A. Laidweri juhatusel ettekantud päewakohase muusika paladega, mille järele Nõmme seltskondlike organisatsioonide esindajate kogu esimees J. Murumets oma awasõnas töi esile mälestusi kokkupuudetest Tammsaarega 25 a. eest Kaukasuses, kus juubilar tol ajal oma terwist parandas.

Kujuka ülewaate juubilari elust ja loomingust andis wana kirjanik ja koolimees Ernst Särgawa (Peterson), rõhutades juubilari suurt wiljakust meie kirjanduspõllul ning soowides juubilarile weel pikka iga meie kirjanduspõllu edasiseks harimiseks.

Katkeid Tammsaare teostest kandsid ette Hugo Laur, Felix Moor ja kohalik noorsoolane Woldemar Panso, kelle ettekanded kwiteeriti peaitkuulajate rohke aplausiga. Eriti rohke aplausi osaliseks sai aga Hugo Laurilt ja Felix Moorilt esitatud dialoog „Tõe ja õiguse“ teisest köitest.

Kõigiti meeleolukküllane juubeliaktus kestis ligi kaks tundi.

Tammsaare austusaktus „Vanemuises“

A. H. Tammsaare 60. aasta juubeliaktus peetakse Tartus kesknädalal, 2. weebruaril, „Wanemuise“ kontsertsaalis. Aktuse-kutse on saadetud ka juubilarile osawõtuks aktusest.

Aktuse-kawa algab „Wanemuise“ muusikaosakonna segakoori ettekandega, kellelt kuuleme kaks laulu härra Raisingu juhatusel. Järgneb awasõna hra H. Talwikult, siis kõne hra A. Annistelt teemal: „A. H. Tammsaare kui mõtleja“. „Wanemuise“ mõtleja O. Lipp kannab ette kaks laulu, mille järele hra K. Ader loeb katkeid A. H. Tammsaare teostest. Lõppsõna ütleb hra J. Roos ja lõpuks kra Räsingi juhatusel laulab weel „Wanemuise“ muusikaosakonna segakoor.

Orkaan Poolas

Warsjawi, 30. 1. (ETA) (Pat) Kesk-Poolas on olnud tugew orkaan, mis on tekitanud suurt kahju, eriti aedades ja metsades. Paljudel majadel on katused ära wiidud. Orkaani piirkonnas on katkenud ka telefoniühendused.

Kultuurühingute tegevus keelati

Warsjawi, 30. 1. (ETA) (Pat) Poola wõimud on keelanud Wilnos ja Swocciany's Leedu kultuurühingute tegewuse. Ühingute sulgemise põhjuseks on Poola riigi huwide kahjustamine. Teiselt poolt mainitud ühingud ei omanud mingit sissetulekuallikat, kuid neil oli olemas siiski suuri summasid, mille päritolu nad ei wõinud selgitada.

Rängad tormid Prantsusmaal

Pariis, 30. 1. (ETA) (DNB) Kogu Prantsusmaal on pühapäewal möllanud tugewad tormid, mis on tekitanud suurt kahju. Tormide poolt on üles kistud 30 meetri kõrgusi puid. Pariisis on paljudelt majadelt katused ära wiidud. Torm on täielikult purustanud ka ühe 15 meetri kõrguse wabriku korstna. Pariisi ühes eeslinnas tuulispasik tõstis kuus meetrit õhku ühe 11-aastase tüdruku, paisates tema seejärele nii kõwasti maha, et tüdruk jäi surnult lamama.

Meile kirjutatakse:

Ametit tuleb õppida põhjalik

Õppinud elektrik kirjutab toimetusele järgmist:

Hiljuti üks isa rääkis mulle oma poja am
õppimisest niimoodi: „Poiss oli 16-aastane, kui
talle ameti õppimiseks töökoha ühe meistri juure,
oli elektritööde ettewõtja, kus ta oli üle aasta, r
järele sai töökoha ühte ärisse, kus ta töötas ½ aas
Selle järele sai ta tööle kellegi meistri juure,
pidas teda enda juures 5 kuud. Pärast seda p
wõttis ise enda peale elektritöid ja nii on ta
üle kolme aasta töötanud. Olin arwamisel, et p
on amet selge, et las läheb teeb eksami ära, s
ka tunnistuse tööoskusametist. Poiss aga on wast
„mis sellega teha“. Läksin siis ise asja kuulama
sain andmeid, mida eksamil nõutakse. Poisi l
küsides, kas ta neist midagi teab, sain wastuse,
neid pole keegi temalt seni nõudnud ega pole
õppinud ja ta on kindlas teadmises, et neid
üldse tarwis teada. Olen tahtnud, et poisist s
korralik ametimees ta olin arwamisel, et kolme aas
iikka midagi õpitakse, nüüd aga selgub, et tööost
ameti kawa järele peaks poiss alles õppima hakka
Seega on mulle täiesti arusaamatu, mida poiss
on teinud. Midagi ta ometi oskab, ega ta m
enda algatusel elektritöid ei saaks ega teeks.“

Juhtisin poisi isa tähelepanu sellele, et need „n
rid“, kus poiss n.-ö. õppis, olid samasugused „n
rid“, nagu tema poeg on praegu. Ta õppis juht
üles seadma, ilma et tal mingeid teoreetilisi teat
oleks elektriwoolu seadustest. Pealegi on seda
wähe, kui saadakse ainult walgustusseadet teha
olla õppinud elektrik, peab weel palju asju nä
ja õppima.

Kuna mina ei pidanud end küllalt kutsutud o
asja peensusi selgitama, ei oleks ülearune, kui
küsimust põhjalikumalt käsitatakse.

Tuleks selgitada küsimusi:

1. Mis tähtsuse omawad elektrijaama poolt
antud tööde ettewõtte-load?

2. Kas tohib elektriseadeldise töid Tallinnas
üks ette wõtta; kui ei, siis kuidas see siiski on
malik?

3. Kas on olemas mingi seadus, mis käiks
elektritööde ettewõtjate kohta õpipoiste pid
suhtes?

4. Kus ja kas seda on jälgitud, et see se
leiab täitmist?

5. Kes on selle eest wastutaw, et eluhoo
ei saaks igaüks oma „meistri“-oskust näidata.

6. Kes kaitseb nii töötellija kui ka õpip
huwisid?

7. Kas on teada, et just linnadest saadakse te
tesse ja jõujaamadesse tööjõude. Sest tööjõu wahe
linna ja tööstuste wahel on 8:2.

8. Kas säärane ükskõiksus pealekaswawa t
wastu ei ole üks põhjus õppinud tööjõu wähener

Olen isiklikult arwamisel, et kui siin mingi
luuakse, siis igamees ei kipu „meistrit“ mängim
on suunitud ametit igakülgselt tundma õppima.
luw sõna on siin ütelda linnade elektri-osakont
ja ajutustel, kes kutseoskusega tegelewad.
Piiawad juurawõistlused Narwas

Festimaa kuningas

Mihkel Aitsama ajalooline jutustus

55

Teosulased olid nüüd kanged mehed ja esitasid nõudmisi, olgugi opmanile, keda nad maanteel olid pehmeks teinud.

„Opmanihärra, juhatage meile tööd.“

„Kubjas juhatama seda.“

Kui lõi perekell, lahkusid teosulased mõisaõuest ja asusid oma poolelijäänud töö juure. Kõlli Toomas pidas paremaks lahkuda müüritöölt ja läks teistega põllule. Ei ole hea jääda härra jalgu, kui see koju jõuab ja opmanilt vahejuhtumist saab kuulda.

JAHINÄDALA ENNEAEGNE LÕPP

Pärast lõunat saabus metsast jahiseltskond.

Nähes opmanit mõisa vahel liikumas, asus Tiesenhausenisse halb aimdus: miks mees pole Tallinna sõitnud, kas ehk Kõlli Toomas põgenes ära?

Opman ilmus kutsumata oma peremehe ette.

„Lugu on hoopis paha,“ alustas ta ettekannet.

„Kas Kõlli Toomas jooksis ära?“ katkestas teda Tiesenhausen.

„Ei joosnud.“

„Võtsid ta kinni?“

„Jah.“

„Siis on kõik korras?“ Tiesenhauseni tuju hakkas paranema.

„Juhtus hoopis pahemat...“ Ja Zeibig jutustas Tooma vangistamise ja sellele järgneva vabastamise loo. Oma peksasaamisest maanteel vaikis ta targu. „Ja nüüd teatasid teosulased üksmeelselt, et nad ei peksa rehte õhtul ega öösel.“

Tiesenhauseni nägu oli pilves; ta laubale ilmusid kortsud. Kõlli Tooma vangistamisega lootis ta teosulaseid hirmutada ja hävitada sõnakuulmatust, nüüd on aga sulased heitnud ühte nõusse ja otse tema korralduse vastu vabastanud Tooma.

„Ja siis lasevad sulased ütelda, et kui ükski nende keskelt peaks vangistatama, jätavad nad töö hoopis seisma ja lähevad koju!“

Tiesenhausen ei osanud selle peale vandudagi. See oli uskumata, ennekuulmata lugu: teosulased hoiatavad teda, ähvardavad töölt lahkuda! Ta vahib enese ette põrandale. Käed tõmbuvad rusikasse.

„Mis nüüd teha?“ küsis lõpuks opman.

„Mitte midagi,“ oli järsk vastus. Tiesenhausen tõusis toolilt ja käis närviliselt edas-tagasi.

„Minu arvates tuleks igale sulasele anda 50 hoopi. See oleks käesoleval juhul ainuke abinõu, mis paneb talupojad sõna kuulma,“ arvas opman.

„Eks sa katsu karistada ja võta vastutus enese peale. Löövad sind viimaks veel surnuks.“

Opman vaikis. Teadnuks Tiesenhausen ta peksasaamist, siis naeraks ta ettepaneku hoopis välja. Igatahes näis mõisahärra olevat ettenägelikum; nüüd, kus vastuhakkamine oli juba kõiki teosulaseid nakatanud.

„Ma ei taha, et jahinädalal minu mõisas midagi juhtuks; ei taha oma külaliste julgeolekut kaalule panna. Kui nad on meilt lahkunud, siis vaatame, mis nende tõrkujatega tuleb teha.“

Tekkis vaikus. Opman nagu ootas mingit korraldust oma peremehelt.

„Kuidas jääb Kõlli Toomaga?“ küsis ta lõpuks.

„Jääb nii nagu kõigi teistega... Kus ta praegu on?“

„Läks koos teistega põllule kündma.“

„Ära puutu temasse, enne kui ma selleks käsu annan. Võid minna!“

Opman lahkus. Tiesenhausen pööras külaliste juure.

Enne veel, kui päike vajus metsa taha, hakkas Uuemõisast jahikülalisi lahkuma. Treppi sõitis jahivankreid ja üksteise järel sõideti minema. Mõisaprouale ja -härrale üteldi tänusõnu külalislahkuse eest ja kiiret ärasõitu vabandati mitmesuguste põhjustega. Tiesenhausen teadis selletagi õiget põhjust, ja see oli teosulaste käärimine ning eriti tänane vahejuhtumine Kõlli Toomaga.

Kõlli Tooma vabastamine oli päeva suurimaks kõneaineks, millele lisaks sosistati opmani peksasaamisest. Toapoiste ja jäägrite kaudu läksid jutud külaliste ette ja tekitasid ärevust ning hirmu. Igaüks katsus, et saaks terve nahaga Uuemõisast minema.

Enne lahkumist kohtasid maanõunik ja Dücker Mõlemad olid ähmi täis ja kartsid endi eest rohken veel kui teised. Mõlemal oli „suhteid“ teopoiste j naistega, nüüd võis see kujuneda neile hoopis saa tuslikuks.

(Järgneb.)

Sünnipäewalaps

Tiina Kapper, tantsuõpetaja, sündinud 1. ve 1895. a. Peterburis.

Hans Kõrgesaar, pangategelane, sündinu veebr. 1883. a. Võisiku v. Viljandimaal.

Nikolai Reek, riigikaitse tegelane, sündinu veebr. 1890. a. Tallinnas.

Eduard Säkk, insener, sündinud 1. veebr. 1 a. Narvas.

Õpetaja A. Tammik 45-aastan

Täna pühitseb 45-dat sünnipäeva Valga Pe Luke koguduse õpetaja Arnold Tammik. Ju lar on sündinud 31. jaan. 1893. a.

Mõisnike tüüpe Põhja-Eestist 19 sajandi alul.
Pärast jahiretke istuti saalis, mäng giti kaarte ja suit setati.

Klassiloterii loosirattad puistavad võite

Lõpploosimise waikne algus

Tänase ennelõuna saak: 2000 krooni Tallinna, 1000 kr. Tartu ja 500 kr. Pärnu

5. klassiloterii 2-nädalane lõpploosimine algas täna hommikul kaubandus-tööstuskoja suures saalis kell 8.30. Klassiloterii direktor Th. Käärik lausus oma traditsioonilised awasõnad, loosiratastelt murti pitserid ja numbritesadu läks lahti. Loosimise esimesed tunnid andsid peamiselt pisiwõite, mis moodustawad ka wõitude rõhuwa enamiku. Ühekaheksa kroonist jekka ekjis wahel mõni suurem wõidusumma. Kuni kella 12 päewal nägi päewawalgust suuremateset wõitudest üks kahetuhandeline, üks tuhandeline ja üks wiiesajaline.

2000-kroonine wõit on sattunud kaitseliidu Tallinna malewa staabi kaudu wäljaspoole kaitseliidu peret tuntdmatule ostjale, kes wõidupiletiga mänginud ka eelmisil loteriidel. 1000-kroonine wõit läks Tartusse pooleks kahele raudteelasele, kes wõidupileti on ostnud raudteewalitsusest kaasametnikult Männalt. 500-kroonine wõit siirdus Pärnu, Krediit Panga Pärnu osakonna kaudu.

Loosimisrunnmis istub nagu tawaliselt waid mõnikümmend pealtkuulajat. Neil oli täna enne lõunat wõrdlemisi igaw. Kuid igawatele tundidele peawad järgnema minutid täis pinewust ja ärewust. Need elatakse tawaliselt üle suurwõitude wäljatulekul loosirattast. Millisteks kujunewad selles suhtes Fortuuna tahtmised ja tujud, seda on wõimatu ennustada. Eelmise loterii lõpploosimisel peawõit jäi wiimseks päewaks ja sattus kokku preemiawõiduga, andes suurima wõidusumma, mis on üldse wõimalik.

5. klassiloterii lõpploosimine sünnib wiimseni realiseeritud piletitega. Iksikud wabanenud piletid on läinud untesse kätesse, kes ei pidanud paljuks nende eest maksa kõikide eelmiste klasside hinda, et wõtta osa suurest rahajagamisest.

Tänaseid suuremaid võite

2000-kr. võit:

12866 sinine.

1000-kr. võit:

21579 sinine.

500-kr. võit:

23494 kollane.

100-kr. võidud:

7759 k, 17735 k, 20866 r. 35948 r, 41022 k, 47520 p.

30-kr. võidud:

180 k, 274 p, 2180 k, 3276 s, 3641 r, 3961 k, 4397 s, 5827 s 7182 k. 7235 p, 8241 p, 10172 p, 10226 r, 10416 p, 13427 k, 13660 p, 17468 p, 18717 r, 19956 s, 22485 k, 24936 s, 25025 p. 25117 s, 25823 s, 27267 s, 28218 s, 29118 p, 29668 s, 31196 s, 31668 r, 34481 r, 35180 p, 36812 r, 37151 k, 39508 s, 39966 s, 40526 p, 44090 s, 44468 k. 45327 p, 46840 p, 46061 k, 46402 k, 48434 p, 48905 k.

Austria natsid kawatsesid 30. jaanuaril

Miljon šillingit mässu organiseerimiseks. „Saladu juhiks. Saksa saadik sõitis Berliini aru a

Pariisi lehed pööravad palju tähelepanu Wiinist tulewaile ärewaile teateile. Nida Pariisi lehti, seal hulgas „Temps", „Journal" ja „Oeuvre" awaldawad oma Wiini kirjasaatjate telegrammid tähtsate rahwussotsialistide wangistamisest. Wiini politsei on nende wangistamisel leidnud mitmesuguseid dokumente, mille järele on wõimalikud mued wangistamised. Leitud dokumendid näitawad, et rahwussotsialistliku liikumise eesotsas seisis „saladuslik seitsmik", kes juhtis rahwussotsialistide tegewust. Selle „seitsmiku" käsul on wiimane legitimistide konwerents Wiinis lõhki aetud ja on korraldatud rida juudiwastaseid wäljaastumisi, mis lõppesid juudi äride akende lõhkumisega.

„Journal" teatab oma Wiini kirjasaatja järele, et

Austria natsid on walmistanud wäljaastumist 30. jaanuariks, rahwussotsialistliku liikumise riigitüürile tuleku 5. aastapäewa puhuks.

Oli wälja töötatud putschi plaan riigiasutuste wallutamiseks.

Seoses tähtsa rahwussotsialistliku tegelase Tavsi wangistamisega teatatakse täiendawalt, et politsei on rahwussotsialistliku organisatsiooni hoones korraldanud haarangu ja politseinikud on wastanud ka kõigile telefoni wäljakutseile. Selle tagajärjel on läinud korda panna toime uusi wangistusi. Politsei kätte on langenud ka 60.000 Austria schillingit, mis oli määratud 30. jaanuari putschi finantseerimiseks. See summa olewat ainult wäike osa sellest, mis on saadetud putschi organiseerimiseks ja mis Prantsuse lehe teatel tõuswat miljonile schillingile.

Politsei wangistas üheś Wiini kohwikus juba 11. jaanuaril, pärast juudiwastast wäljaastumist, umbes 20 rahwussotsialisti. Ühe wangistatu juurest leiti kohwer mitmesuguste dokumentide ja teadetega rahwussotsialistliku brigaadi rünnakrühmlastest. See wiiski politsei

rahwussotsialistliku bü
lewitatud lendlehti ja
ku kihutustööd.

Putschi paljastam
nis erakorraline wali
oli oodata otsust Aust
juhi kapten Leopoldi
remaks käeks on w

Putschistide plaa
raldada ka meeleawa
Wiinis.

**Waenlikud meeleawa
konnahoone purustam
pek**

mis oleks tekitanud
Austria ja Saksamaa

„Oeuvre'i" kirjasaa
päewa kokkukutsumis
tegelikult Wiini puts
Saksa küsimuse teram
awalduslikku wäljaast
matuks.

Berliin, 30. 1
Papeni, kes wiibib
kirchenis, oodatakse p
Arwatakse, et ta ann
tusi hiljutiste waheju
ka Austria rahwussot
gistamise kohta, kes o
tide juhi kapten Leo

Natsism L.-Aa kod

Pretoria, 30. 1
Aafrika uniooni kaitseminis
tice'is (Transwaalis) tõnu
olen weendunud, et rahw
rim praegusele Saksamaa
setoomine Lõuna-Aafrikas
kun jookful.

Jaapani awansid „uuele Hiinale"

Põhja-Hiinat ei lahutata muust Hiinast

Tokio ideaaliks ühendatud Hiina

Tokio, 30. 1. (ETA) (Havas) Parlamendis leidsid laupäewal aset eelarwewaidlused, kus puudutati ka sõjakuulutamise küsimust Hiinale, Hiina warustamist relwadega ja sõjamoonaga kolmandate riikide poolt, Jaapani suhtumist Hiina uuele reshiimile jne. Wastates küsimustele peaminister würst Konoje seletas muuseas, et ühenduse diplomaatlike läbirääkimistega on teostunud ainult osaliselt relwade saatmise lõpetamine Hiinale kolmandate riikide poolt. Mis puutub sõjakuulutamisse Hiinale, siis see oleneb ainult marssal Tschiang Kai-scheki walitsusest, üteles peaminister.

Wälisminister Hirota seletas, et Jaapani poolt on alustatud läbirääkimisi sõjamaterjali saatmise täielikuks lõpetamiseks Hiinale kolmandate riikide poolt. Mis puutub Hiina uude reshiimi, siis Jaapani walitsus soowib, et Hiina uus reshiim teostaks koos Jaapaniga kommunismiwastast poliitikat. Jaapan tahab abistada Hiinat tema täielikul restaureerimisel. Jaapanil ei ole mingit kawatsust seada Põhja-Hiinas eraldi sisse uut reshiimi. Ühtlasi Jaapan ei kawatse eraldada Põhja-Hiinat teistest Hiina prowintsidest. Hiina ühendamine on wajaline tema territoriaalse puutumatuse säilitamiseks. Jaapani ideaaliks on kogu Hiina uuestisünd. Käsitelles suhteid Nõukogude Liiduga, Hirota ütles, et olukord mõlema maa wahel on praegu natuke delikaatne, kuid Jaapani walitsus püüab teha kõik, et suhted oleksid wõimalikult normaalsed. Mis puutub Inglismaasse, siis Jaapani walitsus püüab wõimalikult hästi läbi saada riikidega, kes omawad maa-alasid Lõuna-Hiinas.

Pariis, 30. 1. (ETA) (DNB) Hiina wälisminister Wangtsching-hui seletas jutunajamisel „Paris-Soir'i" esindajaga, et Hiina lõpetab alles siis wastupanu, kui Jaapan on tagasi tõmmanud oma wäed Hiina territooriumilt. Hiina ranna blokeerimine Jaapani poolt ja sellest järgnew tollitulude kahanemine sunnib Hiina walitsust warem wõi hiljem lõpetama wäliswõlgade protsentide tasumise.

SSSR astub Hiina kasuks wälja?

Palavad päevad Genfis. Prantsus- ja Inglismaa ei lähe erilaste pessa

„Segodnja" kirjasaatja teatab Genfist väga asjatundjatest ringidest, et Litvinov on Edenile ja Delbosile teatanud, et SSSR on valmis Hiina kasuks välja astuma, kui Inglismaa ja Prantsusmaa garanteerivad Nõukogude piiride julgeolu läänes. Seni pole veel läinud korda kindlaks teha, kuidas Litvinovi teadaanne Inglismaa ja Prantsusmaa esindajate poolt vastu võeti.

Varssavi, 30. 1. (ETA) (DNB) Agentuur „Iskra" teatab Genfist, et Eden, Delbos, Litvinov ja Hiina esindaja Wellington Koo olevat Hiina-Jaapani konflikti asjus koostanud deklaratsiooni, mis valmis otsustena esitatavat Rahvasteliidu nõukogu teistele liikmetele vastuvõtmiseks.

Pariis, 30. 1. (ETA) (DNB) Pariisi lehtede kirjasaatjad Genfis kirjeldavad enamvähem ühtlaselt Rahvasteliidu nõukogus tekkinud seisukorda seoses Kauge-Ida konfliktiga. „Petit Parisien" kirjutab, et Delbos olevat seletanud Hiina suursaadikule Wellington Koole, et Prantsusmaa võib ühineda abistamisaktsiooniga Hiina kasuks ainult sel määral, nagu seda teeb seisukorrast Kauges-Idas otseselt huvitatud Ameerika. Hiina katse tõmmata Kauge-Ida konflikti ka Prantsusmaad, Inglismaad ja Ameerikat, mis nähtavasti sündis Nõukogude Liidu mõjul, on nähtavasti nurjunud.

„Jõurnal" kirjutab, et Litvinovi torpeedo ei ole tabanud eesmärki. Ei Prantsusmaa ega Inglismaa ei tahtnud lasta end kista erilaste pessa.

„Figaro" seletab, et Nõukogude Liit annab Inglismaale mõista, et kui Venemaa Aasias ei ole Inglismaale poolel, siis tekib oht, et Nõukogude Venemaa osutub Inglismaa vastaseks.

Britiga võib tekkida konflikt

Schanghai, 30. 1. (ETA) (Reuter) Jaapani wägede ülemjuhataja Hiinas kindral Matsui on annud ühele ajakirjale intervjuu, milles ta ütleb muuseas, et kui Suur-Britannia ei piirdu ainult oma huwide kaitsmisega Hiinas ja on otsustanud endiselt säilitada poliitilisi ja majanduslikke suhteid Kuomintangiga, siis wõib tekkida wäga tõsine konflikt Jaapani ja tema endise liitlase wahel.

Kaitseliit ja poliitika

Kaitseliit kui sõjaline organisatsioon ei sega end poliitikasse

Ülemjuhataja kindral J. Laidoner Tartumaa maleva kodukaitse päeval

Tartumaa malev pidas laupäeval ja pühapäeval kodukaitse-päeva. Pühapäeva õhtul kodukaitsepäevad lõppesid „Vanemuises" korraldatud suure ettekannete-õhtuga, kuhu oli ilmunud 1500 kodutütart, noorkotkast, naiskodukaitse liiget ja kaitseliitlast. Ülemjuhatajale kindral J. Laidonerile oli kutse saadetud osa võtta „Vanemuises" korraldatud lõppaktusest. Pühapäeval Tartus viibides ta sai ajapuuduse tõttu alles peale Õpetatud Eesti Seltsi juubelikoosolekut veerand tunniks tulla „Vanemuisesse" kaitseliidu-pere koosviibimisele.

Ülemjuhataja, keda suure aplausiga vastu võeti, pidas järgmise lühikese kõne: „Elame oma riigielus praegu tähendusrikkal ajajärgul, kus toimuvad suured muudatused. Rahvuskogu koolt vastuvõetud põhiseadus on riigihoidja otsuse kohaselt elluviimisel. Valimised uues põhiseaduses ettenähtud asutuste moodustamiseks on juba välja kuulutatud. Minult küsitakse nüüd tihti,

KUIDAS MEIE KUI KAITSELIITLASED PEAME SUHTUMA EELSEISVATESSE VALIMISTESSE?

Seisukohad siin on päriselt kindlad: Kaitseliit, kui sõjaline organisatsioon relvaga käes, e i s e g a e n d p o l i i t i l i s e s s e v õ i t l u s e s s e, ta on riigivõimu käsutada käsukorras, kuid iga kaitseliitlane üksikult kui vaba kodanik võib end väljendada nii, nagu ta seda tarvilikuks peab.

Meie oleme tugev ja isamaaline korraldus ja seisame valvel koos sõjaväega selle eest, e t m e i l v a l i t s e k s k o r d j a r a h u s i s e m i s e l t ja et meid ei juletaks puutuda väljaspoolt. Kui see on meie deviisiks. siis jääb ühtlasi meie kõikide sooviks, et uus põhiseadus viidaks ellu rahulikult. Kõigil on meeles 1934. a. sündmused ja meeleolud. Hakkas tekkima korralagedus, kodanikud ei võinud ette aimata, mida toob homne päev. Kuid teatud korralduse põhjal riigihoidja poolt ja minu kaasabil meie saime nendest hädaohtlikkudest momentidest üle. Meie ettevõte õnnestus ja meie oleme kõige enam uhked sellele, et oleme suutnud järgnevaid ettevõtmisi ja uuendusi meie riigielus teostada rahulikult. Ühtlasi usume kindlasti, et meie elu areneb sama rahulikult ka tulevikus.

Ärevus on nüüd langenud. Rahvuskogu tuli kokku, andis uue põhiseaduse ja see on kidlasti parem, kui meie esimene konstitutsioon ja 1933. a. põhiseadus, mis sündis äärmiselt äreval ja rahutul ajajärgul. Praegusel põhiseadusel võivad olla teatud puudused, nagu leidub puudusi kõigil inimeste kätetöödel. Kuid see põhiseadus võimaldab riiki korraldada rahus ja täies tasakaalus. Olen meelega mitmel korral rõhutanud sõna — rahu. sest üks rahvas saab loomulikult ja hästi elada ainult siis, kui rahu valitseb kodus ja väljas.

Meile jääb ainult soovida, et rakenduksid tööle varsti meie rahvaesinduse mõlemad kojad, ja et nad töötaksid sama rahulikult, samas asjalikus ja tasakaalukas õhkkonnas, nagu töötas Rahvuskogu põhiseadust vastu võttes. Kes selleks saab kaasa aidata, see aidaku kaasa. Kaitseliit on meie teadlikkude kodanikkude koondis. Siin oleks nüüd võimalus ja ka kohus tema liikmeil näidata, kuidas teadlik riigikodanik toimetab riigielus tähtsatel momentidel. Kaitseliit sõjalise organisatsioonina on lõppude lõpuks siiski rahutegur ja kõik need ülesanded sel alal, mida tahame teostada, viime ka läbi."

Tšehhoslovakkia peaminister Hodža 60-aastane

Milan Hodža, Tšehhoslowakkia peaminister, kes saab 1. weebr. 60-aastaseks, wõib waadata tagasi pikaajalise poliitilisele tegewusele. Sündinud 1878. a. Snčanys (Slowakkias), astus ta ülikooli-õpinguid lõpetades kohe poliitilisse wõitlusse, kaitstes slowakkide õigusi Ungari walitsuse wastu.

Kutsutud 5. now. 1935 peaministri kohale, Milan Hodža asus presidendi walimise ettewalmistamisele, kuna president Masaryk oli teatanud oma lahkumisest terwisliku seisukorra pärast. See delikaatne ülesanne nõudis nii takti kui tahtejõudu. Mees, kes juba kooliõpingisit peale oli õppinud töötama oma isamaa kasuks ja rahwa huwisid seadma kõrgemale isiklikest, wiis oma ülesanded läbi üldiseks rahuloluks.

Kui Beneš 18. dets. 1935 waliti wabariigi presidendiks, kinnitas ta weel samal päewal Hodža peaministri kohale. Peatselle ufaldas president talle wälisministeeriumi juhtimise, kuni oli lõplikult korraldatud selle koha andmine Krofiale.

Ö. E. S. kultuurpidustused Tartus

(Algus 3-dal leheküljel).

Wälismaa terwitajad kõik eranditult kriipsutasid alla Õpetatud Eesti Seltsi wäga tunnustawat ja rahwuswahelise kuulsusega kultuuritöö ja soowisid talle selle tegewuse jatkamiseks senist indu. Juubelipidustustest wõtab osa üldse 32 wälismaa teadusemeest.

Akadeemiliste Seltsidẽ poolt pidas ladinakeelse terwituskõne prof. P. Tarwel, kuna teiste kultuuriliste seltside ja nimelt Eesti Kirjanduse Seltsi ja Eesti Kirjanikkude Liidu nimel tõi terwitusi prof. H. Kruus, kes andis Eesti Kirjanduse Seltsilt üle auadressi ja seltsi poolt wäljaantawa prof. A. Saareste „Murdeatlase" pühendusega autori poolt Õpetatud Eesti Seltsile. Prof. H. Kruusi saatsid terwitamisel tugewad liibuatwalbused. Wäljaspool Tartut asetsewate teaduslike seltside terwitused andis edasi Eestimaa Kirjanduse ühingu esimees dr. Adolf Friedenthal, kusjuures teiste seltside esindajad oma auadressid üle andsid riwistunult. Majanduslike asutuste poolt õneles dir. A. Pakosta. Seega olid ka terwitused läbi.

Kirja teel saabunud terwitusi ette ei loetud, waid juhatusliige A. Raun tegi teatawaks, et wälismaa asutustelt ja organisatsioonelt on saabunud terwitustelegramme 54 ja isiknult 30, kodumaistelt asutustelt ja organisatsioonidelt 46 ja üksikisikuilt 28. Peale selle on saanud selts kingituseks wäärtuslikke raamatuid, maale jne. jne.

Pidulikku koosoleku lõppsõnad lausus seltsi abiesimees dr. O. Liiw.

Pärast pidulikku koosolekut oli korraldatud õhtusöök Kutseõnduste Kodu ruumes, millest 300 isiku ümber osa wõttis. Õhtusöögil pöördus esimees prof. A. Moora walitsuse ja ülikooli esindajate poole, tänades neid toetuse eest, mille osalisteks selts on saanud nii ainelisel kui ka waimselt. Wälisküülalisi terwitas endine seltsi abiesimees prof. J. Köpp, ametis- ja kirjawahetajate-liikmeile ütles terwitusi dir. F. Linnus ning kapitali rajajatele dr. O. Liiw. Pidulik õhtusöök kestis hilisööni.

Juubelipidustused lõpewad täna kell 5 p. l. ettekandekoosolekuga ülikooli aulas ja õhtusöögiga ülikooli poolt üliõpilasmajas.

Aastasele lapsele uus nimi

Erastvere valla elanik A. T. on esitanud siseministeeriumile sooviavalduse, et tema tütrele Helvile, kes sündinud 23. jaanuaril 1937, pandaks uus nimi — Heli-Tiiu. Olgu tähendatud, et nimi Helvi seisab perekonnaseisuametites ja nimemuutmise komiteedes soovitatud nimede registris. On olnud peale eeltähendatud juhtumi veel teisigi, kus vanemad mõnesuguseil kaalutlusil hakkavad oma lapsele nõudma uut nime.

Töölise äkiline surm

Laupäeva õhtul kella 10 paigu teatati Lorupi klaasivabrikust telefoni teel Kopli politsei jaoskonda, et seal on äkitselt haigestunud 55-a. tööline Johan Sajanson, kelle elukoht Vene-Balti as. nr. 43—8. Politsei kohalejõudmisel selgus, et mees oli vahepeal surnud. Laiba vaatas üle dr. Hirv, kelle arvates äkilise surma põhjustas südamerabandus. Arsti korraldusel toimetati laip linna lahkamiskambrisse.

Varastati 2 hõbe- ja 1 punane rebane

Sõl wastu laupäewa warastati Paldiskis asetsewast hõberebaste farmist 2 hõbe- ja 1 punane metsrebane, kokku umbes 800 kr. wäärtuses.

Nagu selgus, on wargad lõiganud läbi rebastefarmi wälise traataia ja siis loomad puurides püüdnud kinni. Koha pealt leitud jälgede järele otsustades wõib arwata, et wargad rebased koha peal tapsid. Asja asus juurdlema kriminaalpolitsei.

Loodetav ilm

teisipäeval, 1. weebr.

Sõ raugeweid, päewal uuesti kõrgenewaid lõunakaare tuuli. Muutlik pilwisus. Wähenewad lumehood. Öösi 5 kraadi külma, päewal kerge külm.

Teruel uuesti wõitlusk

Franco pommid lastele

Barcelona, 30. 1. (ETA) (Reuter) Ametlikult teatatakse, et Terueli frondil wõitlused on muutumas uuesti ägedamaks. Walitsuswägede suurtüükiwägi on pommitanud walitsuswastaste koondusi, tekitades neile raskeid kaotusi.

Salamanca, 30. 1. (ETA) (Havas) Walitsuswastaste peakorterist teatatakse, et Terueli frondil on tagasi löödud kõik walitsuswägede rünnakud, kusjuures walitsuswäed on kaotanud 400 surnut. Celadase sektoris on häwitatud 6 walitsuswägede tanki, mis on Nõukogude Wene päritoluga. 315 militsionääri on langenud wangi. Walitsuswastaste poole on üle tulnud 46 militsionääri.

Barcelona, 30. 1. (ETA) (Reuter) Walitsuswastaste lennukid on sooritanud täna kaks õhurünnakut Barcelonale. Kummastki rünnakust on osa wõtnud kuus walitsuswastaste lennukit. Lennukid on pommitanud peamiselt kesklinna, pildudes alla üle 40 pommi. Üks pomm on langenud ühele lastekodule., Arwatakse, et pommitamistel on saanud 200—300 inimest surma ja samapalju haawata.

Võidetud lahing

Salamanca, 31. 1. (ETA) (DNB) Walitsuswastaste pühapäevase sõjateate järele on walitsus-

vastased Jaca sektoris
de rünnaku, sünnitades
kaotusi. Walitsusväged
purustatud. Lõunaarm
edukaid operatsioone
ris. Nad on vallutan
Majano mäestikud, Ma
da de los Pinganillose
kätte on langenud ka
vandused. Peale selle
tele saagiks palju sõ
kuulipildujat ja 312 p
langenud vangi ja ü
Hulk valitsusväelasi e
nas. Vallutatud poli
valitsevad nüüd kogu
kas operatsioon soorit

Prantsusma valitsus

Sevilla, 30. 1. (
de Llano, pidades raadi
litsuswäed on saanud
saadik 160 autoraamisti
torrataja, 53 wagunit
terjali õhujõududele, 30
osadega ja üks wagun
alumiiniumi, kaks weoa
weoauto täit gaasimaske
14 wagunit mitmesuguse

Metodistide rahvusv tähelepanu Jaa

Tööstushoonest ümberehitatud kiriku õnnistas p Stokholmist

Pühapäeval toimus Paides äsjavalminud metodistide kiriku õnnistamine, mis kujunes metodiste üle maa haaravaks sündmuseks, kuna sellest võttis osa ka metodistide Põhjamaade piiskop inglane R. J. Wade, kes saabus Paidesse juba eelmisel päeval koos metodistide eesti superintendent M. Priikasega. Arvuka külaliskonna moodustasid pühakoja õnnistamisel ka peagu kõigi metodistide koguduste esindajad üle maa, keda Paidesse oli saabunud üle 200. Nii ei suutnud avar kirik kõiki osavõtjaid mahutada.

Kiriku ehitamisest andis ülevaate metodistide Paide koguduse õpetaja V. Ojassoo. Kirik, mis ümber ehitatud end. „Baltika" rauatööstuse hoonest. läks maksma 5300 kr. ümber. Praegu puudub kirikul veel torn, kuid selle püstitamisele asutakse esimesel võimalusel. Kiriku ehitamine tõi kogudusele võlga 1300 kr. Võla katmiseks laekus annetusi juba õnnistamispäeval üle 700 kr. Selle järele toimis piiskop Wade kiriku õnnistamist superintendent Priikase ja kohaliku õpetaja assisteerimisel. Järgnes suur hulk tervitusi. 40 riigi metodistide nimel ütles

tervitusi piiskop Wade.
dunud ka Paide Püha-
vitustelegramme olid l
K. Eenpalu ja teedemi
talitust kaunistas Talli

Õhtul toimus värsk
todistide konverentsi
töökoosolekud piiskop
päeva hommikul.

Muide võib märkid
nistamisele Paides omis
rahvusvaheliselt. Käes
juubeliaasta, kuna mai
tekkimisest. mida locta
sest ümbersünnist 24.
nistamise puhul meenu
esimene kirik 200 a.
arsenalist, seega nagu
võetakse Paides uue
sündmusena rahvusvah

Mälestustahvel Kronvaldsile Tartu

Riia, 31. 1. (ETA) Lähemal ajal sõidab Tartu Läti delegatsioon ülikooli rektori professor Primanisega eesotsas. Reisi eesmärgiks on mälestustahvli avamine Tartu seminari hoonel Läti rahvusliku ärkamise eesvõitlejale Kronvaldsile. Mälestustahvli pidulik avamine sünnib Kronvaldsi surma aastapäeval.

Poeg peksis ema

Nõmme politsei koostas 14-a. Lembit Johansonile protokolli oma ema peksmise eest. Arstlikul ülevaatusel selgus, et poeg oli ema löönud mingi terava asjaga tekitades talle selga kerge haava. Samuti leidus ema kehal rohkesti kollaseid laike, millest võib järeldada, et poeg on teda ka varem peksnud.

Nagu kuulda, on Lembit Johanson tunkud ulaklike elukommetega posikesena, mispärast ema Nõmme linnavalitsusele on esitanud palve, et poeg saadetaks kuhugi kasvatusasutusse.

Vargus

Söörenji tän. nr. 1
Bernhard Haabi pal
Wilmsi tän. war
kohwer pesuga 93 kr.
Sakala tän. nr. 39
rastati 50 kr. wäärtuses
Elise Kanholmi
rastati tabaluku lahti
tuses maiusaineid ja a
Leena Nikkari
warastati käekott 13 k
Leopold Falgi a
ajetjewa maja ees br
wäärtuses.

Tabati

Tallinna-Harju kri
wanglasse 28-a. Anast
Pootsi, kes mõõdunu
meldamisel kellegi maa
raha. Hool on warem
korda ja Poots üks k

Kohalikke teateid

TEMS-i ja Nõmme „Kalju" viik males

Eile peeti TEMS-i ruumes matši TEMS-i ja Nõmme „Kalju" maleosakonna vahel. Üldine arvamine oli, et Nõmme „Kalju" mehed, kui males vähe kogenud, saavad TEMS-i käest kõvasti lüüa. Kuid tulemus kujunes üllatuslikult hoopis teissuguseks ja palju ei puudunud, et TEMS oleks saanud lüüa.

Selles matšis TEMS ei esinenud küll täie jõuga — kokkuleppe kohaselt TEMS ei pannud mängima liiduklassi mehi ja ka paljud paremad seltsiklassi maletajad puudusid — kuid siiski eilne tulemus peaks õpetama TEMS-i mehi, et nad edaspidi tõsisemalt suhtuksid meeskondade võistlustesse. Mängiti 9 laual. TEMS-i poolt võitsid: Rih. Pruun Põderit, Veldemann Hrustaljevi, Aleksandrov K. Kerberi ja Aron Rebast. Nõmme „Kalju" poolt võitsid: Uulberg Sappbergi, A. Kerber Favre'i, Järve Kärdit ja Jõgis dr. Milli. Partii Reinart („Kalju") ja Eiman (TEMS) jäi pooleli võiduseisus Eimanile.

Seega oleks matši seis 4:4 ühe katkestatud partii juures.

Laurine TEMS-i esimeheks

Tall. E. Maleseltsi juhatus jagas eile ametid. Esimeheks valiti L. Laurine, abiks V. Kalde. Laekuriks jäi edasi A. Kässer. Kirjatoimetajaks valiti E. Tõnison, kuna L. Sepp ja G. Karring jäid ametita liikmeks.

Kuna selts sai tänavu 15-aastaseks, siis kavatsetakse tähistada seda sündmust suurejoonelisema juubelituurniiriga, millele tahetakse lasta võistlema rekordne arv maletajaid.

Villardi karistamise asi (turniirist väljaastumise pärast) lükati järgmisele koosolekule.

A.-S. ‚Eestisiidi' tööliste üldkogu koosolek

Nõuti palgakõrgendust 25 protsendi ulatuses

A.-s. „Eestisiidi" tööliste üldkogu koosolek peeti pühapäeval, 30. jaan., käitise ruumis. Koos oli 185 töölist (nõutav kvoorum 107). Koosoleku juhatajaks valiti A. Järvepera ja N. Popov ning protokollijaks N. Tihanov ja H. Verro.

Koosoleku peamine huvi oli koondatud palgaküsimusele. Töölisnõukogu liige S. Generalov esines aruandega palgaoludest tekstiilkäitistes, millest selgus, et „Eestisiidi" tööliste palgad on viimasel ajal koguni langenud, seda eriti puuvillakangrutel. Tööliste üksmeelne otsus oli — palku tuleb tõsta 25%. Koosolekul tehti veel rida parandusettepanekuid käitises valitsevate palgavahede kohta, ning kõiki parandusi arvesse võttes koosolek otsustas palga nõudmises anda töölisnõukogule vabad käed ja algatada töötüli, kui vabriku juhatus ei peaks palganõudmisele vastu tulema.

Märgiti, et „Tööliskoja Teatajas" on „Eestisiidi" palkade kohta toodud valeandmeid ja võeti selle kohta vastu selgitav resolutsioon.

Päevakorras oli ka töölisvanemate kandidaatide ülesseadmine, kelleks valiti: S. Generalov, N. Tihanov, L. Iis, H. Vachtel, A. Zubrov, N. Popov, G. Sokolov, J. Oras, O. Osvaldt, Põder, Koppelmann ja Sammel.

Valimiskomisjoni valiti: H. Verro, N. Popov, H. Vachtel, A. Noormägi ja O. Osvaldt.

Veel nuriseti meistrite ebakorrektsete käitumiste pärast töölistega. Masinate puhastuse eest nõutakse iga masina eest ½ tundi seisutunni tasu.

Kopli NMKü peakoosolekult

Olängi, et Kopli NMKü ei ole iseseisev, waid on Tallinna NMKü poolt ülalpeetaw osakond, omab Kopli NMKü koha peal iseseisma wanemateegu ja juhatuse. Möödunud pühapäeval peeti wanemateegu peakoosolek. 1036. a. tegewuse aruandest selgub, et ühingul oli aastawahetuseks 208 liiget ja 10 klubi. On korraldatud 2 jumalateenistust, 40 loengut, 2 kursust, 7 spordiwõistlust ja 1 piduõhtu. Pealeselle on klubid aasta jooksul pidanud 240 koosolekut ja ühingut on külastatud aasta jooksul 8000 korda.

Praegu töötab Kopli NMKü juures sekretärina P. Tajur, kuid ainult poole tööajaga õhtupoolikuti. Praeguse ja tulewikus weelgi suurenewa tegewuse juure oleks tarwis alatist kutseliit sekretäri ja ka nõugawamaid kooswiibimise ruume, kui seda on praegune ühingu kasutusel olew korter. Peakoosolekul otsustati ühingu aineliste wõimaluste parandamiseks pöörduda asjaiathuwiliste asutuste poole.

Juhatusse waliti: esimees H. Pokk, abiesimees dr. Kellner, sekretär Piirkop, laekur Kõresaar ja esindajaks Tallinna NMKü juure Rebane.

Rewisjonikomisjoni waliti: õpetaja Sauerbrei, Einloo ja Tundal.

Ametalaline lõhketehnika-kursus

Lõhkeainete kasutamise kursustest, mis oli korraldatud Harju aj. maavalitsuse vastavaile ametnikele, võtsid osa, sooritasid praktilised tööd hästi ning said diplomi järgmised osavõtjad: A. Abel, V. Atlas, R. Bergmann, T. Keskküla, O. Klausen, P. Lott, R. Maas, F. Mežin, V. Silm, A. Tammjärv, E. Vahter ja J. Veske.

Kursus oli mõeldud ametalaliseks täienduseks, kuna lõhkeainete rakendamine teede chituse ja korrastamise alal leiab järjest suuremat kasutamist.

Kursuse teoreetilist ja praktilist osa juhatas lõhkeasjanduse eriteadlane ins. A. Virge.

Tulumaksu teadaanne!

Homme, 1. weebruaril, on wiimane päew teadaande esitamiseks 1937. a. tulude kohta tulumaksu suhtes. Täna wõib teatelehe wiia wõi saata weel ilma kuluta, homme ainult postiteel.

Enn Murdmaa Õpetajate Liidu esimeheks

Liit asub prof. P. Põllu ja F. V. Mikkelsaare mälestuse jäädvustamisele. — Õpetajate edasiharimisvõimalusi tuleks laiendada.

Eesti Õpet. Liidu uus juhatus pidas oma esimese koosoleku eile, 30. jaanuaril, Tallinnas. Koos oli 16 liiget. Koosoleku avas E. Murdmaa, kelle ettepanekul otsustati saata tervitustelegramm kirjanik A. H. Tammsaarele 60. sünnipäeva puhul.

Liidu esimeheks valiti 12. korda tagasi Enn Murdmaa, esimehe abideks Jaan Rummo ja Ants Roos, sekretäriks V. Horm, abiks H. Ennemuist, laekuriks Aug. Ruut. Ametiga juhatusliikmed moodustavad ühtlasi ka Liidu sekretariaadi. Liidu juures tegutsevad pedagoogiline, emakeele, hõimu, tööõpetuse ja õppevahendite, laulu- ja muusikaõpetuse, karskuskasvatuse, kehakasvatuse ja ekskursiooni toimkonnad, mille koosseise täiendati. Uutena kutsuti ellu organiseerimise ja informatsiooni ning usuõpetuse toimkonnad.

Pikemalt vahetati mõtteid liidu esimese esimehe prof. P. Põllu ja kauaaegse liidu tegelase F. V. Mikkelsaare mälestuse jäädvustamise küsimuse üle. Tunnistati soovitavaks mõlemale mälestusmärgi püstitamine, kusjuures prof. Põllu mälestamiseks tahetakse kontakt luua üliikooli j. t. asutustega, kus kadunu silmapaistvalt on tegutsenud. Esialgu otsustati soovitada kõigile Liidu allorganisatsioonidele kaunistada oma ruume mõlema suure koolitegelase ja mele iseseisvusaegse emakeelse koolikorralduse rajaja pildiga eelolevaks juubeli-aastapäevaks.

Mälestamise eelööde tegemiseks valit 2 toimkonda.

Et õpetajate edasiharimise võimalused viimasel ajal väga kokku on kuivanud, siis otsustati paluda toetust eeloleval suvel ühe pedagoogilise nädala korraldamiseks Tartus, pikema kestvusega kursuse korraldamiseks Viljandis, maateaduse ja looduseõpetuse ekskursioonijaama korraldamiseks Tõrvas ja ühe aineõpetajate päeva korraldamiseks Tallinnas. Samuti võeti kavva üldkongressi korraldamine ja eeltööde tegemine 6. eesti keele õpetajate ja 3. Eesti—Soome koolikongressi korraldamiseks.

Hipodroom 30. jaanuaril

Kahe krooniga wõideti 61 krooni. — Wõistlused jatkuwad ka weebruaris

Wõistluste ajal tuli paiguti lumekõrsi ja juuldis pealtwaatajaid tõmbuma tribüüni alla ja pawiljoni. Wõistlusi see aga ei häirdanud. Selle ajemel üllatas totalisaator tihti suuremate wäljamaksudega ja tekitas mängijate keskel elewust. Kuna tee on juba puhtaks roogitud ja pawiljon õõciaw, jatkatakse wõistlusi ka weebruaris.

1. klassis joosti kaks korda. Osawõtjaid oli 5. Esimeses jooksus wõitis Red-Whip esikoha selle tõttu, et findlat kandidaadil Champignonil kujunes start ebaõõdsaks ja ta pidi leppima teise kohaga. Wäljamaksud Red-Whipilt 37 kr. 75 s. ja 15 kr., Champignonilt — 5 kr. 75 s. Falkensteein oli kolmas.

Teine jooks algas ja Champignon wõitis hoogsa startiga ja wõitis. Oli totalisaatoril kimi mängitud. Red-Whip andis itaaliakaasjas 5½ kr. Falkensteein tuli weel kord kolmandaks.

2. klassis joosti üks ots 5 osawõtjaga. Wõitis Favoriit ja andis totalisaatoril 10 kr. 25 s. ja 4 kr. Lux tuli teiseks, tot. 8 kr. ja Kindral kolmandaks.

3. klassi traawlitele oli kaks jooksu. Osawõtjaid 7. Lareida wõitis ülekaalukalt. Wäljamaksud 56 kr. 75 s. ja 22 kr. 50 s. Täft President tuli teiseks, tot. 13 kr., ja MacMahon kolmandaks.

Teiseks jooksus tegi Lareida galoppi ja wõitis President. Tot. 7 kr. ja 2 kr. 75 s. Boikott mõõdus wõiduposztist galopiga ja teine koht langes Lareidale. Tot. 6 kr. MacMahon oli weel kord kolmas.

4. klassi wõitjaks tuli Kaja, kes omaniku juhtimisel korduwalt on hakanud kohale tulema. Wäljamaksud 11 kr. 75 s. ja 4 kr. 75 s. Teiseks tuli Cortella, tot. 7 kr. ja Aida Watts kolmandaks.

Wäikeses handikapis tuli eelduste kohaselt wõitjaks Säde ja andis totalisaatoril 8 kr ja 3 kr. 25 s. Poiss andis teiseli kohalt 5 kr. 25 s., kuna Prints jäi kolmandaks.

Suur handikap lõppes üllatusega: üle ootuste tuli 1-seks wiimaselt punktilt startinud Cyklon ja andis igalt kahekrooniselt piletilt 61 kr. Õnnelikke wõitjaid oli 13. Wiiekrooniseid piletei polnud üldse wõetud. Puppe tuli teiseks ja andis 17 kr. 25 s. Boikott oli kolmas.

Teise jooksu start Cyklonil ja Puppel ebaõnnestus ja nüüd tuli wõitjaks Luna. Wäljamaksud 33 kr. ja 13 kr. 25 s. Ludmilla tuli teiseks ja andis 12 kr. 25 s. Jimiene oli kolmas.

A. H. Tammsaare teoste õhtu

Homme, 1. weebr., kell 8 õhtul on „Estonia" kontsertsaalis A. H. Tammsaare teoste õhtu.

Siseriigist

Harjumaalt

Puudustkannatajaile kooliõpilasile lisatoetust. Teatawasti määrati tänawu algkoolide kehwematele õpilastele riiklikku toetust ainult 40% ulatuses summast, mida koolide hoolekogud nõudsid. Kuna määratud summast jatkus ainult õppeabinõude muretsemiseks kehwematele õpilastele, kuid riide- ja jalatsite warustuse muretsemiseks midagi üle ei jäänud, siis saabus wiimasel ajal Harjumaa kooliwalitsusele koolide hoolekogudelt rohkel arwul palweid kehwemate õpilaste warustamise otstarbel.

Neile palwetele wastu tulles määras nüüd Harjumaa kooliwalitsus oma tagawarasummadest mõningaid lisatoetusi kehwemate õpilaste warustamiseks. Toetust said Kuimetsa algkool 23 kr. 90 s., Lagedi algkool 10 kr., Kaberneeme algkool 20 kr., Rae algkool 15 kr., Nehatu algkool 15 kr., Prangli-jaarte algkool 20 kr., Keila algkool 20 kr., Kehtna algkool 10 kr. Wiimsi algkool 25 kr., Neeme algkool 15 kr., Tuhala algkool 10 kr., Saue algkool 15 kr. ja Wiinistu algkool 20 kr.

Kuna lisatoetusega on nüüd maakooliwalitsusel kõik seni tagawaraks jeisnud summad kehwematele õpilastele wälja jagatud, siis uusi toetusi sel alal pole koolidel käesolewal kooliaastal enam loota.

Tallinn läheb Riisipere wallaga kohtusse. Nagu teada, jäeti Riisipere wallawolikogus rahuldamata Tallinna linnawalitsuse palwe linnale kuuluwate kinniswarade maksust wabastamise asjas. Wallawolikogu otsuse peale andis linnawalitsus kaebuse kohtule ja nüüd tuleb see kaebus lähemal ajal Keila jaoskonnakohtuniku juures arutusele. Neil päewil peetud wallawolikogu koosolekul anti wallawanemale J. Neyle wolitus walla nimel kohtus esinemiseks.

Riisipere wallamaja ümberehitamiseks. Riisipere wallawolikogu tunnistas tarwilikuks wallamaja ümberehitamise selliselt, et wallamajas leiaksid ajet tulekindel arhiiwiruum, perekonnaseisuameti ruum ja mõned elukorterid wallaametnikele. Wallamaja ümberehitamise kulud wõetakse eelseiswa majandusaasta eelarwesse, mis ajaks wallawalitsusel tuleb esineda wastawate projektidega ja eelarwetega.

Maksukõõimusjed Kabalas. Wiimasel Kabala wallawolikogu koosolekul kustutati lootusetu maksuwõlgasid 25 maksukohuslasel 156 kr. 80 s. suuruses summas. Samal koosolekul jagati eelseiswal majandusaastal kodanikelt wõetaw kogukonnamaks maksjate jõukuse kohaselt 5 liiki, kusjuures kõrgeimaks maksumääraks on 20 kr., madalaimaks aga 4 kr.

Kabala saab uue wallamaja. Et praegune Kabala wallamaja on juba wana ega kõlba enam ametihooneks, siis otsustas wallawolikogu ajuda uue wallamaja ehitamisele. Uus wallamaja tuleks telliskiwidest ja selle püstitamiseks palutakse majandusministeeriumilt 40.000 telliskiwi saadustatud hinnaga.

Ehitustöödega tahetakse alguse teha eeleiswal kewadel ja wallawalitsusel tuleb kohe ajuda plaanide ja eelarwete koostamisele. Uus wallamaja ei tohiks maksma minna üle 10.000 kr. ning ehituskulude katmiseks anti wallawanemale wolitus teha rahaastutustelt laenu 9000 kr. suuruses summas ja pantida selleks walla kinniswarasid.

Sarlakid ka Kallawere algkoolis. Kuna Nehatu walla Kallawere algkoolis on ilmsiks tulnud sarlakijuhtumeid õpilaste seas, siis katkestati linnaümbruse jsk. terwishoiuarsti korralduse õppetöö tähendatud algkoolis kolmeks päewaks, et teostada kooli ruumes põhjalikku desinfektsiooni.

Pikawere korraldati kursusi. Raasiku konwendi korraldusel lõppes neil päewil Pikawere koolimajas korraldatud hobuseksawatuse kursus, millel oli üle 50 osawõtja. Kursuse puhul asutati Pikawerre ka uus maanoorte-ring ja waliti sellele juhatus. Kursust kasutas ka Maakodu Kaunistamise Selts, kes saatis kohale oma instruktori M. Pärdi, kes rõhutas oma loengus puhtuse ja korra wajadust meie talu-hoonetes. Kõiki loenguid kursustel jälgiti suure huwiga.

Lehmja naised õpiwad kangakudumist. Lehmja Maanaiste Seltsi korraldusel on praegu Lehmjas, Tioni talus, ühekuine kangakudumise kursus, mis kestab kuni 24. weebr. k. a. ja millel on üle 20 osawõtja.

Kohila wabatahtlik tuletõrje tööhoos. Pühapäewal pidas Kohila walla wabatahtlik tuletõrjeühing oma aastapeakoosoleku. Aruandest selgus, et waewalt kaks aastat tegutsenud ühing on juutnud paljugi korda saata. Ühingu juhatuse waliti: esimees A. Puhkan, liikmed: ref.-kpt. E. Neps, H. Koorits, K. Weewer, J. Teerik, Haagen, pr. M. Puhkan ja pr. Maksim, wiimased kaks uued.

Rakverest

Noored austawad sangareid. Naiskodukaitse algatusel peeti noorteorganisatsioonide esindajate koosolek, kus tuli arutamisele wabariigi aastapäewa eelõhtu wäärikalt tähistamine noorte poolt. Waliti 13-liikmeline komisjon pidustuste kawa koostamiseks.

Jaan Sepp, linna-welsker, maeti pühapäewal suurte austusawaldustes saatel. Kadunut saatsid ta wiimsel teekonnal tuletõrje, kaitseliit, linnawalitsuse ametnikkond ja seltside esindajad. Kuna Sepp oli aktiiw-liige ka kaitseliidus, siis maeti ta püssipaukude saatel.

Tammsaare austamisaktusele, mida pidasid linna koolid, kogunes saal rahwast puupüsti täis. Ühisgümnaasiumi poolt kanti ette „Mauruse 1. järgu koolis". Juubilarile saadeti terwitustelegramm.

Järvamaalt

Lõõla Raamatukogu Selts tähistas 25. a. juubelit. Lõõla Raamatukogu Selts tähistas pühapäewal oma 25-a. tegewust aktusega Lõõla koolimajas. Seltsi tegewuse intensiiwsus ilmnes ülewaatest, mida esitas esimees J. Tohwelmann. Pidukõne pidas Haridusliidu esindaja J. Talmre.

Türilt

Türi ja Wõhma kohtasid males. Pühapäewal toimus Türil kohaliku maleringi korraldusel malewõistlus Wõhma Maleklubi ja Türi Maleringi wahel. Matsch lõppes wõhmalaste wõiduga 9½:6½. Esinesid 8-liikmelised meeskonnad.

Viljandist

Eesti keele kursused linnateenijaile. Wiljandi linna wallitsus on otsustanud korraldada linnateenijaile eesti keele kursused, mille kestwus on 25 tundi. Kursustel on lektoriks Wiljandi maagümnaasiumi inspektor H. Ruubel. Õpetamine nimetatud kursustel on tehtud tunduslikuks kõigile linnateenijaile.

Viljandimaalt

Abja konstaabel läheb Kiwiõlisse. Teatawasti lahkub lähemal ajal oma joowil Kiwiõlisse Abja rajooni konstaabel Hugo Kiwi. Abja seltskond, lähemad jõbrad ja tuttawad korraldasid lahkujale kooswiibimise, millest wõttis osa eesotsas wallawanem Raaweliga 40 inimest. Peeti hulk südamlikke õnnesid.

Kuressaarest

Kuressaare teater austas kirjanik A. H. Tammsaaret. Kirjanik A. H. Tammsaare 60-da sünnipäewa puhul korraldas Kuressaare teater laup., 29. jaan., kirjaniku austamisõhtu. Kõnega kirjaniku elust ja loomingust esines Saaremaa ühisgümnaasiumi õpetaja W. Klauren. Teatris lawastati sel puhul juubilari „Kõrboja peremees". Awar teatrijaal oli rahwast, peamiselt õpilasi, tulwil. Kirjanikule saadeti austamisõhtust osawõtjate ja teatri poolt terwitustelegramm.

Suured matused Kuressaares. Pühap., 30. jaan., kujunes Kuressaares suureks matuse- ja leinapäewaks. Ap.-õigeusu kirikus toimus ülempreester Sauwa Sepa matusetalitus, millest wõtsid osa peagu kõik Saaremaa ap.-õigeusu waimulikud. Kirik oli rahwast tulwil. Ew.-luteriusu kirikus toimus kauaaegse tuletõrjuja ja haigekassa-tegelase Mihkel Otsa matusetalitus. Ka seal oli rahwast rohkesti.

Saaremaalt

Õpilasorkester Kaarma algkoolile. Kaarma algkooli juure on ajutamisel õpilasorkester. Selleks on muretsetud juba mitmesuguseid keelpille. Orkestri asutamise kulud kaetakse koolipidude sissetulekutega.

Tartumaalt

Wallad kõrgendawad kogukonnamaksu. Wana-Otepää wallas tõsteti meeste kogukonnamaks 17,50—20 kr-le, naiste maks 10,80—13,50 kr-le. Päidlas otsustati kogukonnamaks jagada kuude liiki, kusjuures maksu määramisel wõetakse arwesse ka lasterohkus.

Ennistati gaidide malewa kodu

Tallinna gaidide malewa kodu ennistamise aktus peeti pühapäewal, 30. jaan., malewa uutes ruumes, Wene tän. 26.

Uus kodu on kõigiti awar, mugaw ja meeldiw, luues jõbraliku meeleolu weel tagajärjekamaks gaidlikuks tööks. Selle kõige eest on Tallinna gaidid tänulikud E. R. P. Riitile, kes lahkesti wõimaldas gaididele kasutada neid ruume.

Aktuse waimulikku osa pidas Tall. gaidide malewa pastor Paul Kuusik, õnneledes koosajat standiiidamest jõbralikult kodu tähistusest ja tarwidusest.

Hymnoorika ülewaaie malewa aastaid kestnud kodutöötajatest andis mlw. sek. gdr. E. Kukk, kusjuures awaldas lootusi, et wahest hulga aastate pärast wõivad gaidid astuda üle ainult uendele kuluwa maja säwe.

Aktust kaunistasid deklamatsioonid ja laulud gaidjuhtidelt.

Tervitusi gaididele nende tähtpäewal tõi pr. J. Steinmann Naisliidult, kutsudes oma hästi haaraw ja sütitawa õnnega esile waimustusplaanid noortelt. Ühiselt meist omab neli kodu: wanemateekodu, organisatsioonil, isamaa ja kogu maailma. Need kodud peawad olema mugawad, warustatud südmesoosusega ja armastusega. Igal noorel on kaasas läbi elu sammumiseks walgustaw lamp, millels on teadmised ja naistel weel wäike kohwer armusega ja hellusega. Õnneleja wõiitis, et ühiskond peaks suurimat tähelepanu pöörama noortele, looma neile soodsaid tingimusi töötamiseks, et noored ei kordals enam neid wigu, mida on teinud wanemad.

Gaidide malewa peastaabi sekretär gdr. Sigrid Elken tuletas meie mõmusaid tunde Tallinna gaidide seas ja tõstis malewale ülemaailmliku gaidlipu.

Noorseppade poolt tõi parimaid soowe hra A. Lelley, kinkides gaididele pildi hra riigihoidajat, keda õnneleja teadis eestujulikumaks lõõtegijaks ja kodu hindajaks.

Tervitusi tõi weel Staatide Sõprade Seltsi esimees hra Geering, sk. mlw. juht ktm. Tõnuri, st. emaderingi esinaine pr. Geering, pealeselle weel hulga sõpru ja häid kaaslasi.

Peale meeldiwat aktust tutwuti gaidide uue kodunga ja westeldi teelauas.

Tartu vabatahtlike pataljoni Lahingkaaslaste Ühenduse

korraline peakoosolek peetakse Tallinnas, 2. weebruaril, kell 7.15 õhtul, Kunstihoone väikeses saalis.

Loomade ja lihahinnad

Esmaspäewal, 31. jaanuaril.

Põllutöökoja Tallinna looma- ja lihaturul käna weiseid rohkesti, nõudmine keskmine, hinnad püsiwad endiselt madalal tasemel ning maksawad järgnimi:

Pullid ja mullikad 57—63 s. iapakaalu ja 28—31 s. eluskaalu kilo.

Rammusad lehmad 55—60 s. ja lahjad 50—52 s. tapakaalu kilo, lehmade eluskaalu hinnd 19—25—30 s. kilo.

Wasikate pakkumine keskmine, nõudmine keskmine. Tapetud rammusad wasikad ühes nahaga 55—65 s., keskmised 50—55 s. ja lahjad 45—50 s., kilo eluswasikad 28—40 s. kilo.

Lambaid wähe, nõudmine keskmine. Tapetud lambad ilma nahata maksawad olenewalt rammususest 50—62 s. kilo, eluslambad 32—39 s. kilo.

Sigu keskmiselt, nõudmine keskmine. Tapetud sead maksid 72—82 s. kilo.

Toodud hinnad on arwatud Tallinnas.

Vill Kogude Liidu

asemike-kogu koosolek peeti 30. jaan. „Estonia" teatrimajas. Esindatud olid kõik Tall. ja Harju-kesk- ja kutsekoolide vilistlaskogud.

Kuna senine liidu juhatus oma tegevuses loid ja liiga tagasihoidlik oli, waliti juhatus ümber.

Juhatusse waliti: esimeheks adv. N. Metslov (Gustaf Adolfi gümn. vil! kogu), abiesimeheks Fr. Akel (Vestholmi vil! kogu) ja E. Roost (realkooli vil! k.), peasekretäriks P. Johanson (Tehnika koondis), laekuriks dr. P. Paas (Gustaf-Adolfi gümn. vil! kogu), sekretäriks prl. H. Bertelson (2. tüt.-gümn.) ja K. Tops (poegl. komm.-gümn.).

Liikmete arv on 2000 ümber.

ÜENÜTO asutab tehnilise klubi

Viimasel ajal on ÜENÜTO asunud oma eeskätt vaimse ja sportliku tegevuse kõrval rakendama tegevusse ka praktilisi oskusalasid, et pakkuda noortele enam kogemusi isetegevuseks tööoskuse alal.

Nii tuleb kolmapäeva õhtul, 2. veebruaril, kell 8 asutamisele tehniline klubi, kus asutakse lahendama mitmesuguseid tehnika valdkonda kuuluvaid küsimusi, niihästi praktilisi kui ka teoreetilisi. Tähendatud klubi valdusesse kuuluks ühtlasi osakonna puutöökoda ja tööriistade eest hoolitsemine, niisama purilennuki tööde lõpuleviimine. Puutööde alal asub 1. veebruarist kohale vastav instruktor. Klubisse liikmeksastujaid registreeritakse osakonna büroos, tel. 482-12.

Elewusrikas koolipidu

A. Tõrwand-Tellmani inglise kolledźhi koolipidu peeti laupäewa õhtul „Estonia" kontsertsaalis. Rahwast oli palju, pidu eeskawa oli mitmekülgne ning huwiaw. Esines suur õpilaskoor ja orkester. Pealeselle oli kawas laulumäng ja muid ettekandeid, mida jälgiti huwiga ja jagati nooriele esinejaiele rohkesti liitust.

Koolipeost osawõtjate hulgas wiibis peale oma kooli tegelaste ka esindajaid Briti ja Ameerika saatkondadest.

RAADIO

Esmaspäewal, 31. jaanuaril.

16.55 reklaam. 17.05 inglise keel algajatele — mag. J. Silwet. 17.35 Türi: Jääteade ja heliplaate. Tallinn ja Tartu: Heliplaate. 17.50 perenaistele. Agr. L. Kunsental: Kõnnukasvatusest. 18.10 mandoliinimusika. Mängib Kirillowi kwintett. 18.40 päewaundiseid. 19.00 õige aeg. Ilmateade. Hinnad. Homne saatekawa. 19.05 Puccini ooper „Tosca" heliplaatidelt. 21.05 RM direktor inj. F. Olbrei raadiowestlus. 21.20 kerge ajawiitemusika. RM orkester. Juh. prof. R. Kull. 22.00 õige aeg. Päewaundiseid. 22.10—23.00 prantsuse muusika. RM orkester. Juh. prof. R. Kull Instrumentaalkontsert (XV).

Teisipäewal, 1. weebruaril.

7.00 ärataumäng. Wõimlemine. 7.20 päewaundiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.15 hommikpalwus — õp. B. Ederma. 8.35 Türi: Jääteade ja heliplaate. Tallinn ja Tartu: Lõõtspillimuusika heliplaatidelt. 9.00 perenaistele. Turuteade.

16.55 reklaam. 17.05 lastele. „Kewadine päikesekiir", L. Kalle kuuldemäng. 17.35 Türi: Jääteade ja heliplaate. Tallinn ja Tartu: Heliplaate. 17.50 dr. A. Okas: Tuberkuloosi kaitsepookimise küsimus. 18.10 soolosaule. O. Indra (sopran) ja S. Podekrat (bariton). 18.40 päewaundiseid. 19.00 õige aeg. Ilmateade. Homne saatekawa. 19.05 wiiulisoolosid Läti wiiulikunstnik W. Ruschewics. 19.35 eesti keel — R. Kreis. 20.00 walimiste kõnnemõnutit. 20.10 ajawiiteline ooperimuusika RM orkester. Juh prof. R. Kull. 20.50 G. Reial: Noorsugu ja kodu. 21.10 Bizet' belitõid. RM orkester. Juh. prof R. Kull 22.00 õige aeg. Päewaundiseid. 22.10 tantsumuusika „Estonia" walgest saalist. Mängib J. Pori orkester. 23.00—23.10 esperantokeelne nädalakroonika.

Mõne reaga

Loeng emakeele õpetusest. Teisipäewal, 1. weebruaril s. a. tüütarlaste kommertsgümnaasiumis õpetajaile korraldataw loeng „Ema keele õpetus algkooli 2. klassis" algab tund aega warem määrand ajast, nimelt kell 18, et osawõtjail oleks wõimalik kiiustada samal õhtul kell 20 algawat A. H. Tammsaare sünnipäewa-aktust „Estonias".

Apteekide öövalve

Tallinnas

ESMASPÄEVAL VASTU TEISIPÄEVA:

G. Gnadebergi ja Leydeni apteek, S. Karja t. 4. Tel. 445-88. H. Mikheina apteek, S. Tartu mnt. nr. 45. Tel 308-42. A. Puksovi apteek, Koidu tän. nr. 43. Tel. 454-97. E. Thubergi apteek, Pärnu mnt. nr. 31. Tel. 459-54. R. Vallneri apteek, Narva mnt nr. 24. Tel. 304-27. J. Pilli apteek, Vana-Kalamaja t. nr. 7-a. Tel. 440-74.

Nõmmel

Trossini apteek, Apteegi tän. 4.

Politseipeegel

Salaja üle piiri käimise pärast wõetakse wastutusele Kõnnu walla Wiinistu külas elutsewad Helmut Meriloo ning Johannes Sepmann, kes wastawate dokumentideta läiisid Soomes.

Kallaletung tänawal. Wõrgu tän. nr. 10—1 elutsew Aleksander Tsarkow awaldas politseile, et Wõrgu tänawal tunginud temale joobnud olekus kallale Jahu tän. nr. 11—15 elutsew Wassili Orchow. Alul löönud kallaletungija awaldajale rusikaga wastu pead, kuna hiljem tahtnud tormata kallale pussiga. Teda takistanud aga möödaminejad.

Mürgeldaja „Käsitööliste klubis". Restoran „Käsitööliste klubi" kelner Karl Rist awaldas politseile, et laupäewa õhtul on klubi ruumides wiinastanud olekus lärmitsenud Pitk tän. nr. 35—3 elutsew Leonhard Asto, kes hiljem kaasawõetud õllepudeliga purustas tänawalt ka restorani aknaklaasi.

Mees äris, naine ukse taga. Reimani tän. nr. 80 ajutsewa juurtsetööstuse omanik Alwine Arro awaldas politseile, et pärast äri sulgemist tulnud selle ukse taha Müürriwahe tän. nr. 27—4 elutsew Liisa Türn, kes nõudnud sissejaatmist. Kuna awaldaja seda tegemast keeldunud, hakanud Türn mürgeldama ja lubanud Arro äri purustu peksa. Juurdlusega selgus, et samal ajal wiibis suletud juurtsetööstuses Liisa Türni abikaasa.

Segasid koosolekut. Pärnu mnt. nr. 16—14 elutsew Elias Luik ja Majaka tän. nr. 30—1 elutsew Herbert Ant wõetakse wastutusele seepärast, et nad Tallinna linnamaade rentnike ühingu koosolekul wahele rääkisid ning hüületega rikkusid koosoleku korda.

Auto pritsis pori. Roosikrantsi tän. nr. 6—2 elutsew Johan Tekstor awaldas politseile, et Pärnu mnt. ja Haridusse tänawa nurgal sõitnud sõiduauto nr. A-46 juht niiwõrd ettewaatamatult, et pritsinud tema riietele pori.

Pettus hobuse müümisel. Pärnu mnt. nr. 10—21 elutsew Jüri Palu awaldas politseile, et Wismari tän. nr. 30—2 elutsew Aleksander Seefeldt on müümnd temale hobuse, kuid ei ole teda informeerinud selle wigadest, mis ta sissejoodetud wahenditega ajutiselt oli suutnud õrwaldada.

Sõiduauto ja omnibuse kokkupõrge. Gustaw Hirmo awaldas politseile, et sõiduauto nr. A-53 juhi ettewaatamatuse tõttu on tekkinud kokkupõrge o.-ü. Mootori omnibuse nr. A-2182 ja nimetatud sõiduauto wahel, kusjuures omnibus saanud kergeid wigastusi.

Jättis tasumata arwe. Janseni tän. nr. 7—2 elutsew Mištopi nimeline isik on restoran „Pelgulinnas" jätnud tasumata oma arwe.

Kaklusel haaw põhe. W. Ameerika tän. nr. 30—15 elutsew Arnold Kroonsepp awaldas politseile, et W. Ameerika tän. nr. 5—4 elutsew Karl Ermann on teda reedel põhjuseta peksnud, tekitades põhe kerge haawa.

Ulakus tänawal. Alberti tän. nr. 22—7 elutsew Ernst Künstler ja Rohu tän. nr. 19—9 elutsew Woldemar Wiilas wõetakse wastutusele seepärast, et nad laupäewa õhtul Tellisککiwi ja Rohu tänawa nurgal sooritasid kõlblusewastase teo ning pidasid end üllal ulakluse kult.

Joobnud woorimees. Sõidutwoorimees Richard Haawapuu wõetakse wastutusele joobnud olekus sõitu ilmumise pärast, kusjuures ta takistas liikemist.

Warastati tõukekelk. Weibenbergi tän. nr. 8—5 elutsew Helene Johanson awaldas politseile, et koridorist warastatud tema tõukekelk 10 kr. wäärituses.

Weoauto müksas sõiduautot. Sõiduauto nr. A-1109 juht Hans Sooba awaldas politseile, et weoauto nr. A-1964 sõitnud wastu tema sõiduki tagumist porilauda, seda wigastades. Awaldaja süüdistab weoautojuhti ettewaatamata sõidus.

Joobnud isikuid toimetati politseiarestimajja ööl wastu pühapäewa 5 ja ööl wastu esmaspäewa 4.

Teater • Muusika

Artur Kapi austamiskontsert

Meie tuntud helilooja prof. Artur Kapi 60 sünnipäeva tähistamiseks korraldas Eesti Lauljate Liit suurejoonelise ja piduliku kontserdi tema helitöödest. Osavõtjatena esines suurem osa meie parimaid kohalikke laulukoore. Enne kontserdi algust pidas lühikese avakõne A. Kapi loomingust Riho Päts. Esimeses osas esinesid ühendatud nais- ja meeskoorid. Naiskoore juhatas edukalt G. Ernesaks, esitades ühtlasi tasakaalustatud kõlavusega väga ladusat kooslaulu. Tunnustavalt mainida tuleks koori selget hääldamist, mis ilmnes kumeraimalt graatsilises laulus „Õitse, õitse".

Ühendatud meeskoorid laulsid E. Aava juhatusel hoogsalt ja kõlajõuliselt, aga siiski oli märgata, et koorides leidus üksikuid lauljaid vähem arendatud häältega, mistõttu juhtus laulus „Palumine" ka lõpupoole toonist vajumine. Lauljate valikul oleks võinud siin olla nõudlikum, sest ettekantavate laulude kasuks on alati enam lauluüksuse kvaliteet, kui kvantiteet. Imestama paneb asjaolu, et kahe- või kolmesajaliikmeline segakoor ei ilmuta tunduvalt ehk vähemalt poolevõrra enam kõlajõudu, kui sajaliikmeline, vaid kõige enam kümne- või kahekümneprotsendiliselt. Ka käesoleval juhul andis end see tunda ühendatud segakooride ettekannetel G. Ernesaksa juhatusel, et väga arvukas üldkoor ei ilmutanud märksa suuremat kõlaküllust kui näiteks „Estonia muusika osakonna" ehk „Raudami" koor üksinda oma täiskoosseisus. Väga arvukas koorikogu valmistab painduvuse ja kerguse mõttes koorijuhile ka enam raskusi käsitlemisel. Sääraseid kooride ühendusi korraldatakse muidugi enam pidulikkuse jaoks kui kunstiliste saavutuste tõstmiseks. Sellest hoolimata jättis kontsert mõnusa ja meeleolulise mulje, mis avaldus väga rohkearvulise külastajaskonna elavais kiiduavaldusis ja kordamisnõudmistes, mis ka omalt poolt rõ

Sport

Maadlusõhtu 53 seljawõiduga!

V. S. Spordi turniiril oli ainult 13 töövõitu. — V. Mägi seljatas Lõhmuse 23 sekundiga. — Kullisaar võitis V. Froomani 2:1. — Kaalude võitjaiks Karklin, Kullisaar, Mägi, Puusepp, Männis, Sumil ja M. Maiste

V. S. Spordi poolt pühapäeval töölisvõimlas korraldatud maadlusõhtu kujunes rohke osavõtu ja rohketest seljavõitudest tingitud elavuse tõttu tõeliseks suurturniiriks. See asjaolu on seda rõõmustavam, et viimasel ajal Euroopa meistervõistluste kandidaatidele korraldatud kontrollvõistlused on vähese osavõtu tõttu enam-vähem äpardunud. Eriti üllatav on aga suur seljavõitude sadu seekordsel maadlusõhtul — peetud 66 mantschist lõppes suur enamus — 53 — seljavõitudega! Seejuures kärbes-, sulg- ja raskekaalus polnud ühtki töövõitu ja kõik matschid lõppesid seljavõitudega. Kergekaalus oli 5 selja- ja 2 töövõitu, kergekeskkaalus 11 osavõtja juures 14 seljavõitu ja ainult 3 töövõitu (!), keskkaalus 12 osavõtja juures 13 selja- ja 6 töövõitu, poolraskekaalus 7 selja- ja 2 töövõitu.

Maadlusõhtul võistles rida raskejõustikujuhtide kursustest osavõtjaid provintsist. Üldse näitasid noored maadlejad tublit tööd ja panid vanematele sitkelt vastu. Kärbeskaalus oli M. Maiste teistest tunduvalt parem, sulgkaalus Sumil teistest klass ees. Kasekänd oma jõurikkusega ja Veisman ilmutasid end lubavate tulevikumeestena. Kergekaalus tavaliselt kaal madalamal võistlevad Härma ja Kasman panid Männisele tugevasti vastu.

E. Puusep oli kergekeskkaalus kindel võitja. Seejuures seljatas ta kõik teised vastased peale Võidula ja Laanisto. Viimasena märgitu on noorte hulgast tublimaid ja Puusepp ei saanud teda kuidagi seljali, kuigi tegi selleks kõik. Keskkaalus näis A. Kukk mehena, kes pidevama harjutuse juures võimeline oleks tegema parimatele peavalu. Mägi seljatas kõik vastased peale Kuke, kuid ei paista sellele vaatamata olevat veel suurvormis. Esile tõsta on tema kiiret seljavõitu Lõhmuse üle, kusjuures viimane juba 23 sekundiga lendas nupuvõttest õlgadele!

Poolraskekaalus olid kaheks võimsaks K. Kullisaar ja V. Frooman. Nendevaheline matsch oli täiesti tasavägine ja võidu langetamine ühele neist maitseasjaks. Frooman laskis parteris Kullisaart liialt võtteid sisse võtta ja sellest tuligi Kullisaare võit 2:1. Kullisaar võitis Kalde puhtalt, kuigi hääled olid ainult 2:1. V. Frooman vennast Oskar Froomannist näib aga kasvavat maadleja, kes jõult oma jõurikkast vennast kaugelt üle on. Raskekaalus polnud Karklinil konkurentsi. Üksikud matschid lõppesid järgmiste tulemustega:

Kärbeskaal: Kanepi (Sport)—Sass (Kalev) 3.04; Maiste (Sport)—Sass 5.16 min.; Maiste—Kanepi 3.21 min.

Sulgkaal: Kaubi (Kuressaare EKS)—Kroos (Sport) 1.44; Kasekänd (Kalev)—Veisman (Sport) 3.29; Sumil (Kalev)—Harak (Sport) 3.01; Veisman—Kroos 0.50; Sumil—Kaubi 0.30; Kasekänd—Harak 3.44; Veisman-Kaubi 0.37; Sumil—Kasekänd 0.44; Sumil—Veisman 10.42 min.

Kergekaal: Männis (Kalev)—Armes (Sport) 1.32; Kassman (Sport)—Sokolov (Sport) 2.41; Männis—Härma (Harju malev) 3:0; Armes—Sokolov 9.12; Männis—Kassman 3:0; Härma—Armes 3.02; Härma—Kassman 7.02 min.

Kergekeskkaal: Käbi (Harju malev)—Laanisto (Harju malev) 1.08; Sõmer (Harju mal.)—Mäeots (Tarvastu) 3.07; Puusepp (Sport)—Kaljusalu (Kalev) 10.06; Võidula (Kalev)—Raidna (Sport) 1.20; Münt (Sport)—Villemson (Sport) 2.28; Kaufman (Sport)—Käbi 2.03; Laanisto—Mäeots 3.30; Sõmer—Kaljusalu 3:0; Puusepp—Raidna 1.40; Võidula—Villemson 1.50; Münt—Kaufman 0.37; Puusepp—Münt 2.24; Puusepp—Võidula 3:0.

Keskkaal: Kukk (Sport)—Kristjansen (Sport) 6.41; Lindau (Sport)—Rettau (Sport) 1.48; Vahur (Sport)—Jeels (Vigala) 3:0; Rannaste (Sport)—Liiv (Sport) 3:0; Mägi (Kalev)—Härman (Puka) 2.21; Lõhmus (Kalev)—Loorents (Kalev) 9.36; Kukk—Lindau 0.50; Rettau—Kristjansen 2.00; Härman—Jeeles 2:1; Mägi—Vahur 9.40; Loorents—Liiv 4.45; Lõhmus—Ranneste 0.23; Mägi—Loorents 6.39; Kukk—Rettau 0.20; Vahur—Lindau 3:0; Lõhmus—Härman 4.45; Mägi—Kukk 3:0; Mägi—Lõhmus 2.03 min.

Poolraskekaal: Vold. Frooman (Sport)—Oskar Frooman (Sport) 7.06; Kalde (Sport)—Randmaa (Sport) 5.12; Kullisaar (Kalev)—Reits (Sport) 1.36; V. Frooman—Kalde 10.44; O. Frooman—Reits 1.44; Kullisaar—Randma 3.15; Kullisaar—V. Frooman 2:1; Kalde—O. Frooman 7.15; Kullisaar—Kalde 2:1.

Raskekaal: Rohtmets (Sport)—Kõllo (Sport) 2:1; Karklin (Sport)—Rohtmets 1.13; Kõllo loobus.

Võistlejate paremusjärjestus kujunes järgmiseks:

Kärbeskaal: 1. M. Maiste, Sport, 0 kp., 2. Kanepi, Sport, 3 kp.; 3. Sass, Kalev, 6 kp.

Sulgkaal: 1. Sumil, Kalev, 0 kp.; 2. Kasekänd, Kalev, 3 kp.; 3. Veisman, Sport, 6 kp.

Kergekaal: 1. Männis, Kalev, 2 kp.; 2. Härma, Harju malev, 3 kp.; 3. Kasman, Sport, 6 kp.

Kergekeskkaal: 1. Puusepp, Sport, 2 kp.; 2. Võidula, Kalev, 3 kp.; 3. Münt, Sport, 6 kp.

Keskkaal: 1. V. Mägi, Kalev, 1 kp.; 2. A. Lõhmus, Kalev, 4 kp.; 3. A. Kukk, Sport, 5 kp.

Poolraskekaal: 1. K. Kullisaar, Kalev, 2 kp.; 2. V. Frooman, Sport, 2 kp.; 3. J. Kalde, Sport, 5 kp.

Raskekaal: 1. N. Karklin, Sport, 0 kp.; 2. Rohtmets, Sport, 4 kp.

E. Siitan wõitis suusama

Vello Kaaristo ja teisi narvalasi katkestas raskete

Kaitseliidu meistrivõistlused 50 km suusatamises pühapäeval Narvas toimusid äärmiselt raskeis tingimusis. Ilm oli muutunud sulaks ja puhuti sadas jäätust, mis peksis võistlejaile vastu nägu. Starti oli ilmunud 16 võistlejat. Alati suure süididusega, kuid üsna varsti see tempo vähenes. Mehed vajusid suuskadega sügavasse lumme ja paiguti tuli sõita edasi käte jõul.

Esimese ringi lõpetas võrdlemisi korraliku ajaga narvalane Th. Krassikov, keda ennustati juba võitjaks. V. Kaaristol oli „võhm väljas" ja ta lõpetas. Rida teisi suusatajaid lõpetas samuti ja üllatuseks tuli, et ka Krassikov katkestas. Eriti tublilt võistles E. Siitan, kes tänavu näib oleva tõusnud oma võimete tippu; mitte üksi tehniliselt, vaid ka füüsiliselt ta on tüsedas vormis. Samuti tublilt esines pärnumaalane Jeusen, kes on küll tehniliselt nurgeline, kuid mehe füüsiline jõud on otse haruldane.

Viletsate võistlustingimuste õttu ei saavutatud häid aegu. Meil on kaetud 50 km-it alla 4 tunni, kuid seekordseil võistlusil oli parimaks ajaks esimesele kohale tulnud Siitani aeg 4.41,42. Finiši oli kogunenud mitmesajapealine rahvahulk, kes kannatlikult ootas võistlejate saabumist. Tehnilised tagajärjed kujunesid järgmisiks: 1. E. Siitan, Harju malev, 4.41.42, 2. A. Jensen, Pärnumaa malev, 4.48,50, 3. E. Särak, Harju malev, 4.56,21, 4. N. Saare, Valga malev, 4.56,51, 5. E. Tartu, Harju malev, 4.58,36. 6. J. Koovit, Sakala malev, 5.03,55.

Pärast võistluste lõppu oli Narva maleva õppesaalis aktus, kus anti kohtadele tulnud võistlejaile üle auhinnad. On märkida, et 50 km-is võitis E. Siitan juba teist korda rändauhinna.

H. Kask Tallinna maleva meister 18 km suusatamises

Kaitseliidu Tallinna malev korraldas pühapäeval oma meistervõistlused 18 km suusatamises Nõmmel, kusjuures start ja finisch oli Mustamäe lasketiiru juures. Võistlejaid oli üldse 16, kelle hulgast paremateks osutusid: 1. H. Kask, Nõmme mlk., 1.40.48; 2. A. Peep 3. H. Mäe, kergedivisjon Kalevi mlk., 1.44.59; 5. 1.46.36; 6. V. Reinfeldt, I

Tallinna käitistevahel

laupäeval Lutheri NMKÜ theri meeskond võitis Kru (15:10 ja 15:9). Korvpa Krulli käitise 48:14 (25:9 saavutas võidu ÜENÜTO (29:23).

Viru suusata

Pühapäeval lõppes Ral salaager, mispuhul peeti m vaatamata raskeile teeolu korralikke tagajärgi: 10 k 2. mlvk.) 47.00, 2. O. Ka 47.39,03, 3. K. Mikone (s E. Rätsep (Rakv. 1. mlvk (sama) 1.26,10, 3. A. Kur

Türi malevkonna

Pühapäeval toimusid suusavõistlused. Võistluste km noortele — 1. V. Men 1.04,45. 5 km vanadele 5 km noorkotkaile 17—19 2. V. Erm 36,10. 5 km 1. M. Männik 29,35, 2. E. kotkaile 12—15 a. — 1. Salu 31,04. 5 km naisile võistlusiks oli halb — sa

Eesti esivõistlused 5

13. veebruaril korrald sioonidevahelised esivõistlu lusist on oodata arvukat pole kahtlust, et ka neil samad mehed, kes m lesid Narvas.

Hokimaavõistlus jääb ära

Eesti-Soome jäähokimaavõistlus, mis sula tõttu lükati läinud reedel edasi tänasele päevale, on otsustatud ilmastikuolude tõttu jätta pidamata. Laupäeval tõmbus ilm külmaks, kuid eile läks uuesti sulale. Seetõttu teatati eile soomlastele, et ei maksa täna hommikul välja sõita. Soomel on ainukesed vabad päevad maavõistluse pidamiseks 10.—13. veebruaril. Kui ilmastikuolud tolleks ajaks paranevad, tuleb maavõistlus pidamisele. Kui ka nendel päevadel valitseb sula, jääb maavõistlus tänavu üldse pidamata.

A. Peepre võitis sialomvõistluse

ÜENÜTO suusaklubi korraldas pühapäeval Nõmmel Mustamäel teiskordsed slalomvõistlused. Peale vanemate suusatajate oli kaasa võistlemas ka rida noori, nii et üldine osavõtjate arv tõusis 28-le. Suusarada oli seekord rohkema arvu väravate tõttu raskem kui esmakordsel võistlustel. Sula tõttu muutus mäekülg pealegi libedaks ja nii mõnigi võistleja kihutas seetõttu vahest paratamatult mõnest väravast mööda. Esimesel sõidul diskvalifitseeriti mõne värava vahelejätmise pärast 28 võistlejast koguni 12 võistlejat. Sõidu kordamisel muudeti veidi rada ja siis osutusid võistlejad edukamaks.

Võitjaks osutus seekord liidutreener A. Peepre, kellel teatavasti esmakordsetel võistlustel ebaõnnestus. Esimesel sõidul oli ta aeg 25,3 sek., teisel sõidul 26,1. sek. Kahe vea tõttu tuli tema lõppajaks 57,4 sek. Teiseks jäi esimeste võistluste võitja A. Pillak Eestimaa Spordiseltsist koguajaga 64,1 sek. (30,8 ja 30,6 sek., üks viga). Kolmandaks tuli H. Suleri (ÜENÜTO) koguajaga 67,5 sek (28 ja 36,5 sek., üks viga). Järgnesid: 4. H. Paas, Tall. Kalev, 70,4 sek.; 5. O. Veldeman, ÜENÜTO, 73,5 sek.; 6. B. Einberg, Eestimaa Spordiselts, 74,8 sek.; 7. Voitra 75,3 sek.; 8. A. Paas, 77,3 sek.; 9. Prank, 82 sek.; 10. Sokolov 82,7 sek.; 11. Seeman 83 sek.; 12. Sasmin 83,3 sek.

Eestlased SELL-i taliolümpial

Kaunas, 30. 1. (ELTA) (ETA) Laupäeval algas SELL-i olümpiaad. 4×5 km suusatamises tuli esimeseks Läti (Pukitis, Riekstins, Aanskaps, Kaneps) ajaga 1.44,54. Teiseks tuli Soome (Heikura, Heikenheimo, Eskelinen, Aro) ajaga 1.46.59. Kolmandaks tuli Eesti (Karmo, Keerd, Aavik, Tipner) ajaga 1.48,00 ja neljandaks Leedu (Simanas, Mykolaitis, Keturakis, Barkauskas) ajaga 1.58,26.

18 km suusatamises tuli esimeseks soomlane Heikura ajaga 1.19,18, 2. Kaneps (Läti) 1.20,18, 3. Aro (Soome) 1.21,58, 4. Tipner (Eesti) 1.27,43 5. Riekstins (Läti) 1.28,1, 6) Karmo (Eesti) 1.29,13.

Viljandi Tulevik — Pärnu Kalev maadluses 4:3

Pühapäeval peeti Pärnus kaheksa-aastase vaheaja järele esimene maadlusvõistlus välismeeskonnaga: Viljandi Tulevik Pärnu Kalevi vastu. Pärnu maadlejate noorem generatsioon esines tublilt ja Viljandi Tulevik paremate matimeeste puudumisel sai vaid 4:3 võidu.

Kärbeskaalus A. Põntson, Pärnu Kalev, tuli toime üllatusvõiduga viljandlase noorema M. Maiste üle 2:1. Sulgkaalus sai E. Pulk (Tulevik) paremusvõidu F. Perensi üle 2:1. Kergekaalus K. Kesler (Tulevik) seljatas G. Võllase kiirelt ajaga 3.55. Kergekeskkaalus E. Küka (Kalev) võitis seljaga J. Kasti (Tulevik) 3.08. Keskkaalus J. Viira (Tulevik) võitis M. Üürike kohtunike häältega 3:0. Poolraskekaalus K. Rechlin (Tulevik) kindlustas Viljandile võidu E. Kontsoni seljatades 7.53. Raskekaalus võitis lühikese ajaga suuri edusamme teinud A. Laur (Kalev) F. Rechlini häältega 2:1. Viljandil puudus K. Orumets, kes pimesooleoperatsiooni tõttu peab eemal olema matilt.

Kohtla Võimula maadlusvõit Paides

Kohtla Võimula maadlusmeeskond võitis laupäeva õhtul Paides Paide maadlejaid 5:2. Võitjaiks tulid kärbeskaalus Samuel (K), sulgkaalus Roos (P), kergekaalus Kliimak (K), kergekeskkaalus A. Linnas (K), keskkaalus E. Linnas (K), poolraskekaalus Lehtlaan (K), raskekaalus Mahlstein (P).

Rootsi-Norra poksis 6:2

Rootsi saavutas Norra üle pühapäeval Oslos peetud poksimaavõistlusel ülekaaluka võidu 6:2. Võitjateks olid kärbeskaalus Hansson (Rootsi) punktidega, kukk-kaalus Jensen (Norra) punktidega, sulgkaalus Krüger (Rootsi) 2. ringil tehnilise k.-o.-ga, kergekaalus Erik Agrem (Rootsi) 1. ringil k.o.-ga, kerge-keskkaalus Oskar Ågren 3. ringil tehnilise k.-o.-ga., keskkaalus Tiller (Norra) punktidega, poolraskekaalus Per Andersson (Rootsi) punktidega ja raskekaalus Tandberg (Rootsi) punktidega.

Poksivõistlused Pärnus

Pühapäeval peeti Pärnus hooaja esimene suurem poksivõistlus Tervise korraldusel ning Viljandi Tuleviku ja Sindi Kalju poksijate osavõtul. Publikut oli tulvil saal. Õhtu sensatsiooniks pidi olema Berliini olümpia hõbemedalimehe N. Stepulovi viimne esinemine asjaarmastajana, tema profiks siirdumine näib muutuvat siiski küsitavaks.

Kärbeskaalus Kurg (Tervis) võitis klubikaaslase Enu häältega 2:1. Kukkkaalus J. Toomsalu, (Sindi Kalju) võitis maakonna meistri V. Kilingi (Tervis) kohtunike häältega 2:1. Teine matš samas kaalus oli tervislaste A. Tohveri ja J. Rannati vahel. Võitis suure ülekaaluga A. Tohver 3:0. Sulgkaalus J. Rein (Tervis) võitis Pulga (Tulevik) tehnilise k.-o.iga esimesel ringil. Kergekaalus B. Malinovsky (Tervis) võitis ülekaalukalt Rüütli (Tulevik) 3:0. Kergekeskkaalus Stepanov (Tulevik) võitis V. Männi (Tervis) tehn. k.-o.-iga. Keskkaalus J. Viidermann (Sindi Kalju) sai võidu viljandlase Topmanni üle 2:1. Poolraskekaalus Kõlu (Tulevik) võitis 7V. Raudsepa (Tervis) tehn. k.-o.-iga teisel ringil.

Demonstratsioonmatš peeti N. Stepulovi ja B. klassi Eesti keskkaalumeistri Joh. Viidermanni (Sindi Kalju) vahel, milline teisel roundil muutus ägedaks löökidevahetuseks. J. Viidermann oli viieni põrandal. Hiljem käis ka N. Stepulov ise põrandal.

H. Saal sulgkaalus 265 kg

Pühapäeval peeti Pärnus korrespondentsvõistlused tõstmises. Sulgkaalus oli eriti hoos Hans Saal, Sindi Kalju, kes saavutas märkimisväärse tulemuse 265,0 (80,0—80,0—105,) kg; 2. F. Perens, Pärnu Kalev, 210,0 kg. Keskkaalus H. Maidlas, Tervis, 270,0 (80,0—80,0—11,) kg. Poolraskekaalus Joh. Luur, Tervis, 267,5 (75,0—85,0—107,5) kg.

Kolm tennisvõitu Helsingis

Ainult P. Kuus kaotas A. Grahnile

Pühapäeval algasid Helsingis Westendi tennishallis rahvusvahelised tennisvõistlused, mis toimuvad Soome vabariigi presidendi Kallio patronaadi all. Kaasa võistlevad peale eestlaste Lasni, Kuusi ja proua Nõmmiku hulk tuntud tenniskuulsusi — inglased Hare, Hughes, Hardwick ja Saunders, jugoslaavlased Puncec ja Pallada, Norra meister Haanes, daanlane Plougman, Rootsi ja Soome parimaid tennismängijaid. Esimesel võistluspäeval esimeses ringis eestlased esinesid edukalt. Kaotuse sai ainult eestlane Kuus Soome meistrilt Grahnilt.

Eestlaste pühapäevased võistlustulemused olid järgmised: meesüksikmängus eestlane Lasn võitis soomlase Vesterbacki 6:1, 6:3, 6:1, Soome meister Grahn võitis eestlase Kuusi 7:5, 6:0, 6:0. Naisüksikmängus eestlanna pr. Nõmmik võitis soomlanna Norderi 6:2, 6:2. Meespaarismängus eestlased Lasn—Kuus võitsid soomlasi Hackman-Grotenfelti 6:4, 6:4, 6:3.

Maxie Herber ja Baier Euroopa meistriteks

Troppaus peetud Euroopa meistrivõistlustel iluusklemistes tulid paarissõidus neljandat korda Euroopa meistriks sakslased Maxie Herber ja Ernst Baier, kes saavutasid 57,2 punkti. Teiseks tulid austerlased Ilse Pausin ja Erik Pausin 57 punktiga, 3) sakslased I. Koch ja G. Noack 55,4 punktiga. 4) ungarlased õde-vend Szekrenjessyd 20,53 punktiga

Läti naiste korvpallivõidud Tartus

Võrkpallis jäid eestlased võitmatuks

Laupäeval ja pühapäeval võimaldus Tartu käsipallihuvilisil jälgida maailmameistrimängu naiste korvpallis, sest selle troonikandja Riia Universitas Sportsi naiskond tõi järjekordselt „külakosti" Tartule. Millegipärast oli võistlusi tulnud jälgima rahvast alla keskmise. Naismaailmameister kaitses oma positsiooni väärikalt ja võitis korvpallis meie naiskonnad „mängides"; ka võrkpallis oli nende tase tõusnud.

Laupäeval lätlannad mängisid võrkpallis ASK-ga, kus ASK osutus paremaks, ent pidi siiski teise game'i kaotama 3:15, võites esimese game'i 15:10 ja kolmanda 15:9.

Korvpallis oli maailmameistri vastaseks Filiae Patriae ja korp. Indla koondus, kes kaotas lätlannadele suurelt 17:53.

Vahemängus võrkpallis Ü. s. Liivika võitis üliõpilasmeistri Ü. S. Raimla 2:1 (15:12, 11:15, 15:4).

Pühapäeval pidi Riia U.S võrkpallis vastu võtma kaotuse ka korp. Filiae Patriaelt 0:2, kuid korvpallis oli maailmameister veel kindlam kui eelmisel ja võitis ka ASK-i 52:11, poolaeg 19:6. Seejuures õed Gailitised — Alice viskas 28 ja Alma 12 punkti.

Vahemängus üliõpilaskonna meeskonnad E.Ü.S. ja korp. Fr. Estica, liiduklassi meestega täiendatult, võistlesid korvpallis, kus üle ootuste tuli võitjaks korp. Fr. Estica 38:33 (19:15).

Prantsuse lütseum võitis 2. gümnaasiumi

TKSÜ käsipalliesivõistlused haripunktil

TKSÜ käsipalliesivõistlused hakkavad jõudma lõuple — laupäeval ja pühapäeval mängiti viimased poolfinaalid. Oodatuim matš oli korvpalli miinusnusringi finaal prantsuse lütseumi ja 2. gümnaasiumi (end. realgümn.) vahel. Mäng oli äärmiselt tasavägine ja põnev. 2. gümnaasium, kes seniseil esivõistlusil on pääsnud vähemalt finaalini ja kes tänavu tuli karikavõitjaks, läks matši alul juhtima. Kuid juba esimese poolaja lõpul langes „realistide" paremaid mängijaid Koppel vigadega välja. Kolmveerandaja lõpuks oli seis viigiline. Viimasel veerandajal langes ka prantsuse lütseumi kiireim mees Reile vigadega välja. Minut enne lõppu oli seis veel viigiline 17:17. Viimane korv tuli Nüchterni läbimurdest, tuues prantsuse lütseumile võidu 19:17 (9:10). Suurimaks korvikütiks oli Nüchtern kes 19 punktist tegi 16!

Progümn. A kl. võitis Vene era-progümn. Tõrvand-Tellmanni progümnaasiumi 20:12, poolaeg 10:8. Poolfinaalis kaotas vene era-progümn. linna-vene progümnaasiumile 11:30 (5:10). B. kl. rullus tasavägine heitlus 2. ja 5. pr mesel poolajal saavutasid punkti. Teine poolaeg l kahepunktilise eduga, kes Riigi tööstuskool võitis

Gümnaasiumide A kl kolledž finaali, võites Ve mõlemad game'id 15:10, Adolfi gümn. 15:13 ja 15:1

Vestholmi gümnaasium mängu. Laupäeval oli ves nikum, kes kaotas 13:15 Vestholmi gümn. pärast võ üle 2:1 (15:6); 10:15; 15 oli vestholmlasil progümn. Võitis viimane 2:1 (12:1 meeskondade vahel tuleb miseks, kuna mõlemal on ja kutsek. A kl. võrkp võites teiskordselt tehniku

Eesti-Nõutsi t

pidamiseks Tallinnas on N neku meie raskejõustiluiidu päevana näha 12. oktoobri dab nimelt oktoobri alul S tagajõõdul ka Poolas, 9 o paneku lõhajelt 12. oktoobri tegemet tuleb otjuštamisele esmaspäevaõõtusel koosoleki

Schmeling

Hamburg, 30. 1. (siin poksivõistlus sakslase aafrjklase Ben Foordi va ringiline, lõppes Max S duga. Viimastes ringides kaalus, kuid Ben Foord hästi. Võistlust oli jälgima tajat, nende seas palju

Turg põlevki avar

Seisakud Kohtla-

Viimaseil nädalail on dele leitud jällegi mitme mille tagajärjel toorõlide suurenenud. Toorõlide s Kohtla-Järve põlevkivitöö krakivabrik ajutiselt seis enam jatkunud toorõli ü

Suurimaks toorõli tar samaa, kuid rohkesti tarv raudteevalitsus.

Väljaandja Tallinna

Vastutav toimeta

Müüakse

Hea saun 2 kivimajaga

Tartus 1000 kr. üldkuusissetulekuga juhtumisi 25.000 kr. eest ½ väljamaksuga müüa või vahetada ja palju maju, krunte, talusid, ärisid ja tööstusi odavasti headel maksutingimustel müüa. Teat. J. Kühle kontorist Vanaturg 6 kella 11—1 ja 5—6.

Tähelepanu, jahimehed! Müüa 6-tuline

madaljooksuhagijas

(isa tallihinnaline, väliskaalt importeeritud, ema parim ajaja, ka importeeritud ejiwanematelt), wäljas külmas putkas üleš kaswanud, ei karda külma, wäga hea haijtmisega, hästi toidetud, kena ja jõnakuulelik kutsikas. Soowijail kirjalikult teatada Rakwere, pk. 73. „Invaliid-jahimees".

Müüa 2 mehaanilist **kudumismasinat,** 8. ja 10 klass. samas ka kattemasin, kõik täiesti heas töökorras. Toompuiesteel 11—1, telef. 453-86.

Alati suur valik paremaid **postmarke** odava hinnaga. Caritasblokke ja seeriaid. Vene t. 1—9, II korral.

Odavamini kui mujalt ostate ja tellite hästi tehtud **diivaneid,** kuschette ja tugitoole Pühavaimu tän. 7, töökojas. Kaunade parandus.

Müüa vanad **akumulaatoripatareid,** 48 v., 50 amp.-t. Pikk tän. 2, ladu.

Müüa wõi üürile anda maal uus maja äriruumidega, raiwaraitfas kohas, ejimese klassi maantee ääres, ja poeawikorral ka talu maaga. Kirjad jst. „12/1492".

5-tonniline **veoauto** Morris, 1936. a. mudel, ühes käruga juhuslikult müüa, paremas seisukorras, kummid kõik uued. Tel. 524-39.

Talu müüa, Tallinnast 23 kilomeetrit kaugel, karjamõisa küda, ühes tiigis, suurus 31 hektaari. Lähemaid teateid saab Liivalaia 16, lukusepatöökojast.

Müüa elektri-püstpuurmajin, alatine wool 110 wolti, 1,5 h.-j., firma Bacho, auktide läbimõõduga 1", ka düünamo, 12 wolti, 5 amp. ja hõõvelmajin (shaping). Näha iga päew kella 9—17 Wana Wiru 8. Telef. 476-64.

Kohe müüa uus 3-kordne **puumaja** Tatari tän. rajoonis, hind 52.000 kr., wäljamaks 35.000 kr., ja teised majad Wiljandi tänawa rajoonis, hind 40.000 kr., wäljamaks 25.000 kr., osa hüpoteegi wõlgu. Soow. kirj. jst. „13/1573".

Kiiremas korras müüa **maja** 1100-r.-mur. pärtskrundiga 3. l.-j. Lähem. teat. Kollane t. 3, ärist.

Soovitame oma töökodades heast paberist, maitserikkalt, tugevas köites valmistatud igasuguseid

äricaamatuid

ja valikurikkas headuses kõiki

kontoritarbeid a paberkaupu

„Päevaleht" raamatukauplused

S. Karja t. 23, kõnetr. 446 11, 446-25, Pikk t. 2, kõnetr. 428-83.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

Ostetakse

Parima hinnaga ostan pruugitud riideid, ülikondi, palituid, peiu, saapaid, pandipileteid, õmbluismasinaid jalgrattaid, mööbleid Tulen kohale. Suur Karja 8—8.

Soovitakie osta **rohakapp.** Teated ühes hinna ja suurusega jst. „E. 1082".

Puhtaid kaltse ostab Tall. Eesti Kirj.-Ühisuse ladu Pikk tän. 2.

Briljante, kuld-, hõbe-, antiikasju ostab kõrge hinnaga **L. Krasnokutsky ja poeg** Kuninga tän. 6. telef 431-59

Ostan Estonia teatrimaja **osatähti.** Pakk. slt. „20/1580".

Ostan hea hinnaga pruugitud **majakraami,** mööbleid, raamatuid, riideid, lühtreid, waikasju ja igasugu pööningukolu. Kirj. jst. „10/1530".

Soovin osta meesterahva vähepruugitud korras **jalgratta.** Pakkumised saata ühes hinnaga slt. „19/1539".

Mitmesugust

Palun seda härrat, kes määras minule Paldiski mnt., Loode tän. nurgale laupäeval kell ½6 kohtamise, tulla täna sinnasamasse ja samal ajal või määrata uus kohtamine. Kirj. slt. „34/1594".

Igasuguseid **valatisi** malmist, vasest, pronksist valmistab eeskujulikult **AIVAZ** Tallinn, Soo 27.

Rottidele lutikatele ja prusakatele kindel surm ainult Pikk tän. 43—1, Trõkov.

Sümp. ijsejisev harit. ja koduarmastaw preili soowib töijie ning karske härra **tutvust** Kirj. jst. „2/1562".

Müüb üürib pruugitud **mööblit** mööbleeritud tubade tarwis, Teat kirj. jst. „9/1609".

Wäljа üürida alkoholiga **seltsi einelaud.** Lähem. teat. Niguliste 9, Färwe juures. Tel. 480-65.

32.000 kr. obligatsioonide vastu ära anda. Kirjad slt. „21/1581".

Ootamata meie keskelt lahkunud

Eduard Omann'i

sünd. 15. IV 1881 a., surn. 29. I 1938. a.

mälestavad sügavas leinas **abikaasa, pojad, minia ja omaksed.**

Ärasaatmine leinamajast, Kullasepa 10—4, kesknädalal, 2. veebr., kell 14 p. l. ap.-õigeusu kalmistule

---

Salme Topman

† 31. jaan. 1938.

Mees, lapsed, lastelapsed.

Pika raske haiguse järele lahkus meie juurest unustamatu armas mees, isa, wanaisa ja äi

Jaan Tõnu p. Tamm

Sünd. 20. VII 1869. a.
Surn. 29. I 1938. a.

Sügawas kurbuses

abikaasa, lapsed, lastelapsed, minia ja wäimehed.

Kirstupanek leinamajas 1. II 1938. a., kell ½8 õhtul.
Matmine pühap., 6. II 1938. a. Jüri koguduse kalmistule.

Lühikese raske haiguse järele lahkus meie hulgast mu armas abikaasa ja meie kallis isa ning vanaisa

Ludvig Reinhold Grünberg

30. VII 1873 — 29. I 1938

Mälestavad vaikses leinas

abikaasa, lapsed, lapselaps, minia ja väimees.

Kirstupanek 1. veebr. 1938 kell 7 Tõnismägi 5-a. Ärasaatmine leinamajast 6. II 1938 kell ½12 Kaarli kirikusse, sealt Rahumäele.

Unustamata kallist

Alise Vilhelmine Kremm'i,

sünd. Braks.

mälestavad valusas leinas

väikene tütar, vanemad, öde abikaasaga ja omaksed.

Matmine teisip. l. veebr kell 1 Pühavaimu kirikust Rahumäele

Moodne korter

— 4 tuba, II korral, soliidses majas Kreutzwaldi t. j. wälja üürida. Köik mugawused. Päikesepoolne. Teat. ilt. „27/1627".

Äriruum

välja üürida. Vana Viru 7.

Majaomanikud!!

Uabo korter Teie majas saab kiiresti üürniku kuulutuse kaudu

„Päevalehes"

Ära anda juur ilus **mööbl. tuba** eestoaga omaette sissek., üür Kr. 30 kuus. Näha Tõnismägi 2—3, pärast lõunat.

Ära anda int. härrale omaette juur **mööblita tuba,** wanni ja köögi tarvitusega. Gonsiori 11—3.

Ilus mööblita **tuba** ära anda. Pikk t. 15—4-a.

Kaasüüriliseks

wõivad tulla 2 ameriklaijat naisterahwast Niguliste t. 10—4.

Korter:

2 tuba, köök, esik, W. C. päikesepoolne, uues majas wälja üürida. Kotzebue 18, kr. 11.

Maapealne **toiduainete-kauplus**

ühes korteriga ja üllemiidugi loaga ära anda. Teat. ilt. „31/1591". wõi Mackojaplatsile ajalehekoskisse

Hea maapealne **kojamehekorter**

wahetada odawama üürikorteri wastu elumuudatuse tõttu. Kirj. ilt. „10/1570"

Korteriotsimised

Kaks koolipoissi joowiwad lihtsat **tuba** köögi tarwitamisega, joowitaw Tartu mnt. ligidal. Kirjad ilt. „8/1528".

5—6-toalist **korterit** wõimaluse järgi üüdalinnas joowib üüid wõi edaspidi soliidne üürnik. Teatada ilt. „30/1110".

Üksik naisisik joowib wäikese **korterit** — tuba köögiga wõi wähemseinaga. Pal. lahkesti teat. ilt. „38/1558".

Diisin omaette erajisse käiguga **möbl. tuba** Soowitaw Laulupeo ja Kunderi t. rajoonis. Teat. ilt. „4/1564".

Korralikult maksja pr joowib wäikest **tuba** Teat. ilt. „40/1560".

Otsitakse **auto-garaaži** juurele wõld-weoautol Teat. Tartu mnt. 23.

Tallinna Kolledshi II ku juse loengute kuulaja, end ne kooliõpetaja, otsib **korterit** kaasüüriliseena omaei waikse toakesega.. Wõib tunde anda lastele ja täi kaswanutele ning kooliõpilastele järele aidata. Soowi järele wõib ka üüri tundide andmisega tasuda. Kirj. i „38/1598".

Korralik tütarlaps pal **kaasüüriliseks** korraliku wanema proua h preili juure. Teat. ilt. „3 1593".

Meesõpilane otsib omaette **tuba,** ühes pansioniga. Hiiule t Nõmmele. Teat. ühes h naga ilt. „39/1559".

Korterit, 1—2 tuba köögiga, o waikne 2-liikmeline pe kond, kõrgemapalgali Teat. palun ilt. „17/157

Korteriotsijad!

Kuulutuste kau „PÄEVALEHES on soovitud kort Teil varsti käe

Balti Päästeseltsi Eesti Rannasõidu Liin
Tel. 306-85.

Kui ilmastiku- ja jääolud e takista, saadame

a-l. „Grenen'i"

reedel, 4. veebruaril kell 8.00 hommikul

Tallinnast Kärdla ja Kihelkonnale.

Tagasisõit Kihelkonnalt pühapäeval. 6 veebr., kell 22.00, Kärdlast esmasp., 7. veebr., kell 12.00.

Cand. rer. merc. HANS MARGENS
RAAMATUPIDAMISE KURSUSED

Põhjalik, kiire, odav õppeviis. Viru tän. 14—8. Kõnet. 8—10 homm. 3—4 l. ja 7—8.

KUULUTAJAILE

29. jaan. sisse tulnud kirjad.

1/841	1	1/481	2	22/8702	1	22/222	3
1/561	3	1/601	6	22/462	1	22/422	1
1/061	1	2/642	14	23/103	1	24/384	1
2/162	2	2/522	1	24/8944	1	24/864	1
2/202	1	2/482	1	24/744	1	24/1484	1
3/323	3	3/883	12	25/865	27	25/685	1
3/443	1	3/563	5	25/145	3	25/345	1
4/524	5	4/84	1	25/585	1	25/9345	1
4/644	3	4/404	1	26/8706	1	26/546	4
4/4444	1	4/284	1	26/466	3	26/8986	2
4/1084	1	5/565	9	26/626	3	26/8946	1
5/485	1	5/235	1	26/506	2	26/8586	1
5/365	1	5/8885	1	27/27	1	27/347	4
5/325	1	5/685	1	27/8947	1	27/507	6
6/646	15	6/846	12	27/627	2	27/147	1
6/566	2	6/126	4	28/348	4	28/588	5
6/806	1	7/647	8	28/9948	2	28/388	1
7/327	4	7/287	1	28/428	1	29/629	2
7/607	1	8/848	10	29/589	1	29/229	2
8/568	8	8/368	4	29/9949	1	29/549	4
8/328	2	8/8848	1	29/889	1	30/590	6
9/849	4	9/889	1	30/270	1	30/9990	1
9/569	1	10/370	1	30/8950	2	30/630	2
10/8970	1	10/850	14	31/831	1	31/391	1
10/8909	1	10/610	11	31/471	6	31/8991	2
10/250	1	10/170	1	32/472	5	32/8952	1
10/8930	1	10/890	2	32/152	2	32/72	1
10/650	1	11/8851	17	32/9992	1	32/8872	1
11/891	3	11/380	1	32/632	1	32/592	2
11/811	2	11/51	1	33/873	1	33/353	1
11/1441	1	12/612	7	33/6393	2	33/8993	1
12/532	3	12/852	2	33/233	1	34/394	9
12/452	1	12/412	2	34/554	2	34/354	11
12/1052	2	13/453	3	34/434	1	34/874	1
13/633	1	13/653	3	34/8994	1	34/594	2
13/333	2	14/334	2	35/395	1	35/435	2
14/254	1	14/614	4	35/8995	1	35/595	2
14/414	1	15/535	1	36/236	4	36/636	4
15/855	3	15/415	2	36/639	1	37/357	1
15/455	1	15/255	3	37/837	1	37/8997	2
15/8695	1	15/335	1	37/37	1	37/877	4
15/575	2	15/55	1	38/838	6	38/158	1
16/616	22	16/576	18	38/878	4	38/358	1
16/376	2	16/136	2	38/9781	1	38/678	1
16/496	2	16/296	1	38/558	1	39/639	5
16/56	1	16/9416	1	39/395	1	39/279	2
17/857	1	17/417	5	39/399	4	39/519	4
17/577	2	17/6217	1	39/479	3	39/8995	1
18/578	5	18/178	5	39/396	1	39/439	1
18/8778	1	18/378	1	39/8919	1	40/320	8
19/539	1	19/459	1	40/840	9	40/520	5
19/9659	2	19/579	4	40/440	1	40/240	1
20/380	3	20/460	18	40/280	3	40/480	1
20/6380	1	20/340	1	A. 717	2	B. 288	8
20/260	1	21/341	17	B. 334	5	K. 127	10
21/821	2	21/461	3	K. 128	13	M. 1416	4
21/261	1	21/501	1	M. 1359	1	M. 1887	1
21/9181	1	21/581	1				
21/541	3	21/661	1				

Kokku 702 kirja.

Pidud

ESTONIA TEATER

Esmaspäeval, 31. jaanuaril kell ½8 õhtul
21. korda
alandatud hindadega
„Tatra tüdruk"
Operett 3 waatuses. 15 pildis. Tekst: Juuli Rõõmusaare. Ümber töötanud: Agu Lüüdik.
Priit Ardna muusika.
Pääsmed Kr. 1.75—20 s.
Teisipäeval, 1. veebruaril, kell ½8 õhtul
alandatud hindadega
„Boheem"
G. Puccini ooper 4 waat.
Pääsmed Kr. 1.75 — 20 s.
Kesknädalal, 2. veebruaril, kell 8 õhtul
Alexander v. Swaine'i tantsude õhtu.
Klaveril Wolfgang Fernow.
Pääsmed Kr. 3.— kuni 30 s.
Neljapäeval, 3. veebruaril, kell ½8 õhtul
Dimitri Smirnoff'i
vöörusetenduseks
„Eugen Onegin"
P. Tšaikovski ooper 3 vaatuses, 7 pildis.
Pääsmed Kr. 3.— kuni 30 s.
Teatri kassad awatud kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6-st poole 9-ni.

EESTI DRAAMA TEATER

Laupäeval, 5. veebruaril kell ½8 õhtul
45. korda
„Suvi"
A. Särewi - O. Lutsu dramatiseering 3 waatuses.
Näitejuht — Leo Kalmet.
Lawapildid — P. Raudwee.
NOORSOOTEATER.
Pühapäeval, 6. veebruaril kell pool 3 p. l.
esietendusena
„Väike lord Fauntleroy"
A. Särewi 7-pildiline dramatiseering Inglise-Ameerika lastekirjaniku Frances Burnett'i samanimelise jutustuse järele. Näitejuht — Leo Kalmet. Lawapildid — Pärn Raudwee. Tantsud — Gerd Neggo. Muusikajuht — W. Jakobson. Kaastegew Gerd Neggo tantsustuudio.
Pühapäeval, 6. veebruaril kell ½8 õhtul
44. korda
„Daam kameeliatega"
A. Dumas' näidend 5 w.
Lawastus — A. Sunne, Lawapildid — P. Raudwee
Kassa awatud kl. 11—1 e.l. ja 5—8 õhtul.

Müüa
talurahvatarvete-kauplus.
Lähemalt K-m. Kalju & Viisberg
Tartu m. 35

TOULISTEAATER

Esmaspäeval, 31. jaan., kell ½8 õhtul
20. korda
hariliku hindadega
„Tootsi pulm"
Pääsmed 20—125 senti.
Teisipäeval, 1. veebr., kell ½8 õhtul
17. korda
hariliku hindadega
„Inimesed ajujääl"
V. Werneri komöödia 3 vaatuses.
Pääsmed 20—125 senti.
Kolmapäeval, 2. veebruaril, kell ½8 õhtul
34. korda üldhindadega
„Mehe küljeluu"
M. Jotuni naljamäng laulude 3 vaatuses.
Pääsmed 25 ja 50 senti.
Neljapäeval, 3. veebruaril kell ½8 õhtul
esietendus
„Rätsepad Sillamatsil"
Rudolf Blaumani rahwaviiklik 3 waat. 6 pildis. Lawastus P. Põldroosilt. Lawapildid H. Tammelt. Muusikajuht Linda Saul. Tantsud H. Tohwelman. Pääsmed 25—150 senti.
Reedel, 4. veebruaril kell ½8 õhtul
21. korda
hariliku hindadega
„Tootsi pulm"
Pääsmed 20—125 sendini.
Kassa awatud iga päew kl. 12—4 p. ja 6—½9 õht.

РУССКИЙ ТЕАТРЪ

въ зданіи Нѣмецк. театра
въ среду, 2 февраля
СПЕКТАКЛЬ В. ПЕЧОРИНА
оперетта
Дочь Сильвы
(«Die Faschingsfee»),
въ 3 д. муз. Кальмана
Въ гл. роляхъ: Бютнеръ, Павлова, Аренскій, Genz · Laura Печоринъ
ХОРЪ и ОРКЕСТРЪ подъ управлен. г. Раазу.
Постановка В. Печорина
ТАНЦЫ исп. Д. ШВАБЕ.
Начало въ 7.30 ч. веч.
Бил. отъ 2 кр. 50 п. до 35 п.
продаются въ кассѣ театра отъ 11 до 1 часу и отъ 5 до 7 ч. веч., въ воскр отъ 11 до 1 ч. дня

HELIOS KINO

5, 7, 9
Viimast päeva
„Signaal öösel"
„Laste Rõõm" on laste õnn!

Maitsekad trükitööd
Tele soovide kohaselt
valmistatakse alati kiiresti
„Päevalehe" trükikojas
Tallinn, Pikk t. 2, telef. kl. 9—15 428-83, kiljem 428-86

Arstid

Dr. B. Vahtrik
Elan nüüd
Pärnu mnt. 8-3
(Urla maja kõrval).
Kõnet. kl. 3—5.
Telef. 455-70 (endine).

Tunnid

BERLITZ SCHOOL
Sakala 39—5, tel. 438-20. Inglise, prantsuse, itaalia, hispaania, saksa, wene, eesti keelt õpetatakse kiirelt. Berlitzi meetod ja raamatud. Brosjüürid ja proowitund maksuta. (Ettewalmistus eksamitele.) (Tõlked. — Ärakirjad.)

Inglise, prantsuse, saksa, wene, hispaania ja itaalia keelt õpet. kõrgem. hariduse. meesõpetaja (ka wäik. gruppid)
Berlitzi ja Mertneri meetodil kiiresti ja põhjalikult rääkima. Ladina keele tunnid. Tõlked. Tatari tän. 24—6.

Vilunud õpetaja annab **saksa, prants., rootsi** keele tunde ja järeleaitamistunde. Nõmme, Raudtee tän. 23/4, jaama vastas.

Klaveritunde
annab konserwatoor. kõrg. kurs. üliõp. algajaile ja edasijõudnuile. Ettewalm. eksameile. Teooria solfeggio õpetus. Kõnet. 10—12 ja 4—6, tel. 475-44.
Lembitu 10—2.

Põhjalik õpetus
inglise, saksa ja prants. k. tunnid. Paldiski mnt. 14—6, hoovis, kivimajas.

Olete üllatet
kui hästi õpite inglise, saksa ja vene keelt. Olevimägi (end. S. Brookusmägi) 6—3. Tõlked. Kõnetunnid 11—1 ja 5—7.

Matemaatika
ja füüsika tunnid igas ulatuses.
Harju 35-1.

Matemaatika,
eesti, inglise ja saksa k. tunde andakse 11. õppeaasta (ka õhtukolledsh) ulatuses. Ettewalmistus eksameile. Siida 16—3, kõnelda 9—12 ja 7—8.

Tööpakkumised

Majatakse korralikku keeraskajat
üksiteenijat.
Fählmani 7—2.

Tarvis kohe
majateenijat;
joowiaw, kes maalt pärit. Kauba majatakse Müürivahe 36, söögimajas.

Majahoidjatkojameest, wanemat abiclupaari, kohe tarvis, kes on ennem kojamees olnud, joowitaw, kes maatriis- ja remondiööd oskab, ja naine, kes peju peseb. Kirjalikult ilt. „9/1529".

„Vajan paariks kuuks tublit **noormeest,** kes tunneb hästi lukusepatööd. Tulla pärast kella 6 p. l. S. Tartu mnt. 12—4.

Vajatakse maale tallu korralikku **naisteenijat.** Tulla 31. skp. kell 18 Põllumeeste kodusse.

Tarvis vilunud
kokaabi
Paldiski mnt. 13, söögimajja.

Köögiteenijat
waja K. Kalamaja 6, kauplemine 2. korral.

Majatakse juristi, kes aitaks walmistuda
Rooma õig. süsteemi
eksamiks kawadsemestril. Teat. ilt. „E. 1083".

Maale jaama juure tarvis
teenijat
kes talitab ka üht lehma. Võib olla vanem inimene. Tulla täna või homme Magasini tän. 18—8.

Majatakse waiksele perekonnale
teenijat
kes oskab ka keeta. Tulla Linda 5—18.

Kohe majatakse
teenijat
Kaarjani tän. 7—1.

Talutööpoissi
tarvis Tapa lähedale. Palk 15 kr. kuus. Valgevase tän. 12 korter 2.

Teenijat
tarvis ärajõuduks (tubade peale) ja kraamijat, kes pesu peseb. Tulla Riiuitli 16, tuba 8, teisel korral.

Maale juurematsse tallu **teenija-tüdrukut** tarwis. Palun kauplema tulla täna, 31. jaan., kella 4—5 Riiuitli tän. 16, tuba 1, Nolte wõõrastemaja.

Juuksur-preilisid
tarwis naiste- ja meestetööle (kursetunnistusega). Hea koht. Kirjad ilt. „5/1565". Läbir. Niguliste 10—4, kuni kl. 9 õhtul.

Kestva teenistuse
leiawad mõlemast soost isikud solidse uudisartikli müümisel. Tasu % %, tagatis kr. 5000 suuruses rahas wõi garantiina. Kirjad ilt. „B. 369".

Intelligentne, perekonda majatakse **üksiteenijat-perenalst,** kes hästi keeta oskab. Pakk. teenistuse kirjeldusega ilt. „30/1590".

Riiga, Meemeli (Klaipedasse), Malmösse ja Göteborg
laadib 2. veebr. s. a.
aurik „SVEN"
Kaubaülesandmisi võtab vastu
Carl F. Gahlnbäck
Vana Viru 11. Tel. 450-30/32

MERCEDES
Prima Superba ja Selecta
on igaühele ustavad sõbrad!
Nõudke prospekte peaesindusest.
MEHKS & KO Tallinn, Vene 19. Tel. 469-49, 472-64.

Uksiteenijad, passijad, keetjad, lastehoidjad, ettekandjad ja muud teenijad saavad kiiresti häid teenistuskohti J. Kühle kohakuulamise kontori kaudu Vanaturg 6 (Viru tän. 2).

Wajan linna ligidale maale **tüdrukut** Pakkujaid palun tulla läbirääkimistele 1. veebr. s. a. kell 12 p. S. Tartu mnt. 52

Vaibategijat
(pärsia tehnika) tarvis. Tulla kl. 3—5 Sulevimägi 2—2.

Intelligentset keelivalitsejat
puhveti-preilit
vajatakse restorani „Du Nord" Rataskaevu tän. 3.

Kohalik firma otsib head joowitustega
jooksupoissi
mitte alla 17 a. Soowitaw, kes ka weidi saksa keelt oskab. Pakk. ilt. „A. 794".

Kilingi-Nõmme
alevi-sekretäri
koht on waba. Kandideerijail esitada joowiawaldused ühes elulookirjeldusega alewivalitsusele hiljemalt 10. weebruariks 1938. a. Sekretäri waltimine on alewivolikogus 14. weebr. s. a.
Kil.-Nõmmes, 28. jaan. 1938.
Alewivalitsus.

Tööotsimised

Lp. tööandjad!
Siin tööks puhtusearmastaja maaneiu joowib teenistuskohta. Tööd ei pälga. Kirjad ilt. „12/1532".

Hästi korralik toatüdruk numbritubade alal
soovib kohta
Wiiaastane praktika Pal. teatada ilt. „35/1195".

Wäljaõppinud
kokk
joowib kohta, tunneb sooja ja külma kööki, on restoranis töötanud. Kirjad ilt. „4/1524".

Korralik
saareneiu
palub kohta lihtsamasse perekonda wõi linna lähedale väiksemasse tallu. On ennem teeninud. Kirj. slt. „22/1542"

Lp. kohapakkujad ja kohaotsijad!
1. weebr. s. a. awab ü. Majateenijate Ametiühing teenijate kohawaheralituskontori oma majas, Inanta 24—2 (teisel korral). Kontor on awatud iga päew kella 10—1 päeval. Palutakse lahkesti kiiastada!

Majahoidjakohta
palub karske kolmeline abielupaar, tunneb remondi- ja puutööd. Kirj. ilt. „26/1546

Noor aus **tütarlaps palub** söögisaali, kööginõu wõi majateenijaks, oskab keeta ja kõiki teisi majas ettetulevaid töid. Kaubelda V. Ameerika 26—10.

15-a. poiss palub õpipoisikohta ükskõik mis alal, kohaneb kiiresti kõigega. Pal. kirjal. slt. „23/1543".

Lp. tööandjad!
Siin noor vaene (pikka kasvu) maatütarlaps palub tungivalt teenistust, kas söögimajja, perenaiseabiks wõi kuskile õpilaseks. Kirjad slt. „15/1575".

Tütarlaps
palub teenistust, kas wäikesemasse perekonda wõi üksiku juure, wõib ka maale minna. Kirj. ilt. „32/1552".

Noor, aus maatüdruk **palub kohta** kas toiduainekauplusse, perenaiseabiks wõi üksikut mis alal. Heeringa t. 3—8.

Lgp. juurialupidajad! Kauaagse praktikaga seppparunsepp-traktorijuht palub tööd 1. maist, on olemas tunnistused ja joowitused. Kirjad ilt. „8/1568".

Noor tütarlaps
palub õpilasekohta õmbleja, püksitegija wõi saapapealsete tegija juure. Kirjad slt. „35/1595".

Korralik maatütarlaps **palub tööd** kas töötusse wõi perenaiseabiks. Kirj. ilt. „8/1608".

Palun tööd
pesumajja, oskan klantspesu triikida. Kirj. ilt. „37/1557"

Pesupesija
otsib tööd, tuleb koju pesema. Kirj. slt. „32/1592".

Korteripakkumised

TALLINNAS

Suurem **tuba** köögi tarw. wõi poole korteri õigusega. Müürivahe 23-a—3.

Ilus päikesepoolne **tuba.** wälja üürida kesklinnas, küsida Raekojapl. ajalehekoskisst.

2-toaline **korter** üürile anda, ühes vanni tarvitamisega. Poska 41.

Toiduainete- ja piimakauplus, nõuetele wastaw, haigestumise tõttu kohe ära anda, ühes korteriga. Küsida Nunne ja Laia tän. otse kohal lehekoskisst.

Kohe üürile anda kesklinnas **müügi- ja tööruum** kui ka laoruumid. Lähemalt iga päev kella 9—17 telef. 476-84.

Kesklinnas üürile anda **söögisaali-ruumid.** Küsida Tina t. 19—12, kl. 3—6.

Ilus mööbleeritud **tuba** üksiku pr. juures wälja üürida wanemale härrale, keskküttega majas, wanni tarwitamisega. Tähe tän. 1-a—2. Näha kella 3—8 p.l.

Hästi mööbleeritud **tuba** soe ja wäga puhas, üürile anda 15. weebruarist. Wann ja telefon olemas. Näha kl. 2—6 p. l. Narwa mnt. 58—10